

Prawo  
WERSŁOWE I CZERŃNE

PRAWO WEKSLOWE I CZEKOWE

# PRAWO WEKSLOWE I CZEKOWE

OBJAŚNIONE ORZECZNICTWEM SĄDU  
NAJWYŻSZEGO

WRAZ Z PRZEPISAMI O OPLATACH STEMPLOWYCH  
OD WEKSLI I CZEKÓW, ORAZ O WŁAŚCIWOŚCI SĄDÓW  
I POSTĘPOWANIU SĄDOWYM W SPRAWACH WEKSŁO-  
WYCH, TUDŻIEŻ PRZEPISAMI USTAW NOTARJALNYCH  
DOTYCZĄCEMI SPAW WEKSŁOWYCH

W OPRACOWANIU

DRA WŁODZIMIERZA DBAŁOWSKIEGO

i

DRA MARJANA WAWRZKOWICZA

SĘDZIÓW SĄDU NAJWYŻSZEGO

WARSZAWA  
NAKLADEM KSIĘGARNI F. HOESICKA  
1929



1410760

ODBITO CZCIONKAMI DRUKARNI LUDOWEJ W KRAKOWIE  
pod zarządem H. Schiffa.

K-30/82

## PRZEDMOWA.

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 lutego 1928 Nr. 12 poz. 93 Dz U. R. P., obejmujące przepisy o ustroju sądów powszechnych, wprowadza z dniem 1 stycznia 1929 r. na obszarze byłej dzielnicy austriackiej bardzo poważną innowację, a mianowicie tę, iż spory z weksli, jeśli wartość powództwa nie przekracza sumy tysiąca złotych, będą odtąd należały do orzecznictwa sądów grodzkich, podczas gdy wedle przepisów dotychczas w tej dzielnicy obowiązujących (§ 51 L. 3 austr. normy jur.) wszelkie spory z interesów wekslowych należały, bez względu na wartość przedmiotu sporu, do orzecznictwa sądów okręgowych i to wydziałów handlowych tychże sądów. Ponieważ ze względu na trudności eskontowania weksli, opiekujących na sumy wyższe, znajdują się w obiegu przeważnie same weksle na sumy nie przewyższające tysiąca złotych, można bez przesady twierdzić, że całe orzecznictwo w sprawach wekslowych przejdzie odtąd w b. dzielnicy austriackiej z sądów okręgowych do sądów grodzkich, a tem samem przypadnie ono sędziom, z prawem wekslowem praktycznie zupełnie nieobznajomionym. Wzgląd na potrzebę dostarczenia przede wszystkim tym sędziom podręcznika prawa wekslowego, zaopatrzonego objaśnieniami z orzecnictwa Sądu Najwyższego w zakresie polskiego prawa wekslowego, stał się dla nas pobudką do wydania niniejszej książki,

a to tem bardziej, iż będące w powszechnem użyciu znakomite podręczniki prawa wekslowego prof. Stanisława Wróblewskiego, prof. Aleksandra Dolińskiego, jako też podręcznik prawa wekslowego i czekowego prof. Antoniego Górskiego, wydane bezpośrednio po ogłoszeniu rozporządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 listopada 1924 Nr. 100 poz. 926 i 927 Dz. U. R. P., z natury rzeczy nie mogły się powołać na orzecznictwo sądowe, które dopiero później, w ciągu prawie 4-letniego obowiązywania tychże ustaw, się rozwinęło. Ze względu na zebrany dość pokaźny materiał z orzecznictwa Sądu Najwyższego, książka niniejsza, jak mniemamy, nie będzie pozbawioną wartości także dla prawników z innych dzielnic Rzeczypospolitej, a to obok nowego wydania prawa wekslowego w opracowaniu Jana Namitkiewicza z roku 1927.

Obrót czekowy nie jest u nas tak silnie rozwinięty, jak gdzieindziej zagranicą, to też i spory na tle zagadnień prawa czekowego należą u nas do rzadkości. Niemniej jednak i z tej dziedziny zdołaliśmy zebrać nieco rozstrzygnięć Sądu Najwyższego, a chcąc je uczynić dostępnymi dla szerszych kół prawników, zamieściliśmy w niniejszej książce także przepisy polskiego prawa czekowego.

Wiedząc z doświadczenia, jakie trudności zwalczyć musi nieraz sędzia, gdy na podstawie weksłu zaskarżonego w jednej dzielnicy ma dozwolić egzekucji przeciw dłużnikowi zamieszkałemu na innym obszarze prawnym, zamieszczamy także przepisy procesowe o sporach wekslowych z ustawodawstwa wszystkich dzielnic, jak najmniej z projektu kodeksu polskiej procedury cywilnej,

tudzież objaśnienia o egzekucji na podstawie tytułów w innej dzielnicy powstałych.

Literaturę, dotyczącą zagadnień prawa wekslowego i czekowego, przytaczamy częściowo przy odnośnych przepisach prawnych. Zresztą odsyłamy interesujących się bliżej do prac Dra Aleksandra Dolińskiego: „Projekt ustawy wekslowej“ w Przeglądzie Prawa i Administracji z r. 1923 str. 1, prof. Dra Józefa Sułkowskiego: „Kilka uwag o projekcie ustawy wekslowej“ w Ruchu Prawniczym i Ekonomicznym z r. 1923 str. 395, S. Goldszteina: „Polska ustawa wekslowa“ w Przeglądzie Prawa Handlowego z r. 1925 str. 11, Dra Mojżesza Steinberga: „Polskie prawo wekslowe w porównaniu z uchylonemi ustawami wekslowemi dzielnicowemi na tle konwencji haskiej“ w Głosie Prawa z r. 1925 str. 65 — zaś z dziedziny prawa czekowego do prac prof. Dra M. Allerhanda: „Uwagi do projektu tymczasowej ustawy czekowej“ w Przeglądzie Prawa i Administracji z r. 1922 str. 18, prof. J. Namitkiewicza: „Polska ustawa czekowa a bezpieczeństwo obrotu“ w Przeglądzie Prawa Handlowego z r. 1925 str. 26, Dra Jerzego Trammera: „Czek w prawie skarbowem“ w Przeglądzie Prawa Handlowego z r. 1925 str. 137, Adolfa Peretza: „Polskie prawo czekowe“ w tym samym roczniku Przeglądu Prawa Handlowego str. 282 i Dra Seweryna Panetha: „Kilka uwag o nowem polskiem prawie czekowem“ w Głosie Prawa z r. 1925 str. 11.

Warszawa, w październiku 1928.

*Autorowie.*

## Objaśnienie skrótów.

- D. U. R. P. = dziennik ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.  
G. S. = Gazeta Sądowa warszawska.  
Gł. pr. = Głos Prawa (Lwów).  
O. S. N. = orzeczenie Sądu Najwyższego w Warszawie;  
dodane przy tem cyfry rzymskie I, III lub V ozna-  
czają pierwszą, trzecią lub piątą Izbę S. N.  
O. S. P. = Orzecznictwo Sądów Polskich — dodana przy  
tem cyfra rzymska oznacza tom, a cyfra arabska  
numer porządkowy w odnośnym tomie.  
Plen. = izbowe orzeczenie plenarne.  
P. P. A. = Przegląd Prawa i Administracji imienia prof.  
Dra Ernesta Tilla — Lwów. Cyfry np. 87/28 ozna-  
czają numer kolejny orzeczeń w praktyce cywilnej  
sądowej i rocznik pisma.  
P. P. H. = Przegląd Prawa Handlowego, Warszawa.  
P. S. = Przegląd Sądowy, Kraków.  
R. P. E. = Ruch Prawniczy i Ekonomiczny, Poznań.

Z wyjątkiem orzeczeń, ogłoszonych w Orzecznictwie Sądów Polskich i Przeglądzie Prawa i Administracji, oznaczone są orzeczenia, wyjęte z innych pism prawniczych, wedle strony i rocznika danego pisma.

## Przegląd treści.

Przedmowa . . . . .	Str. V
Objaśnienie skrótów . . . . .	VIII

### CZĘŚĆ I.

#### Prawo wekslowe.

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 listopada 1924 Nr. 100 poz. 926 Dz. U. R. P. o prawie wekslowem . . . . .	1
--	---

#### Tytuł I.

##### Weksel trasowany.

Dział I. Wystawienie i forma wekslu art. 1—9 . . . . .	1
Dział II. Indos art. 10—19 . . . . .	7
Dział III. Przyjęcie art. 20—28 . . . . .	13
Dział IV. Poręka wekslowa art. 29—31 . . . . .	15
Dział V. Płatność art. 32—36 . . . . .	17
Dział VI. Zapłata art. 37—41 . . . . .	19
Dział VII. Zwrotne poszukiwanie z powodu nieprzyjęcia i niezaplacenia art. 42—53 . . . . .	22
Dział VIII. Wyręczenie art. 54—62 . . . . .	29
1. Przyjęcie przez wyręczenie art. 55—57 . . . . .	29
2. Zapłata przez wyręczenie art. 58—62 . . . . .	30
Dział IX. Wtóröpisy i odpisy wekslu art. 63—67 . . . . .	31
1. Wtóröpisy art. 63—65 . . . . .	31
2. Odpisy art. 66—67 . . . . .	32
Dział X. Fałsze art. 68—69 . . . . .	33

Dział XI. Przedawnienie art. 70—74 . . . . .	Str. 33
Rozporządzenie Prez. Rzpłtej z dnia 14 grudnia 1927 Nr. 114 poz. 968 Dz. U. R. P. o likwidacji stósunków z weksli, do których mają zastosowanie przepisy kodeksu handlowego z r. 1808 . . . . .	35
Dział XII. Roszczenie z tytułu niesłusznego zubożenia art. 75 . . . . .	39
Dział XIII. Przepisy ogólne art. 76—79 . . . . .	39
Dział XIV. Kolizja ustaw art. 80—83 . . . . .	40
Dział XV. Protest art. 84—93 . . . . .	44
Rozporządzenie Prez. Rzpłtej z dnia 30 kwietnia 1927 Nr. 43 poz. 381. Dz. U. R. P. o należnościach za sporządzenie protestu . . . . .	47
Dział XVI. Weksle zaginione art. 94—98 . . . . .	49

#### Tytuł II.

Weksel własny art. 99—102 . . . . .	50
-------------------------------------	----

#### Tytuł III.

Dział I. Przepisy tymczasowe art. 103 . . . . .	53
Dział II. Przepisy końcowe art. 104—111 . . . . .	54
Rozporządzenie Minist. Sprawiedl. w porozumieniu z Min. Przemysłu i Handlu z dnia 16 czerwca 1925 Nr. 61 poz. 431 Dz. U. R. P. o oznaczeniu organów sądowych, upoważnionych do sporządzania protestów wekslowych i czekowych . . . . .	57
Rozp. Min. Sprawiedl. w porozumieniu z Min. Poczty i Telegr. z dnia 18 maja 1927 Nr. 46 poz. 417 Dz. U. R. P. o protestowaniu weksli przez urzędy i agencje pocztowe . . . . .	58

Rozp. Min. Poczt. i Telegr. z dnia 1 czerwca 1927 Nr. 60 poz. 529 Dz. U. R. P. w sprawie zleceń pocztowych w obrocie wewnętrznym . . . . .	59
--	----

## CZĘŚĆ II.

## Prawo czekowe.

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 listopada 1924 Nr. 100 poz. 927 Dz. U. R. P. o prawie czekowem . . . . .	70
Tytuł I. Forma art. 1—8 . . . . .	70
Tytuł II. Indos art. 9—14 . . . . .	72
Tytuł III. Przedstawienie do zapłaty art. 15—17 . . . . .	73
Tytuł IV. Zapłata art. 18—23 . . . . .	74
Tytuł V. Odpowiedzialność art. 24—30 . . . . .	76
Tytuł VI. Zwrotne poszukiwanie art. 31—38 . . . . .	78
Tytuł VII. Wtórropy art. 39—40 . . . . .	81
Tytuł VIII. Czeki zaginione art. 41—44 . . . . .	82
Tytuł IX. Przedawnienie art. 45—49 . . . . .	83
Tytuł X. Roszczenia z tytułu niesłusznego zubożania się art. 50 . . . . .	84
Tytuł XI. Skutki braku pokrycia art. 51 . . . . .	85
Ustawa z dnia 22 kwietnia 1926 Nr. 44 poz. 268 Dz. U. R. P., określająca właściwość sądów w sprawach o przestępstwo przewidziane w art. 51 rozp. Prez. Rzp. o prawie czekowem . . . . .	85
Tytuł XII. Zbieg ustaw art. 52—56 . . . . .	86
Tytuł XIII. Przepisy procesowe art. 57 . . . . .	87
Tytuł XIV. Przepisy przejściowe art. 58—61 . . . . .	87

## CZĘŚĆ III.

## Opłaty stemplowe od weksli i czeków.

1) Z ustawy z 1 lipca 1926 Nr. 98 poz. 570 Dz. U. R. P. o opłatach stemplowych (art. 122—125, 128, 129, 159 i 173) . . . . .	90
2) Z rozporządzenia Ministra Skarbu z 20 listopada 1926 Nr. 123 poz. 713 Dz. U. R. P., zawierającego przepisy wykonawcze do ustawy z 1 lipca 1926 o opłatach stemplowych (§§ 155—159 i § 198) . . . . .	96
3) Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 14 grudnia 1926 Nr. 127 poz. 745 Dz. U. R. P. w sprawie opłat stemplowych od weksli . . . . .	103
4) Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 30 grudnia 1926 Nr. 3 poz. 16 Dz. U. R. P. z r. 1927 w sprawie opłat stemplowych od weksli, obowiązujące na obszarze górnośląskiej części województwa śląskiego . . . . .	105
5 a) Z rozporządzenia Prezydenta Rzpltej z dnia 10 grudnia 1926 Dz. U. R. P. Nr. 121 poz. 697 w sprawie pobierania w r. 1927 nadzwyczajnego 10 % dodatku do podatków bezpośrednich, podatków pośrednich, opłat stemplowych itd. . . . .	107
5 b) Z rozporządzenia wykonawczego Ministra Skarbu z dnia 27 grudnia 1926 Dz. U. R. P. Nr. 130 poz. 780 . . . . .	107
5 c) Z rozporządzenia Prezydenta Rzpltej z dnia 19 grudnia 1927 Dz. U. R. P. Nr. 114 poz. 972 . . . . .	107
6) Z ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 Nr. 94 poz. 747 Dz. U. R. P. o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych (art. 14) . . . . .	108



## CZĘŚĆ IV.

Przepisy o właściwości sądów i postępowaniu sądowym w sprawach wekslowych.

	Str.
1) Wyjątki z przepisów rozporządzenia Prezydenta Rzpltej z dnia 6 lutego 1928 Nr. 12 poz. 93 Dz. U. R. P., zawierającego prawo o ustroju sądów powszechnych . . . . .	109
2) Przepisy ustawy postępowania sądowego cywilnego, obowiązującej w okręgach apelacyjnych warszawskim, lubelskim i wileńskim . . . . .	110
Okólnik Prezesa Sądu Apelacyjnego we Lwowie z 4 czerwca 1925 Prez. 17941/17 N/25 w sprawie wykonania egzekucji w byłym zaborze rosyjskim na wezwanie sądów byłego zaboru austriackiego	124
3) Przepisy ustawy o postępowaniu cywilnym, obowiązującej w byłej dzielnicy pruskiej . . . . .	128
4) Przepisy procedury cywilnej, obowiązującej w byłym zaborze austriackim . . . . .	135
5) Przepisy projektu polskiej procedury cywilnej o postępowaniu wekslowem i czekowem . . . . .	140

## CZĘŚĆ V.

Przepisy ustaw notarialnych, dotyczące spraw wekslowych.

	Str.
1) Z ustawy notarialnej, obowiązującej w okręgach Sądów Apelacyjnych warszawskiego, lubelskiego i Ziemi wschodnich . . . . .	144
2) Z przepisów niemieckiej ustawy sądownictwa niespornego z dnia 17 maja 1898 . . . . .	145

	Str.
3) Z austriackiej ustawy notarialnej . . . . .	146
4) Rozporządzenie Minist. Sprawiedliwości z dnia 17 lipca 1928 Nr. 23 w sprawie nadsyłania wykazów ilości protestowanych weksli (ogłoszone w Nrze 15 Dz. urzęd. Min. Sprawiedl.) . . . . .	147

## CZĘŚĆ VI.

Przerachowanie wierzytelności wekslowych . . . . .

Spis alfabetyczny . . . . .	152
Sprostowanie . . . . .	154
Spis chronologiczny przepisów prawnych . . . . .	155
Spis chronologiczny orzeczeń . . . . .	158

## CZEŚĆ I.

### **Prawo wekslowe.**

**Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej  
z dnia 14 listopada 1924 roku Nr. 100 poz. 926**

**D. U. R. P. o prawie wekslowem.**

(Ogłoszone 21 listopada 1924).

Na mocy art. 1 E. p. 5 i art. 2 ustawy z dnia 31 lipca 1924 r. o naprawie Skarbu Państwa i poprawie gospodarstwa społecznego (Dz. U. R. P. Nr. 71 poz. 687) oraz zgodnie z uchwałą Rady Ministrów z dnia 15 października 1924 r. stanowią co następuje:

#### TYTUŁ I.

#### **Weksel trasowany.**

##### Dział I.

Wystawienie i forma weksłu.

Art. 1. Weksel trasowany zawiera:

- 1) nazwę „weksel“ w samym tekście dokumentu, w języku, w jakim go wystawiono;
- 2) polecenie bezwarunkowe zapłacenia oznaczonej sumy pieniężnej;
- 3) nazwisko osoby, która ma zapłacić (trasata);
- 4) oznaczenie terminu płatności;
- 5) oznaczenie miejsca płatności;
- 6) nazwisko osoby, na której rzecz lub na której zlecenie zapłata ma być dokonana;

- 7) oznaczenie daty i miejsca wystawienia weksłu;  
8) podpis wystawcy.

Dokument, w którym brak jest nazwiska osoby, na której rzecz, lub na której zlecenie zapłata ma być dokonana, nie jest wekslem i nie może być podstawą wydania wekslowego nakazu zapłaty. (O. S. N. III z 25/5 1928 R. 921/27 O. S. P. VII 378).

Zobacz: Alfred Zaniewicz: „Kilku remitentów w weksłu“ w Przeglądzie prawa handlowego 1926 str. 249.

Art. 2. Nie będzie uważany za weksel trasowany dokument, któremu brak jednej z cech, wskazanych w artykule poprzednim, wyjąwszy przypadki, określone w ustępach następujących.

Weksel bez oznaczenia terminu płatności uważa się za płatny za okazaniem.

W braku osobnego oznaczenia miejsce, wymienione obok nazwiska trasata, uważa się za miejsce płatności oraz za miejsce zamieszkania trasata.

Weksel, nie zawierający miejsca wystawienia, uważa się za wystawiony w miejscu, podanem obok nazwiska wystawcy.

Kto umieścił podpis na dokumencie, który nie zawierał wszystkich cech weksłu trasowanego, odpowiada wekslowo, chyba że udowodni, że dokument później wypełniono niezgodnie z jego wolą. Wobec nabywcy w dobrej wierze, na którego weksel przeszedł po wypełnieniu, odpowiada pomimo nieprawego wypełnienia.

1. Bezprawne domiciljowanie weksłu może uzasadnić tylko zarzut miejscowej niewłaściwości sądu. (O. S. N. III z 25/10 1927 R. 1677/26 P. P. A. 35/28).

2. Jeżeli przy wręczaniu weksłu kaucyjnego umówiono, że weksel ma być wypełniony na taką sumę, jaka wypadnie z rachunku bieżącego, nie można zarzucać przedwczesności skargi wekslowej z powodu

że jeszcze nie było obrachunku końcowego. (O. S. N. III z 4/10 1927 R. 2153/26 P. P. A. 35/28).

3. Wekslowy nakaz zapłaty, wydany na podstawie weksłu trasowanego, niecałkowicie wypełnionego, utrzymać należy w mocy, jeżeli przed wydaniem wyroku zaopatrzone weksel we wszelkie cechy ustawowe. (Orz. Sądu Apel. we Lwowie z 4/2 1927 Bc II 966/26 O. S. P. VI 165).

4. Odbiorca weksłu podpisanego in bianco bez wypełnienia sumy wekslowej może wypełnić weksel na dolary, jeżeli osoba podpisująca weksel upoważniła odbiorcę do wypełnienia weksłu tak, aby odbiorca w czasie zapłaty sumy wekslowej nie poniósł żadnej straty z powodu spadku waluty. (O. S. N. III z 15/3 1927 R. 2627/26 P. P. A. 122/27 i R. P. E. 648/27).

5. Jeżeli z dwóch wystawców weksłu własnego jeden umieścił na weksłu niewypełnionym swój podpis, a wypełnił weksel drugi wystawca, to wobec nabywcy weksłu w dobrej wierze nie może pierwszy wystawca wystąpić z zarzutem, że drugi wystawca wypełnił weksel wbrew umowie. (O. S. N. III z 17/11 1926 R. 1924/26 P. P. A. 19/27).

6. Zobacz Nr. 2 przy art. 100.

7. Wypełnienia weksłu na walutę dolarową nie można uważać za niezgodne z wolą dłużnika, jeżeli dłużnik wręczając blankiet wekslowy nie oświadczył się, w jakiej walucie ma być wypełniony. (O. S. N. III z 28/12 1926 R. 2328/26 R. P. E. 392/27).

8. Osoba, która otrzymała weksel na pokrycie skredytowanej ceny kupna w dolarach za mąkę zagraniczną, może weksel wypełnić na walutę dolarową. (O. S. N. III z 8/11 1927 R. 1213/27 Przegl. sąd. 24/28).

9. Osoba nabywająca weksel w drodze cesji uprawnioną jest do wypełnienia weksłu. (O. S. N. III z 12/10 1927 R. 2519/26 Przegl. sąd. 25/28).

10. Nie uważa się za nieprawne wypełnienie weksłu, jeśli z dwóch wierzycieli, którzy pożyczkę udziellili, jeden podpisze weksel jako wystawca i weksel zaskarży — chyba, że wyraźnie umówiono się, że obaj

wierzyciele mają jako wystawcy weksel podpisać. (O. S. N. III z 17/1 1928 Rw. 16/28 P. P. A. 151/28).

11. Zobacz Nr. 1 przy art. 10 i Nr. 1 przy art. 16.

12. Oznaczenie na wekslu daty wystawienia o kilka dni późniejszej od daty zgonu wystawcy nie skutkuje samo przez się nieważności wekslu, jeżeli jego posiadacz udowodni, iż był wystawiony o kilka miesięcy wcześniej, ale in bianco i przy wypełnieniu wekslu nastąpiła pomyłka co do daty. (O. S. N. I z 4/5 1928 C. 474/27 O. S. P. październik 1928).

Art. 3. Weksel może opiewać na własne zlecenie wystawcy.

Trasatem może być sam wystawca.

Weksel może być wystawiony na rachunek osoby trzeciej.

Art. 4. Weksel może być płatny u osoby trzeciej bądź w miejscu zamieszkania trasata, bądź w innym miejscu (weksel umiejscowiony).

Art. 5. W wekslu płatnym za okazaniem lub w pewien czas po okazaniu może wystawca zastrzec oprocentowanie sumy wekslowej. W każdym innym wekslu takie zastrzeżenie uważa się za nienapisane.

Stopa procentowa powinna być określona w wekslu, w braku jej określenia stosuje się procent prawny (ustawowy).

Odsetki biegną od daty wystawienia wekslu, jeżeli nie wskazano innej daty.

Od roszczeń wekslowych należą się odsetki zwłoki za cały czas moratorium wojennego i za czas, przez który bieg przedawnienia odsetek po myśli ustawy z 26 marca 1919 poz. 246 i z 30 czerwca 1920 poz. 318 Dz. ust. był wstrzymany. (O. S. N. III z 10/5 1927 Rw. 1706/27 P. P. A. 90/28).

Wysokość odsetek prawnych wynosi od 1 marca 1927 na zasadzie rozporządzenia Ministra Skarbu, wydanego

w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości z 21 lutego 1927 Nr. 16 poz. 125 D. U. R. P., 10% w stosunku rocznym. Przepisy rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 27 sierpnia 1924 Nr. 79 poz. 769 D. U. R. P. o wysokości odsetek prawnych, tudzież dalszych na podstawie tego rozporządzenia wydanych rozporządzeń, stosują się także do wierzytelności w walucie zagranicznej. (O. S. N. III plenarne z 2/4 1927 Rw. 1149/26 O. S. P. VI 318 i Zeitschrift für Ostrecht 1927 str. 401).

Art. 6. Weksel, w którym sumę wekslową wypisano głoskami i liczbami, w razie różnicy ważny jest na sumę, wypisaną głoskami.

W razie różnicy sum, wypisanych kilkakrotnie głoskami i kilkakrotnie liczbami, weksel jest ważny na sumę mniejszą.

Art. 7. Jeżeli na wekslu znajdują się podpisy osób niezdolnych do zaciągania zobowiązań, zobowiązania z innych podpisów są mimo to ważne.

Art. 8. Kto podpisał weksel jako zastępca innej osoby, nie będąc do zastępstwa upoważnionym, odpowiada sam wekslowo.

Również zastępca, który przekroczył zakres swego upoważnienia, odpowiada wpelni za zobowiązanie wekslowe.

1. Wekslowo zobowiązany odpowiada z wekslu nie tylko wówczas, gdy weksel sam własnoręcznie podpisał, lecz także wtedy, gdy ktoś inny za niego jego podpis na wekslu położył, bądź z jego upoważnienia, bądź też nawet bez upoważnienia, jeżeli podpis uznał za swój, albo wogóle ratyfikował zobowiązanie wekslowe. (O. S. N. III z 13/7 1926 Rw. 350/26).

2. Podpis własnoręczny na wekslu jest istotną przesłanką zobowiązania wekslowego, zczem z wekslu nie może odpowiadać osoba, którą na wekslu podpi-

sała osoba inna, choćby z jej upoważnienia. (O. S. N. III z 13/3 1928 Rw. 508/28 Czasopismo sędziowskie str. 70/28).

3. Osoba, która nie podpisała weksłu własnoręcznie, lecz upoważniła do podpisu zastępcę, nie odpowiada wekslowo, jeżeli zastępca zamieścił na wekslu tylko podpis osoby zastąpionego, bez uwidocznienia stosunku zastępstwa. (O. S. N. III Plen. z 19/5 1928 Rw. 2483/27; zobacz Orzecznictwo sądów polskich z r. 1928 zeszyt październikowy).

4. Zawiadowca spółki z ogr. odp., mający jedynie upoważnienie do kolektywnego podpisywania spółki wraz z innymi zawiadawcami, odpowiada osobiście wekslowo, jeżeli sam podpisał weksel imieniem spółki. (O. S. N. III z 26/10 1926 Rw. 275/26 O. S. P. VII 15).

5. Jeżeli podpis na wekslu umieściła inna osoba za wiedzą i zezwoleniem drugiej, podpisując ją jej imieniem i nazwiskiem, to podpis ten jest ważny i podpisany odpowiada wekslowo. (O. S. N. III z 12/10 1927 Rw. 2519/27 Przegl. sąd. 35/28).

6. Członkowie zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością odpowiadają osobiście za weksel wystawiony przez nich w imieniu spółki, jeżeli pieczętka firmowa, pod którą umieścili swe podpisy na wekslu, nie zawierała wyrazów „Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością“ bez skrótowania; takie opuszczenie dawało bowiem prawo posiadaczowi weksłu i żyrantom do mniemania, iż weksel został wystawiony w imieniu spółki firmowej; obowiązkiem zaś podpisujących było dopilnowanie wskazania w podpisie charakteru spółki. (Wyrok S. Apel. w Warszawie z 30/4 1926 Ac. 2 522/25 P. P. H. 275/26).

Pełnomocnik handlowy, nie będący prokurentem, nie jest uprawniony do zaciągania zobowiązań wekslowych imieniem swego mocodawcy (art. 47 austr. kod. handl., § 54 niem. kod. handl.). Zarządca przymusowy może zaciągać zobowiązania wekslowe w imieniu zobowiąza-

nego, jeżeli wypływa to ze zwykłego toku czynności przedsiębiorstwa znajdującego się w zarządzie przymusowym (§ 343 austr. ord. egz.).

Art. 9. Wystawca odpowiada za przyjęcie i zapłatę weksłu.

Od odpowiedzialności za przyjęcie wystawca może się zwolnić; zastrzeżenie, którem się zwalnia od odpowiedzialności za zapłatę, uważa się za nie napisane.

Weksel nieważny może być ważnym przekazem, jeżeli wystawienie lub przyjęcie weksłu dane było w zamiarze zdziałania lub przyjęcia przekazu.

Dział II.

Indos.

Art. 10. Każdy weksel można przenieść przez indos, chociażby nie opiewał wyraźnie na zlecenie.

Jeżeli wystawca umieścił w wekslu wyrazy „nie na zlecenie“ lub inne zastrzeżenie równoznaczne, można przenieść weksel tylko w formie i ze skutkami zwykłej cesji.

Weksel można indosować także na trasata bez względu na to, czy weksel przyjął, czy nie, na wystawcę, lub każdego innego wekslowo zobowiązanego. Mogą oni weksel dalej indosować.

Osoba, która nie nabywszy weksła drogą przewidzianą w prawie wekslowem, wypełniła weksel samowolnie, nie nabywa przeciw przyjemcy weksła żadnych praw wekslowych. (O. S. N. III z 4/8 1925 Rw. 603/25 R. P. E. 1220/25 P. P. A. 289/25 O. S. P. V 9 Ostrecht 1926, zeszyt 5 str. 534 i 535). Por. O. przy art. 13.

Do indosów dowodu składowego publicznego domu składowego lub jego części należy stosować odpowiednio

postanowienia art. 11, 12, 13, 15, 16 i 19 prawa wekslowego z dnia 14 listopada 1924 Dz. U. R. P. Nr. 100 poz. 926 (art. 32 rozp. Prez. Rzp. z dnia 28 grudnia 1924 Nr. 114 poz. 1020 Dz. U. R. P. o prawie o domach składowych).

**Art. 11. Indos powinien być bezwarunkowy. Warunki, od których uzależniono indos, uważa się za nie-napisane.**

**Indos częściowy jest nieważny.**

**Nieważny jest również indos na okaziciela.**

Komisjoner, który podjął się zakupić weksel, jest obowiązany, jeżeli go indosuje, zaindosować go w sposób zwykły i bez zastrzeżeń (art. 373 austr. kod. handl. i § 395 niem. kod. handl.).

**Art. 12. Indos powinien być wypisany na wekslu lub na złączonej z nim karcie dodatkowej (przydłużku) i podpisany przez indosanta.**

**Indos jest ważny i wtedy, gdy indosatarjusz nie jest oznaczony, albo gdy indosant ograniczył się do samego podpisu swego na odwrotnej stronie wekslu lub przydłużka (indos otwarty czyli in blanco).**

W razie udowodnienia przez pozwanego, że podpisy na ostatniej stronie wekslu zostały przez niego wystawione in blanco, na powodzie leży ciężar dowodu, że podpisy powyższe miały charakter poręczenia, a nie indosu, lub przynajmniej, że znaczenie takie uzyskały następnie za zgodą pozwanego. (O. S. N. I z 21/12 1927 C. 1719/26 O. S. P. VII 112 P. P. H. 169/28).

**Art. 13. Indos przenosi wszystkie prawa z wekslu. Jeżeli indos jest in blanco, posiadacz wekslu może:**

- 1) wypełnić indos nazwiskiem własnym lub innej osoby;
- 2) indosować weksel dalej na inną osobę lub in blanco;

**3) przenieść weksel na inną osobę bez wypełnienia indosu in blanco i bez indosowania.**

Aczkolwiek dla ważności wekslu w myśl art. 99 pr. weksl. wymagane jest zachowanie formy tam wskazanej, jednak od tej zasady dopuszczone są wyjątki, w szczególności z mocy art. 100 ust. ost. podpisanie dokumentu, który nie zawiera wszystkich cech wekslu, pociąga za sobą odpowiedzialność wekslową, o ile wystawca nie udowodni, iż dokument wypełniono później niezgodnie z jego wolą; skoro więc wystawca wydał weksel in blanco, to tem samem upoważnił otrzymującego weksel do jego wypełnienia pod warunkiem tylko, by uczynione to było zgodnie z umową. W ten sposób uświęconą została praktyka wystawiania t. zw. weksli gwarancyjnych, polegających na tem, że zachodzący między stronami stosunek umowy zabezpiecza się wręceniem weksli in blanco z nadaniem wierzycielowi prawa wypełnienia ich stosownie do warunków umowy i wyniku obrachunku. Wierzyciel, który jak wyżej zaznaczono, jest uprawniony do wypełnienia weksli, władny jest przenieść to swoje prawo na osobę trzecią nawet bez formalnego indosowania (art. 13) przed wypełnieniem tekstu weksli. W tym przypadku cesjonarjusz wchodzi w prawa cedenta co do możliwości wypełnienia tekstu; z drugiej jednak strony, w razie zrealizowania wynikającego stąd roszczenia przeciwko wystawcy, ten ostatni nie jest pozbawiony obrony, opartej na art. 100 ust. ost. pr. weksl. i władny jest zarzucić niezgodność wypełnienia blankietu wekslowego z warunkami umowy, zawartej przez niego z cedentem (art. 16). Ciężar dowodu w tym razie spada na dłużnika. (O. S. N. I z 24/2 1928 C. 273/27 R. P. E. 763/28 G. S. 861/28). Por. O. przy art. 10.

**Art. 14. Indosant odpowiada za przyjęcie i zapłatę wekslu w braku przeciwnego zastrzeżenia.**

**Może zabronić dalszego indosowania; w tym przypadku nie odpowiada wobec następnych indosatarjuszy**

w większym zakresie, niż wobec swego bezpośredniego indosatarjusza.

Indos nie jest przyjęciem poręki w rozumieniu prawa cywilnego.

Art. 15. Będzie uważany za prawnego posiadacza, kto ma weksel i wykaże prawo swoje nieprzerwanym szeregiem indosów, chociażby ostatni indos był in blanco. Gdy po indosie in blanco następuje dalszy indos, uważa się, że indosant, który go podpisał, nabył weksel na mocy indosu in blanco. Przekreślone indosy uważa się za nieistniejące.

Jeżeli kto przez jakikolwiek wypadek utracił posiadanie weksłu, posiadacz, który wykaże swe prawo według przepisów poprzedniego ustępu, będzie obowiązany do wydania weksłu tylko, gdy go nabył w złej wierze albo przy nabyciu dopuścił się ciężkiego niedbalstwa.

1. Zarzutu braku legitymacji do skargi wekslowej nie można podnosić ani uwzględniać, jeśli w pisemnych zarzutach go nie podniesiono. Oświadczenie powoda, że zgadza się na podniesienie zarzutów, w pisemnych zarzutach nie zawartych, jest bezskuteczne. (O. S. N. III z 27/4 1926 R. w. 147/26 P. P. A. 234/26).

2. Osoba, która w sposób inny, niż ustawą wekslową przepisany, nabyła weksel niewypełniony i wypełniła go następnie samowolnie, nie nabywa przeciw przyjemcy weksłu praw wekslowych. (O. S. N. III z 4/8 1925 R. w. 603/25 O. S. P. V 9). Zob. O. przy art. 13.

3. Nabywca weksłu, nie wykazujący się nieprzerwanym szeregiem indosów, nie może być poczytany za posiadacza prawnego weksłu w rozumieniu prawa wekslowego, a tem samem nie jest uprawniony do poszukiwania zwrotnego wedle art. 42 pr. weksl. (O. S. N. I z 21/3 1928 C. 1357/26).

4. Zobacz Nr. 1 przy art. 39.

Art. 16. Przeciw posiadaczowi dłużnik wekslowy nie może zasłaniać się zarzutami, opartymi na swych osobistych stosunkach z wystawcą lub posiadaczami poprzednimi, chyba że przeniesienie weksłu nastąpiło wskutek porozumienia na szkodę dłużnika.

1. Posiadacz weksłu nie może go wypełnić późniejszą datą płatności, niż umówiono. Zarzut, że weksel oddany i podpisany w stanie niewypełnionym, później wypełniono niezgodnie z wolą podpisanych osób, jest dopuszczalny przeciw posiadaczowi w złej wierze. (O. S. N. V z 25/11 1927 C. 243/27 O. S. P. VII 131 P. P. H. 181/28).

2. Aczkolwiek art. 30 pr. weksl. zezwala na umieszczenie poręczenia za wystawcę również i na odwrotnej stronie weksłu, oraz na wypełnienie tekstu poręczenia przez inną osobę, a nie przez samego poręczyciela, to jednak w razie udowodnienia przez pozwanego (choćby na podstawie zeznań świadka), iż podpis na odwrotnej stronie weksłu został przez niego położony in blanco, na powodzie leży ciężar dowodu, że podpis rzeczony miał w istocie znaczenie poręczenia, a nie indosu. (O. S. N. I z 1/12 1927 C. 1719/26 R. P. E. 448/28).

3. Zobacz Nr. 1 przy art. 13.

4. Wystawienie weksli samo przez się nie stanowi odnowienia zobowiązania, dla stwierdzenia bowiem nowacji wymagane jest ustalenie wyraźnej w tym kierunku woli stron; z natury swej weksel nie niweczy istniejącego między wystawcą a pierwotnym wierzycielem stosunku umownego; jeżeli więc weksel wystawiony jest na pokrycie przypadającej od wystawcy wierzycielowi należności, nie oznacza to, by strony zamierzały w ten sposób zawiązać nowy stosunek prawnomaterialny, lecz jest tylko dowodem, że chciały one wprowadzić pewien szczególny tryb zapłaty, przy którym może zajść modyfikacja warunków pierwotnej umowy, lecz istota pierwotnego zobowiązania pozostaje nadal ta sama, nie ma przeto w tym przypadku

miejsca jeden z czynników odnowienia, a mianowicie niema tutaj następstwa dwóch długów. (O. S. N. I z 30/9 1927 C. 253/27).

5. Dłużnik wekslowy może się zasłaniać zarzutami, opartymi na swych osobistych stosunkach z pierwotnym wierzycielem, gdy ten wierzyciel dotychczas jest posiadaczem weksłu i weksel w trzeciej ręce nie przeszedł; w szczególności o ile powyższe warunki zachodzą, może dłużnik wekslowy powoływać się na to, że weksel został przez niego wydany in bianco, jako gwarancyjny i że wypełniono ten blankiet niezgodnie z jego wolą wbrew warunkom umowy. (O. S. N. I z 24/2 1928 C. 2161/27).

Zobacz: Prof. Antoni Górski: „Weksle podpisane z grzeczności“ w Przeglądzie prawa handlowego 1925 str. 385.

Art. 17. Jeżeli indos zawiera wzmiankę „waluta do odebrania“ „do inkasa“ „per procura“ lub też inną wzmiankę, oznaczającą tylko pełnomocnictwo (indos zastępczy), natenczas posiadacz może wykonywać wszystkie prawa z weksłu; nie może go jednak indosować inaczej, jak tylko ze skutkami indosu zastępczego.

W tym przypadku dłużnicy weksłowi mogą zasłaniać się tylko zarzutami, służącymi im przeciwko indosantowi.

Indos do inkasa jest pełnomocnictwem do zainkasowania i zaskarżenia weksłu. Indosant, który w ten sposób weksel zaindosował, ma prawo zaskarżyć weksel dopiero po odwołaniu owego pełnomocnictwa (indosu do inkasa). (O. S. N. III z 18/10 1927 Rw. 670/27 P. P. A. 153/28).

Art. 18. Jeżeli indos zawiera wzmiankę „waluta na zabezpieczenie“, „waluta w zastaw“ lub jakąkolwiek inną wzmiankę, wyrażającą zastaw, posiadacz może

wykonywać wszelkie prawa z weksłu; wszelako indos jego ma znaczenie jedynie indosu zastępczego.

Dłużnicy weksłowi nie mogą w tym przypadku zasłaniać się wobec posiadacza zarzutami opartymi na ich stosunkach osobistych z indosantem, wyjąwszy, gdy indos zdziałano wskutek porozumienia na szkodę dłużnika.

Art. 19. Indos po terminie płatności ma te same skutki, co indos przed terminem. Indos jednak po proteście z powodu niezapłacenia, lub po upływie czasokresu, ustanowionego dla protestu, ma tylko skutki zwykłej cesji.

1. Dłużnik wekslowy może przeciw wierzycielowi, który nabył weksel drogą indosu po płatności weksłu i po upływie terminu do założenia protestu, podnieść zarzuty z prawa cywilnego, jakie ma przeciw bezpośredniemu żyrantowi wierzyciela wekslowego — nie może natomiast podnosić zarzutów, jakiego miał przeciw dawniejszym posiadaczom weksłu, którzy wyzbyli się posiadania weksłu, jeszcze przed jego płatnością. (O. S. N. III z 4/10 1927 Rw. 1331/27 R. P. E. 168/28 P. P. H. 30/28).

2. Cesja przy indosie po proteście nie następuje ipso iure, lecz wymaga wykazania cesji. (Wyrok S. Apel. w Poznaniu z 20/12 1927 U. 417/27 P. P. H. 81/28).

### Dział III.

#### Przyjęcie.

Art. 20. Posiadacz weksłu albo nawet każdy, kto go ma w rękę, może aż do terminu płatności przedstawiać go do przyjęcia trasatowi w jego miejscu zamieszkania.

Art. 21. W każdym weksłu wystawca może zastrzec, iż weksel ma być przedstawiony do przyjęcia z oznaczeniem lub bez oznaczenia czasokresu.



Może w wekslu zabronić przedstawienia do przyjęcia, wyjąwszy gdy chodzi o weksel umiejscowiony albo płatny w pewien czas po okazaniu.

Może również zastrzec, że przedstawienie do przyjęcia nie może nastąpić przed oznaczonym dniem.

Każdy indosant może zastrzec, że weksel ma być przedstawiony do przyjęcia z oznaczeniem lub bez oznaczenia czasokresu, chyba że wystawca zabronił przedstawienia do przyjęcia.

Art. 22. Weksel płatny w pewien czas po okazaniu powinien być przedstawiony do przyjęcia w przeciągu sześciu miesięcy od dnia wystawienia.

Wystawca może oznaczyć krótszy lub dłuższy czasokres.

Czasokresy takie mogą indosanci skrócić.

Art. 23. Posiadacz nie ma obowiązku pozostawienia w rękę trasata wekslu, przedstawionego do przyjęcia.

Trasat może żądać, aby mu weksel przedstawiono ponownie do przyjęcia nazajutrz po pierwszym przedstawieniu. Osoby interesowane mogą tylko wtedy podnosić zarzut, że żądaniu temu nie uczyniono zadość, gdy żądanie stwierdzono w proteście.

Art. 24. Przyjęcie pisze się na wekslu. Wyraża się słowem „przyjęty“ lub innym równoznacznem; podpisuje je trasat. Sam podpis trasata na przedniej stronie wekslu oznacza przyjęcie.

Gdy weksel jest płatny w pewien czas po okazaniu lub, gdy wskutek szczególnego zastrzeżenia ma być przedstawiony do przyjęcia w czasokresie oznaczonym, przyjęcie powinno być datowane dniem jego dokonania, chyba że posiadacz żąda, aby było datowane dniem przedstawienia. W celu zwrotnego poszukiwania przeciwko wystawcy i indosantom posiadacz powinien stwierdzić brak daty przez protest dokonany we właściwym czasie.

Art. 25. Przyjęcie powinno być bezwarunkowe; można je wszakże ograniczyć do części sumy wekslowej.

Każde inne odstępienie od treści wekslu, zamieszczone w przyjęciu, uważa się za odmowę przyjęcia. Wszakże akceptant odpowiada według treści swego przyjęcia.

Art. 26. Jeżeli wystawca podał w wekslu miejsce zapłaty odmienne od miejsca zamieszkania trasata bez oznaczenia osoby, która ma płacić, należy tę osobę w przyjęciu oznaczyć. W braku oznaczenia poczytuje się, że akceptant sam zobowiązał się zapłacić w miejscu zapłaty.

Gdy weksel płatny jest w miejscu zamieszkania trasata, tenże może w przyjęciu wskazać lokal, znajdujący się w miejscu, gdzie zapłata powinna być dokonana, lub osobę, która zapłatę w tem miejscu ma skutecznić.

Art. 27. Przez przyjęcie trasat zobowiązuje się do zapłacenia wekslu w terminie płatności

W razie niezapłacenia służy posiadaczowi wekslu, chociażby był wystawcą, bezpośrednie roszczenie z wekslu przeciwko akceptantowi o wszystko, czego żądać można z mocy art. 47 i 48.

Art. 28. Jeżeli trasat przekreślił przyjęcie przed zwróceniem wekslu, uważa się, że przyjęcia odmówił; jednakże pomimo przekreślenia trasat odpowiada według treści swego przyjęcia, jeżeli posiadacza wekslu lub kogokolwiek z podpisanych na wekslu piśmiennie zawiadomił o przyjęciu.

#### Dział IV.

#### Poręka wekslowa.

Art. 29. Zapłatę wekslu można zabezpieczyć poręką wekslową (aval).

Poreczenie może dać osoba trzecia lub nawet osoba na wekslu podpisana.

Art. 30. Poreczenie umieszcza się na wekslu albo na karcie dodatkowej (przydłużku).

Wyraża się słowami „poreczam“ lub innym zwrotem równoznacznym; podpisuje je poreczyciel.

Sam podpis na przedniej stronie uważa się za porękę, wyjąwszy, gdy chodzi o podpis wystawcy lub trasata.

Poreczyciel wskaże, za kogo ręczy. W braku takiej wskazówki uważa się, że porękę dał za wystawcę.

1. Zobacz Nr. 1 przy art. 12 i Nr. 2 przy art. 16.

2. Awalista, który ręczył za wystawcę wekslu, odpowiada tylko pod warunkiem, że przeciw wystawcy we właściwym czasie założono protest. (O. S. N. III z 6/12 1927 R. w. 559/27 P. P. A. 152/28).

3. Nie ma przepisu, któryby stanowił, że poreczenie za zobowiązanie wekslowe, oddzielnie od tegoż dane, jest solidarne, a ponieważ solidarności się nie domniemywa, a musi być wyraźnie zaznaczona, to nawet gdyby istniał zwyczaj solidarności odpowiedzialności i w wypadkach poreczenia, to taki zwyczaj wobec wyraźnie pisanego prawa, nie mógłby mieć znaczenia. Poreczyciel taki przeto nie może być pociągany do sprawy, dopóki nie zostanie w drodze przepisanej ustalone, że główny dłużnik nie jest w stanie uiścić zobowiązania. (Wyrok S. Okręg. w Warszawie z 15/3 1927 II 3 1203/26 P. P. H. 221/27).

Art. 31. Poreczyciel wekslowy odpowiada tak samo, jak ten, za kogo poreczył.

Zobowiązanie jego jest ważne, chociażby nawet zobowiązanie, za które ręczy, było nieważne z jakiegokolwiek przyczyny z wyjątkiem wady formalnej.

Poreczyciel wekslowy, który zapłacił weksel, ma prawo poszukiwania zwrotnego wobec osoby, za którą ręczył, i wobec jej poprzedników.

Zasada, wyrażona w przepisie § 1353 ust. cyw., że zakres poręki, danej przez ręczyciela, nie może być bez jego wyraźnej zgody rozszerzony, obowiązuje również przy poręce wekslowej. Przesunięcie terminu płatności w osnowie weksla ściśle określonego, stanowi niewątpliwie rozszerzenie poręki, a więc zmianę zobowiązania wekslowego. (O. S. N. III z 6/12 1927 R. w. 559/27 Czasopismo sędziowskie 30/28).

## Dział V.

### Płatność.

Art. 32. Weksel trasowany może być płatny: w oznaczonym dniu, w pewien czas po dacie, za okazaniem, w pewien czas po okazaniu, na targach (jarmarkach) powszechnych.

Dokument z innymi terminami płatności lub kilku terminami nie będzie uważany za weksel, chociażby nawet posiadał inne cechy wekslu.

Art. 33. Weksel za okazaniem jest płatny przy przedstawieniu. Powinien być przedstawiony do zapłaty w przeciągu sześciu miesięcy od dnia wystawienia. Wystawca może oznaczyć krótszy lub dłuższy czasokres. Czasokresy takie mogą indosanci skrócić.

Art. 34. Termin płatności wekslu płatnego w pewien czas po okazaniu określa się podług daty przyjęcia lub protestu.

Jeżeli nie było protestu, przyjęcie niedatowane uważa się wobec akceptanta za dokonane w ostatnim dniu czasokresu, ustawowego lub umownego, wyznaczonego do przedstawienia.

Art. 35. Termin płatności wekslu, opiewającego na jeden lub kilka miesięcy po dacie lub okazaniu, przy-

pada na odpowiedni dzień tego miesiąca, w którym zapłała ma być dokonana. W braku takiego dnia weksel jest płatny w ostatnim dniu miesiąca.

Gdy weksel opiewa na jeden lub kilka miesięcy i pół miesiąca po dacie lub okazaniu, liczy się naprzód miesiące całe.

Jeżeli płatność weksłu oznaczoną jest na początek, środek (połowę stycznia, połowę lutego i t. d.) lub koniec miesiąca, rozumie się pierwszy, piętnasty lub ostatni dzień miesiąca.

Określenie „ośm dni“ lub „piętnaście dni“ wyraża nie jeden lub dwa tygodnie, lecz przeciąg całych ośmiu lub piętnastu dni.

Określenie „pół miesiąca“ oznacza piętnaście dni.

Termin płatności weksli targowych (jarmarcznych) przypada w przeddzień zamknięcia targu, wyjąwszy, gdy targ trwa tylko jeden dzień.

Art. 36. Gdy weksel jest płatny w oznaczonym dniu w miejscu, gdzie obowiązuje kalendarz odmienny od kalendarza miejsca wystawienia, uważa się datę płatności za określoną według kalendarza miejsca płatności.

Przy weksłu przekazanym z jednego miejsca na inne, w którym obowiązuje kalendarz odmienny, a płatnym w pewien czas po dacie, przelicza się dzień wystawienia na dzień, odpowiadający kalendarzowi miejsca płatności, i podług tego oznacza termin płatności.

Zasada poprzedniego ustępu stosuje się także do obliczania czasokresów przedstawienia weksli.

Przepisy te nie mają zastosowania, jeżeli z zastrzeżenia w wekslu lub wogóle z jego treści wynika, że chciano zastosować inne zasady.

## Dział VI.

### Zapłata.

Art. 37. Posiadacz weksłu powinien przedstawić go do zapłaty bądź w pierwszym dniu, w którym można wymagać zapłaty, bądź w jednym z dwóch następnych dni powszednich.

Przedstawienie weksłu w izbie rozrachunkowej jest równoznaczne z przedstawieniem do zapłaty.

Prezentowanie weksłu do zapłaty kuratorowi nieobecnego jest zbędne. (O. S. N. III z 13/7 1926 R w 753/26 P. P. A. 287/26).

Art. 38. Trasał może przy zapłacie żądać wydania weksłu, pokwitowanego przez posiadacza.

Posiadacz nie może odmówić przyjęcia zapłaty częściowej.

W razie częściowej zapłaty trasał może żądać wzmianki o niej na wekslu i osobnego pokwitowania.

Zapłata uskuteczniiona przez dłużnika wekslowego do rąk wierzyciela, który przestał być posiadaczem weksłu, niema wobec nabywcy weksłu prawnego znaczenia. (O. S. N. III z 22/8 1928 R w 1060/28).

Zobowiązania wekslowe nie korzystają w zasadzie z ograniczeń obowiązku zapłaty wypływających ze stosunku kontokurrentowego.

Weksel wystawiony na pokrycie interesu różniczkowego jest nieważny.

Danie weksłu nie jest w zasadzie zapłatą długu, lecz tylko zabezpieczeniem i umożliwieniem sprzedawcy uzyskania natychmiastowej zapłaty przez eskont weksłu.

Wierzyciel, który w zastaw otrzymał weksel akceptowany, był według austr. dekretu nadwornego z 13 lipca

1789 Zb. ust. sąd. Nr 1033 uprawniony, po zapadnięciu swej wierzytelności, weksel zaskarżyć i zapłatę wekslową na zaspokojenie swej wierzytelności użyć.

**Art. 39.** Posiadacz wekslu nie ma obowiązku przyjmowania zapłaty przed płatnością.

Trasat, który płaci przed płatnością, czyni to na własne ryzyko i niebezpieczeństwo.

Kto płaci w terminie płatności, zwolniony jest od zobowiązania, chyba że dopuścił się podstępu lub ciężkiego niedbalstwa. Obowiązany jest do sprawdzenia prawdziwości szeregu indosów, lecz nie do sprawdzenia podpisów indosantów.

Trasat obowiązany jest przy zapłacie sprawdzić jedynie kolejność indosów, lecz nie ma obowiązku badać prawdziwości podpisów indosantów i jeśli zapłaci osobie wykazującej się nieprzerwanym szeregiem indosów, wolny jest od odpowiedzialności, chyba że działał w złej wierze, lub też dopuścił się ciężkiego niedbalstwa. (O. S. N. I z 26/2 1925 C 1072/24 P. P. H. 173/26 i 315/26).

**Art. 40.** Jeżeli weksel opiewa na walutę, nie mającą obiegu w miejscu płatności, sumę wekslową można zapłacić w walucie krajowej podług jej wartości w dniu wymagalności zapłaty, chyba że wystawca zastrzegł, iż zapłata ma być uiszczona w oznaczonej walucie (zastrzeżenie zapłaty rzeczywistej w walucie zagranicznej). Wartość waluty zagranicznej oznacza się podług zwyczajów handlowych miejsca płatności. Wystawca jednak może na wekslu zastrzec, że suma, przypadająca do zapłaty, ma być obliczona podług kursu, ustanowionego w wekslu; w tym przypadku sumę tę należy zapłacić w walucie krajowej.

Jeżeli weksel opiewa na walutę, mającą w kraju wystawienia i w kraju zapłaty tę samą nazwę, lecz

inną wartość, zachodzi domniemanie, że miano na myśli walutę miejsca płatności.

1. Ani tekst art. 40, ani motywy prawodawcze nie usprawiedliwiają mniemania, jakoby weksel, wystawiony w walucie obcej, miał być płatny w walucie krajowej według kursu z dnia faktycznej zapłaty. Przepis powyższy stanowi, że zapłata winna być dokonana według kursu dnia wymagalności. Wobec tej specjalnej normy nie ma zastosowania przepis ogólny art. 1892 K. Nap. (O. S. N. I z 3/11 1927 C. 1115/26 R. P. E. 448/28 G. S. 102/28 P. P. H. 24/28).

2. Zastrzeżenie co do płatności wekslu w efektywnej walucie zagranicznej odnoszące się do sumy wekslowej, winno być zamieszczone w wekslu w tem miejscu, gdzie suma wekslowa t. j. w tekście jego; zamieszczone zaś poza tekstem i niepodpisane zastrzeżenie takie nie może mieć znaczenia. (O. S. N. I z 12/1 1928 C. 1930/27 R. P. E. 763/28 O. S. P. VII 162 G. S. 278/28).

3. Wyrok, uwzględniający powództwo, wytoczone na podstawie wekslu wystawionego w efektywnej walucie zagranicznej, winien opiewać na tę walutę. (O. S. N. I z 20/4 1928 C. 266/28 O. S. P. VII październik 1928).

Zobacz także: Dr. Włodzimierz Godlewski: „Do wykładni art. 40 ustawy wekslowej“ w Głosie prawa Nr. 17 do 20 z r. 1925, oraz artykuł „Skargi i egzekucje o obce waluty“ w Głosie adwokatów za grudzień 1925.

**Art. 41.** W przypadku nieprzedstawienia wekslu do zapłaty w czasokresie, oznaczonym w art. 37, każdy dłużnik może złożyć sumę wekslową do depozytu sądu miejsca płatności na koszt i niebezpieczeństwo posiadacza.

Zobacz art. 38.

## Dział VII.

Zwrotne poszukiwanie z powodu nieprzyjęcia lub niezapłażenia.

Art. 42. Posiadacz weksłu może wykonywać zwrotne poszukiwanie przeciwko indosantom, wystawcy, tudzież innym dłużnikom wekslowym:

po płatności, jeżeli zapłata nie nastąpiła;

także przed płatnością:

- 1) jeżeli odmówiono przyjęcia;
- 2) jeżeli wdrożono postępowanie układowe lub ogłoszono upadłość trasata bez względu, czy weksel przyjął, czy nie, albo gdy trasat zaprzestał wypłat, lub też przeprowadzono bezskutecznie egzekucję na jego majątku po wystawieniu weksłu;
- 3) jeżeli wdrożono postępowanie układowe lub ogłoszono upadłość wystawcy weksłu, który zabroniono przedstawiać do przyjęcia.

Zobacz Nr. 1 przy art. 15.

Postępowanie układowe jest unormowane dla b. zaboru rosyjskiego rozp. Prezydenta Rzpltej z 23 grudnia 1927 Nr. 3 poz. 20 D. U. R. P. z roku 1928, dla b. zaboru niemieckiego rozporządzeniem Prezydenta Rzpltej z 6 marca 1928 Nr. 27 poz. 244 D. U. R. P., a dla b. zaboru austriackiego rozporządzeniem cesarskim z 10 grudnia 1914 Dzpp. Nr. 337 i rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z 24 listopada 1925 Nr. 119 poz. 860 D. U. R. P.

Art. 43. Odmowa przyjęcia lub zapłaty powinna być stwierdzona aktem publicznym (protest z powodu nieprzyjęcia lub niezapłażenia).

Protest z powodu niezapłażenia powinien być dokonany w dniu wymagalności zapłaty lub w jednym z dwóch następnych dni powszednich.

Protest z powodu nieprzyjęcia powinien być dokonany w czasie, przeznaczonym do przedstawienia weksłu do przyjęcia. Jeżeli w przypadku art. 23 ust. 2 pierwsze przedstawienie nastąpiło w ostatnim dniu czasokresu, protest może być dokonany jeszcze w dniu następnym.

Protest z powodu nieprzyjęcia zwalnia od przedstawienia do zapłaty i od protestu z powodu niezapłażenia.

W przypadku wdrożenia postępowania układowego lub ogłoszenia upadłości niepotrzeba ani przedstawienia do zapłaty ani protestu z powodu niezapłażenia weksłu.

W innych przypadkach art. 42 L. 2 może posiadacz wykonywać zwrotne poszukiwanie tylko po przedstawieniu weksłu trasatowi do zapłaty i po dokonaniu protestu.

Zobacz Nr. 1 przy art. 16.

Zobacz: Stanisław Wróblewski: „Zbędność protestu u domicyljata“ w Przeglądzie prawa handlowego z r. 1926, str. 97.

Sposób założenia protestu i treść tegoż normują art. 84—93.

Art. 44. Posiadacz weksłu powinien o nieprzyjęciu lub niezapłażeniu zawiadomić swojego indosanta i wystawcę w ciągu czterech dni powszednich, następujących po dniu protestu, a w przypadku zastrzeżenia „bez kosztów“ po dniu przedstawienia.

Każdy indosant powinien w ciągu dwóch dni podać do wiadomości swojego poprzednika, że otrzymał zawiadomienie, i tak kolejno aż do wystawcy. Czasokres powyższy biegnie od otrzymania zawiadomienia poprzedniego.

Jeżeli indosant nie wskazał swego adresu lub adres jest nieczytelny, wystarczy zawiadomienie indosanta, który go poprzedza.

Zawiadomienie można skutecznie w jakikolwiek bądź sposób, nawet przez proste odesłanie weksłu. Obowiązany do zawiadomienia ma udowodnić, że dokonał tego w przepisany czasie.

Termin jest zachowany, jeśli pismo, zawierające zawiadomienie, oddano na pocztę w ciągu przepisanego czasokresu.

Kto nie zawiadomi w czasie powyżej oznaczonym, nie traci praw z weksłu, odpowiada jednak za szkodę, spowodowaną przez swoje niedbalstwo, tylko do wysokości sumy, na jaką weksel opiewa.

Adres indosanta musi być wymieniony na weksłu, w przeciwnym razie następca wekslowy nie jest obowiązany do zawiadomienia tego indosanta o proteście, chociażby mu jego adres był skądinąd znany. (O. S. N. III z 10 maja 1927 R. w. 797/27 P. P. A. 317/27).

Zobacz: Stanisław Goldstein: „O notyfikacji protestu i jej znaczeniu“ w Przeglądzie prawa handlowego z r. 1925, str. 440.

Art. 45. Wystawca albo indosant może przez zastrzeżenie „bez kosztów“ „bez protestu“ lub inne równoznaczne zwolnić posiadacza od protestu z powodu nieprzyjęcia lub niezapłacenia jako warunku zwrotnego poszukiwania.

Zastrzeżenie takie nie zwalnia posiadacza ani od przedstawienia weksłu w przepisany czasie ani od zawiadomienia poprzedniego indosanta i wystawcy. Dowód niezachowania czasokresu ciąży na tym, kto się na tę okoliczność powołuje wobec posiadacza.

Zastrzeżenie, pochodzące od wystawcy, skuteczne jest wobec wszystkich dłużników wekslowych. Gdyby

mimo zastrzeżenia posiadacz dokonał protestu, sam ponosi koszty. Jeżeli zastrzeżenie pochodzi od indosanta, koszty protestu obciążają wszystkich dłużników wekslowych.

Art. 46. Kto weksel wystawił, przyjął, indosował lub zań poręczył, odpowiada wobec posiadacza solidarnie.

Posiadacz może dochodzić roszczeń przeciw jednemu, kilku lub wszystkim dłużnikom bez potrzeby zachowania porządku, w jakim się zobowiązali.

Takie same prawo ma każdy dłużnik wekslowy, który weksel wykupił.

Dochodzenie sądowe roszczeń przeciw jednemu dłużnikowi nie tamuje dochodzenia przeciw innym, nawet przeciw następcom tego dłużnika, przeciw któremu w pierw skierowano dochodzenie sądowe.

Osoby zobowiązane z weksłu nie są uczestnikami sporu w rozumieniu § 11 l. 1 pr. c. Dłużnik wekslowy nie może być zaskarżony przed Sądem powszechnym drugiego dłużnika wekslowego. (O. S. N. III z 21/9 1927 R. w. 1929/27 P. P. A. 40/28 i O. S. P. VII 69).

Art. 47. Posiadacz weksłu może żądać od zwrotnie zobowiązanego:

- 1) nieprzyjętej lub niezapłaconej sumy wekslowej wraz z odsetkami, jeżeli je zastrzeżono;
- 2) procentu prawnego (ustawowego) od dnia płatności;
- 3) kosztów protestu, zawiadomienia poprzednika i wystawcy, tudzież innych kosztów;
- 4) prowizji komisowej, która w braku umowy wynosi jedną szóstą od sta od sumy wekslowej i nie może przekroczyć tej stopy w żadnym przypadku.

W przypadku poszukiwania zwrotnego przed płatnością będzie potrącone dyskonto od sumy wekslowej. Dyskonto oblicza się zależnie od wyboru posiadacza

według urzędowej stopy (banku biletowego) albo według stopy targowej w dniu zwrotnego poszukiwania w miejscu zamieszkania posiadacza.

Zobacz orzeczenie 1 przy art. 5.

Art. 48. Kto weksel wykupił, może żądać od swoich poprzedników:

- 1) całkowitej sumy zapłaconej;
- 2) procentu prawnego (ustawowego) od powyższej sumy, licząc od dnia wykupienia weksłu;
- 3) swoich kosztów;
- 4) prowizji komisowej od sumy wekslowej, obliczonej według art. 47. L. 4.

Art. 49. Każdy dłużnik wekslowy, przeciwko któremu wykonywa się lub wykonywać można poszukiwanie zwrotne, może żądać, aby mu za zapłatą sumy regresowej wydano weksel, protest, tudzież na koszt dłużnika rachunek pokwitowany.

Indosant, który weksel wykupił, może przekreślić indos własny oraz indosy swoich następców.

Art. 50. W przypadku poszukiwania zwrotnego po częściowem przyjęciu weksłu ten, kto płaci nieprzyjętą część sumy wekslowej, może żądać stwierdzenia zapłaty na wekslu i osobnego pokwitowania. Nadto posiadacz weksłu wyda mu poświadczony przez siebie odpis weksłu z protestem celem umożliwienia dalszego zwrotnego poszukiwania.

Art. 51. Zwrotnie poszukujący może w braku zastrzeżenia przeciwnego wykonać swoje prawo także w ten sposób, że wystawia na jednego ze swych poprzedników nowy nieumieściwiony weksel, płatny za okazaniem (weksel zwrotny). Weksel zwrotny obejmuje prócz sum, wymienionych w art. 47 i 48, stręczne i opłatę stempłową za weksel zwrotny.

Jeżeli weksel zwrotny wystawia posiadacz weksłu, wysokość sumy wekslowej oznaczona będzie podług kursu weksłu za okazaniem, przekazanego z miejsca płatności weksłu pierwotnego na miejsce zamieszkania zwrotnie zobowiązanego. Jeżeli weksel zwrotny wystawia indosant, wysokość sumy wekslowej oznaczona będzie podług kursu weksłu za okazaniem, przekazanego z miejsca zamieszkania wystawcy weksłu zwrotnego na miejsce zamieszkania zwrotnie zobowiązanego.

Art. 52. Po bezskutecznym upływie czasokresów ustanowionych:

do przedstawienia weksłu płatnego za okazaniem lub w pewien czas po okazaniu,

do protestu z powodu nieprzyjęcia lub niezapłacenia, do przedstawienia do zapłaty w razie zastrzeżenia „bez kosztów“,

posiadacz traci prawo do indosantów, wystawcy i innych dłużników wekslowych z wyjątkiem akceptanta.

W razie nieprzedstawienia weksłu do przyjęcia w czasie, zastrzeżonym przez wystawcę, posiadacz traci prawo zwrotnego poszukiwania z powodu nieprzyjęcia, jako też niezapłacenia, wyjąwszy, gdyby z treści zastrzeżenia wynikało, że wystawca chciał się jedynie uchylić od odpowiedzialności za przyjęcie.

Jeżeli zastrzeżenie co do czasu przedstawienia uczynił indosant, tylko on może się na nie powołać.

1. Posiadacz weksłu przekazowego traci prawo regresowe przeciw wystawcy, jeżeli weksel przedstawił przekazanemu i założył protest wekslowy z powodu niezapłaty, nie w miejscu płatności weksłu, lecz w miejscu zamieszkania przekazanego (przyjemcy), chociażby przyjemca zgodził się na spełnienie tych kroków pilności w miejscu swego zamieszkania, zamiast w miejscu płatności weksłu. (O. S. N. III z 27/9 1927 Rw 307/27 P. P. A. 37/28).

2. Odpowiedzialność wekslowa awalisty, który nie wskazał za kogo ręczy, gaśnie wskutek niezłożenia protestu w czasokresie właściwym ze względu na termin płatności, oznaczony na wekslu w czasie umieszczenia awalu (O. S. N. III z 6/12 1927 R.w. 559/27 Czasopismo sędziowskie 30/28 P. P. A. 152/28).

Art. 53. Jeżeli przedstawienie wekslu albo protest z powodu przeszkody nieprzewycięzonej (siły wyższej) nie mogą być dokonane w czasokresach przepisanych, czasokresy te przedłużają się.

Posiadacz obowiązany jest zawiadomić bez zwłoki swego indosanta o wypadku siły wyższej i zawiadomienie takie z dodaniem miejsca, daty i swego podpisu zaznaczyć na wekslu lub na karcie dodatkowej (przydłużku); co do reszty stosuje się postanowienia art. 44.

Po ustaniu siły wyższej posiadacz wekslu powinien bez zwłoki przedstawić weksel do przyjęcia lub zapłaty, a w razie potrzeby dokonać protestu.

Jeżeli siła wyższa trwa dłużej, niż trzydzieści dni po płatności, można wykonać zwrotne poszukiwanie bez przedstawienia wekslu i bez protestu.

Co do weksli płatnych za okazaniem lub w pewien czas po okazaniu czasokres trzydziestodniowy biegnie od dnia, w którym posiadacz zawiadomił swego indosanta o wypadku siły wyższej, chociażby nawet zawiadomienie takie nastąpiło jeszcze przed upływem terminu przedstawienia.

Za wypadki siły wyższej nie uważa się okoliczności czysto osobistych, dotyczących posiadacza wekslu lub osoby, której zlecił przedstawienie wekslu lub dokonanie protestu.

## Dział VIII.

## Wyřęczenie.

Art. 54. Wystawca lub indosant mogą wskazać osobę, która ma przyjąć albo zapłacić weksel w potrzebie. Weksel można pod warunkami niżej określonymi przyjąć lub zapłacić przez wyřęczenie na rzecz któregokolwiek dłużnika wekslowego.

Każda osoba trzecia, nawet trasat lub osoba, już zobowiązana z wekslu, z wyjątkiem akceptanta, mogą być wyřęczytelami.

O wyřęczeniu wyřęczytel zawiadomi bez zwłoki osobę, którą wyřęcza.

## 1. Przyjęcie przez wyřęczenie.

Art. 55. Przyjęcie przez wyřęczenie może nastąpić we wszystkich przypadkach poszukiwania zwrotnego przed płatnością, wyjąwszy, gdy chodzi o weksel, którego przedstawienia do przyjęcia zabroniono.

Posiadacz może nie zgodzić się na przyjęcie przez wyřęczenie nawet, gdyby było zaofiarowane przez osobę, wskazaną do przyjęcia lub zapłaty w potrzebie.

Jeżeli zgodził się na przyjęcie przez wyřęczenie traci prawo poszukiwania zwrotnego przed płatnością wekslu przeciw swoim poprzednikom.

Art. 56. Przyjęcie przez wyřęczenie umieszcza się na wekslu; podpisuje je wyřęczytel, wskazując, na czyją korzyść wyřęczenie nastąpiło; w braku tej wskazówki przyjęcie uważa się za udzielone na korzyść wystawcy.

Art. 57. Akceptant przez wyřęczenie odpowiada wobec posiadacza i następców wyřęczonego tak samo, jak ten ostatni.

Pomimo przyjęcia przez wyřęczenie wyřęczonej i jego poprzednicy mogą za zwrotem sumy, oznaczonej



w art. 47, żądać od posiadacza wydania weksłu i protestu, jeżeli go dokonano.

## 2. Zapłata przez wyřczenie.

Art. 58. Zapłata przez wyřczenie może nastąpić we wszystkich przypadkach, w których można dochodzić poszukiwania zwrotnego przed płatnością lub po płatności weksłu.

Dokonana będzie najpóźniej nazajutrz po ostatnim dniu przepisany dla protestu z powodu niezapłacenia.

Art. 59. Jeżeli weksel przyjęto przez wyřczenie, albo są w nim wskazane osoby, mające płacić w potrzebie, posiadacz przedstawi weksel w miejscu płatności wszystkim tym osobom i, w razie nieuiszczenia zapłaty przez wyřczenie, dokona protestu najpóźniej nazajutrz po ostatnim dniu, przepisany dla protestu z powodu niezapłacenia.

W razie niedokonania protestu w tym czasie ten, kto wskazał adres w potrzebie lub na czyją korzyść nastąpiło przyjęcie, tudzież następni indosanci wolni są od odpowiedzialności.

Art. 60. Zapłata przez wyřczenie obejmuje całą sumę, którą miałby zapłacić wyřczony, z wyjątkiem prowizji komisowej, oznaczonej w art. 47 L. 4.

Posiadacz weksłu, który odmawia przyjęcia takiej zapłaty, traci prawo poszukiwania zwrotnego przeciw tym, którzy byliby zwolnieni.

Art. 61. Zapłatę przez wyřczenie stwierdza się kwitowaniem na weksłu, a zarazem oznacza się osobę, na której korzyść zapłaty dokonano. W braku takiego oznaczenia uważa się, że zapłaty dokonano za wystawcę.

Weksel i protest, jeżeli był dokonany, wręczyć należy płatcomu przez wyřczenie.

Art. 62. Płacący przez wyřczenie wstępuje w prawa posiadacza weksłu przeciw wyřczonemu i jego poprzednikom. Nie może jednak dalej weksłu indosować. Następcy wyřczonego są wolni.

W razie zbiegu kilku ofiarujących zapłatę przez wyřczenie pierwszeństwo należy się temu, kto przez zapłatę zwalnia największą liczbę dłużników. Kto wbrew temu przepisowi, mimo świadomości stanu rzeczy, płaci przez wyřczenie, traci prawo zwrotnego poszukiwania przeciw tym, którzy byliby zwolnieni.

## Dział IX.

### Wtóröpisy i odpisy weksłu.

#### 1. Wtóröpisy.

Art. 63. Weksel można wystawić w kilku jednobrzmiących egzemplarzach.

Egzemplarze te ponumerowane będą w samym tekście; w przeciwnym razie każdy z nich uważa się za weksel odrębny.

Każdy posiadacz weksłu może na własny koszt żądać wydania większej ilości egzemplarzy, o ile z weksłu nie wynika, że go wystawiono w jednym egzemplarzu. W tym celu posiadacz ma zwrócić się do swego *ndosanta*, który jest obowiązany zwrócić się do swego<sup>1)</sup> poprzednika i tak dalej aż do wystawcy. Indosanci obowiązani są do powtórzenia swoich indosów na nowych egzemplarzach.

Art. 64. Zapłata, dokonana na jeden z egzemplarzy, zwalnia nawet wtedy, gdyby nie było na weksłu zastrzeżenia, że taka zapłata pozbawia ważności inne

<sup>1)</sup> Słowa wydrukowane kursywą zostały wstawione na zasadzie zarządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 3 marca 1925 Nr. 26 poz. 190 Dz. U. R. P. w sprawie sprostowania błędów w rozp. z dnia 14 listopada 1924 o prawie wekslowem.

egzemplarze. Wszelako trasat odpowiada z każdego przyjątego przez siebie egzemplarza, którego mu nie zwrócono.

Indosant, który przeniósł egzemplarze na różne osoby, jako też następni indosanci odpowiadają z wszystkich podpisanych przez siebie egzemplarzy, których im nie zwrócono.

Art. 65. Kto przesyła jeden egzemplarz do przyjęcia, powinien oznaczyć na innych egzemplarzach nazwisko osoby, u której ów egzemplarz się znajduje. Osoba ta jest obowiązana wydać go prawnemu posiadaczowi innego egzemplarza.

Gdy wydania odmówi, posiadacz może wykonać poszukiwanie zwrotne tylko po stwierdzeniu przez protest:

- 1) że egzemplarz przesłany do przyjęcia mimo żądania nie został mu wydany,
- 2) że na inny egzemplarz nie można było uzyskać przyjęcia lub zapłaty.

## 2. Odpisy.

Art. 66. Każdy posiadacz weksłu ma prawo sporządzenia z niego odpisów.

Odpis powinien dokładnie odtwarzać oryginał z indosami i wszelkimi wzmiankami na nim się znajdującymi; powinien oznaczyć, dokąd odpis sięga.

Na odpisie można umieszczać indosy i poręki wekslowe w ten sam sposób i z temi samemi skutkami, jak na oryginalu.

Art. 67. Odpis powinien wskazywać osobę, u której znajduje się oryginał. Jest ona zobowiązana wydać oryginał prawnemu posiadaczowi odpisu.

Jeżeli odmówi wydania oryginału, posiadacz odpisu może wykonać zwrotne poszukiwanie przeciw indosan-

tom odpisu tylko po stwierdzeniu przez protest, że pomimo jego żądania nie wydano mu oryginału.

## Dział X.

### Falsze.

Art. 68. Sfałszowanie jakiegokolwiek podpisu, nawet wystawcy lub akceptanta nie uchybia ważności innych podpisów.

W razie gdy tekst weksłu wskazuje tę samą osobę jako wystawcę i remitenta, okoliczność, że podpis jej jako wystawcy jest podrobiony, nie czyni weksłu nieważnym i nie pozbawia posiadacza weksłu charakteru posiadacza prawnego. (O. S. N. V z 2/12 1927 C 252/27 O. S. P. VII 79).

Art. 69. W razie zmiany tekstu weksłu ci, którzy podpisali go po dokonaniu zmiany, odpowiadają według treści tekstu zmienionego; ci, którzy weksel poprzednio podpisali, odpowiadają według pierwotnego tekstu.

1. Zobacz Nr. 1 przy art. 16 i 31.

2. Odpowiedzialność awalisty ustaje, jeżeli po umieszczeniu awalu przesunięto termin płatności weksłu bez zgody awalisty. (O. S. N. III z 6/12 1927 Rw. 559/27 P. P. A. 152/28 Gł. pr. str. 252/28).

3. Jeżeli weksel był wydany in bianco, to wpisanie do tego weksłu przez posiadacza miejsca płatności, nie stanowi zmiany tekstu, o której mówi art. 69 pr. weksl. (O. S. N. I z 11/10 1927 C. 1199/26 P. P. H. 22/28).

## Dział XI.

### Przedawnienie.

Art. 70. Roszczenia wekslowe przeciwko akceptantowi przedawniają się w trzy lata od dnia płatności weksłu.

Roszczenia posiadacza weksłu przeciw indosantom i wystawcy przedawniają się w rok od dnia protestu, dokonanego w należyłym czasie, zaś w przypadku zastrzeżenia „bez kosztów“ od dnia płatności.

Zwrotne roszczenia indosantów między sobą i przeciwko wystawcy przedawniają się w sześć miesięcy od dnia, w którym indosant wykupił weksel albo w którym doręczono mu skargę.

1. Bieg przedawnienia wekslowego przeciw przyjemcy weksłu kaucyjnego płatnego za okazaniem, rozpoczyna się wtedy, gdy przyjemca mimo wezwania, dokonanego przy okazaniu weksłu, nie wyrówna swego długu, zaś przeciw wystawcy takiego weksłu trasowanego od dnia protestu. (O. S. N. III z 25/5 1928 R. 863/28 O. S. P. VII 377).

2. Roszczenia zwrotne indosantów między sobą przedawniają się w sześć miesięcy od dnia wykupienia weksłu przez indosanta, lub doręczenia mu skargi, a nie od dnia płatności weksłu. (O. S. N. I z 30/3 1928 C. 150/28).

3. Jeżeli powód w skardze wekslowej podał także cywilno-prawny tytuł zobowiązania, Sąd powinien rozpatrzyć skargę na podstawie cywilno-prawnego tytułu w skardze podanego, choć zobowiązanie wekslowe przeciw pozwanemu zgłosił z powodu przedawnienia. (O. S. N. III z 14/9 1927 R. 1705/26 P. P. A. 49/28).

4. Przedawnienie, którego warunki zaszły po wniesieniu zarzutów wekslowych, może być zarzucone w toku sporu, choć go w zarzutach nie podniesiono. (O. S. N. III z 16/XI 1926 R. 1967/26 P. P. A. 123/27).

Art. 71. Przedawnienie roszczeń wekslowych przerywają jedynie i wyłącznie:

- a) wytoczenie skargi;
- b) zgłoszenie roszczenia wekslowego w postępowaniu układowem lub upadłościowem;

c) oznajmienie sporu lub przypozwanie ze strony pozwanego;

d) uznanie piśmienne roszczenia wekslowego.

Art. 72. Przerwane przedawnienie wekslowe zaczyna biec na nowo:

a) w przypadku wniesienia skargi i nienależytego popierania sporu — od ostatniej czynności procesowej; nowe przedawnienie przerywa się przez podjęcie procesu;

b) w przypadku zgłoszenia w postępowaniu układowem lub upadłościowem — od chwili zakończenia postępowania, a w razie zaprzeczenia zgłoszonej wierzytelności — od chwili zaprzeczenia;

c) w przypadku oznajmienia sporu lub przypozwania — od prawomocnego ukończenia sporu;

d) w przypadku uznania — od daty dokumentu.

Art. 73. Przerwa przedawnienia skuteczna jest jedynie wobec tego dłużnika wekslowego, którego dotyczy przyczyna przerwy.

Art. 74. Bieg przedawnienia nie ulega zawieszeniu.

1. Moratorium zawiesza bieg przedawnienia weksła, lecz nie przerywa go, takie zawieszenie jest dopuszczalne i skuteczne mimo przepisu art. 74 u. weksł. (O. S. N. III z 5/1 1927 R. 1350/26 O. S. P. VI 171).

2. Przepis § 7 rozp. z dnia 14 grudnia 1916 (Dz. Pr. Rzeszy, str. 1363) o nadzorze sądowym celem uniknięcia upadłości, stanowiący o wstrzymaniu biegu przedawnienia nie ma zastosowania w sprawach wekslowych. (Uchwała S. Apel. w Poznaniu z 17/1 1928 W. 90/27 P. P. H. 131/28).

Rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 grudnia 1927 Nr. 114 poz. 968 Dz. U. o likwidacji stosunków z weksli, do których mają zastosowanie przepisy kodeksu handlowego z r. 1808, brzmi:

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i ustawy z dnia 2 sierpnia 1926 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 78, poz. 443) postanawiam co następuje:

Art. 1. Wszelkie roszczenia posiadaczy weksli, wystawionych i płatnych przed dniem 1 stycznia 1925 r., przedawniają się w dniu 30 czerwca 1928 r.

Roszczenia posiadaczy weksli, wystawionych przed dniem 1 stycznia 1925 r., a płatnych po tej dacie, przedawniają się upływem trzech lat od dnia płatności wekslu, nie wcześniej jednak, jak w dniu 30 czerwca 1928 r.

W stosunku do weksli, objętych ustępami: pierwszym i drugim artykułu niniejszego, przedłuża się terminy do wykonania wszelkich czynności, zmierzających do zachowania praw wekslowych, do dnia 30 czerwca 1928 r.

Zwrotne roszczenia indosantów między sobą i przeciwko akceptantowi lub wystawcy przedawniają się w miesiąc od dnia, w którym indosant wykupił weksel, albo w którym doręczono mu skargę, nie wcześniej jednak, jak w dniu 30 czerwca 1928 r.

Art. 2. Postanowienia powyższe nie dotyczą weksli, płatnych przed dniem 30 lipca 1914 r.

Art. 3. Z pod działania artykułu pierwszego wyłącza się weksle, znajdujące się w chwili wejścia w życie rozporządzenia niniejszego na terytorjum Związku Socjalistycznych Republik Rad.

Aż do dalszego rozporządzenia, które wyda Rada Ministrów, przedłuża się względem wymienionych dopiero co weksli w okręgu sądu apelacyjnego w Warszawie terminy do wykonania wszelkich czynności zmierzających do za-

chowania praw wekslowych, nie wyłączając zapoznania dłużników wekslowych przed upływem 5-letniego terminu, wskazanego w art. 189 k. h., w okręgu zaś sądu apelacyjnego w Lublinie — terminy do zapoznania indosantów tudzież do urzeczywistnienia prawa regresu.

Art. 4. Przed przedstawieniem wymienionych w artykułach pierwszym i trzecim weksli do zapłaty każdy interesowany będzie mógł złożyć sumę wekslową z doliczeniem nieprzedawnionych odsetek na koszt i niebezpieczeństwo posiadacza do depozytu sądu miejsca płatności, a w razie, gdy miejsce to znajduje się na terytorjum Związku Socjalistycznych Republik Rad, do depozytu sądu okręgowego w Warszawie, bez względu na sumę.

Z chwilą złożenia należności wekslowej do depozytu, każdy interesowany będzie mógł w drodze powództwa żądać uchylenia rękojmi zabezpieczających tę należność, jako to: wykreślenia hipoteki, zwrotu zastawu, zwolnienia poręczyciela.

Art. 5. Należności z weksli, nie podpadających pod moc rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 maja 1924 r. o przerachowaniu zobowiązań prywatnoprawnych (Dz. U. R. P. z 1925 r. Nr. 30, poz. 213), mogą być przerachowane na złote, o ile analogja jest uzasadniona, według zasad, wyłuszczonych w przytoczonym rozporządzeniu wraz z jego uzupełnieniami.

Art. 6. Obywatele polscy, którzy przed 7 listopada 1917 r. stali się posiadaczami weksli, płatnych na obecnym terytorjum Związku Socjalistycznych Republik Rad po tej dacie, — mogą bez sporządzania protestu wykonywać zwrotne poszukiwania przeciwko dłużnikom za-

mieszkałym w obrębie Rzeczypospolitej w terminie 6-miesięcznym od dnia wejścia w życie rozporządzenia niniejszego, bądź od dnia płatności weksłu, o ile data płatności nastąpi po dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego.

Art. 7. Do czasu dokonania rozrachunków, przewidzianych w art. XVI i nast. Traktatu Ryskiego (Dz. U. R. P. z 1922 r. Nr. 49, poz. 300), roszczenia z weksli, które z jakiegokolwiek bądź tytułu były lub są w posiadaniu rosyjskich i ukraińskich instytucyj państwowych lub prywatnych, istniejących jeszcze lub zlikwidowanych i znacjonalizowanych, wreszcie osób fizycznych i prawnych, które miały lub mają zamieszkanie lub siedzibę na terytorjum Związku Socjalistycznych Republik Rad, — mogą być dochodzone nie inaczej, jak za zezwoleniem Ministra Skarbu.

Jeżeli jednak weksel przeszedł do wyżej wymienionych instytucyj lub osób na mocy indosu zastępczego, właściciel weksłu, jeśli jest obywatelem polskim, może żądać umorzenia go z dalszemi skutkami, przewidzianemi w dziale XVI rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 listopada 1924 r. o prawie wekslowem (Dz. U. R. P. Nr. 100, poz. 926).

Postanowienia artykułu niniejszego nie dotyczą weksli, wystawionych po dniu podpisania Traktatu Ryskiego.

Art. 8. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrowi Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrami: Skarbu oraz Przemysłu i Handlu.

Art. 9. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1928 r.

## Dział XII.

Roszczenie z tytułu niesłusznego zubożenia.

Art. 75. Wystawca i akceptant, których zobowiązanie wekslowe zgłosił wskutek przedawnienia lub zaniedbania czynności zachowawczych, są zobowiązani wobec posiadacza weksłu, o ile z jego szkodą niesłusznie się zubożyli.

Roszczenie z tytułu niesłusznego zubożenia przedawnia się w trzy lata od dnia zgaśnięcia zobowiązania wekslowego.

Roszczenie z powodu wzbogacenia nie jest roszczeniem wekslowem. (O. S. N. III z 7/6 1927 Rw. 273/27 O. S. P. VI 397). Roszczenia te nie należą *ratione materiae* przed sąd handlowy (Opinia S. N. w Wiedniu do § 51 austr. nor. jur.).

Zobacz: Dr. Anzelm Lutwak: „O stosunku pretensji wekslowej do pozawekslowej ze względu na przedawnienie i przerachowanie“ w „Głosie prawa“ 1925 str. 111.

## Dział XIII.

## Przepisy ogólne.

Art. 76. Zobowiązanie wekslowe może zaciągać każdy, o ile może się zobowiązywać według przepisów prawa prywatnego.

Art. 77. Nieumiejący lub niemogący pisać może zastąpić podpis znakiem ręki, który powinien być uwierzytelniony na samym wekslu trybem, w ustawach wskazanym.

Pełnomocnictwo do podpisania weksłu w imieniu nieumiejącego pisać musi być w powyższy sposób uwierzytelnione.

Art. 78. Jeżeli termin płatności weksłu przypada w ustawowym dniu świątecznym, zapłaty domagać się można dopiero w najbliższym dniu powszednim. Również wszystkie inne czynności dotyczące weksłu, w szczególności przedstawienie do przyjęcia i dokonanie protestu, mogą być przedsiębrane jedynie w dniu powszednim.

Jeżeli ostatni dzień czasokresu, w przeciągu którego czynność ma być przedsięwzięta, przypada w ustawowym dniu świątecznym, czasokres przedłuża się do najbliższego dnia powszedniego. Dni świąteczne, przypadające w ciągu czasokresu, mają być wliczone z wyjątkiem czasokresów, wymienionych w art. 37, 43 i 44.

Art. 79. Do czasokresów ustawowych lub w wekslu oznaczonych nie wlicza się dnia początkowego.

Nie są dopuszczalne dni ulgowe ani na podstawie ustawy ani według uznania sędziego.

#### Dział XIV.

##### Kolizja ustaw.

Art. 80. Zdolność osoby do zaciągania zobowiązań wekslowych ocenia się według ustaw państwa, którego jest obywatelem. Jeżeli te ostatnie uznają ustawę innego państwa za właściwą, należy ją zastosować.

Kto według ustawy, określonej w poprzednim ustępie, nie ma zdolności wekslowej, mimo to jest ważnie zobowiązany, jeśli zaciągnął zobowiązanie na obszarze państwa, według którego ustaw posiadałby zdolność wekslową.

Art. 81. Formę oświadczenia wekslowego ocenia się podług ustaw państwa, na którego obszarze oświadczenie było podpisane.

Do ważności zobowiązań, zaciągniętych zagranicą przez obywatela polskiego wobec obywatela polskie-

go, wystarczy zachowanie przepisów niniejszego prawa.

Art. 82. Formę protestu i czasokresy do protestu, tudzież formę innych czynności, potrzebnych do wykonania lub zachowania praw wekslowych ocenia się podług ustaw państwa, na którego obszarze protest ma być dokonany lub czynność przedsięwzięta.

Warunki przedawnienia wierzytelności, opartej na wekslu wystawionym, żyrowanym i płatnym w Austrii, należy w procesie toczącym się przeciw żyrantowi w Polsce ocenić według prawa wekslowego austriackiego, a nie polskiego. (O. S. N. III z 14/9 1926 Rw. 38/26 O. S. P. VI 11).

Art. 83. Ważności oświadczeń wekslowych, dokonanych na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej zgodnie z przepisami niniejszego prawa, nie uwłacza okoliczność, że inne oświadczenia wekslowe, dokonane poza obszarem Rzeczypospolitej Polskiej, nie odpowiadają przepisom miejsca ich dokonania, byleby odpowiadały przepisom niniejszego prawa.

O protestach wekslowych w stosunku do Wolnego Miasta Gdańska zob. art. 65 umowy polsko-gdańskiej z 24 października 1921, ogłoszonej jako załącznik do Nr. 16 D. U. R. P. z r. 1922, a o skargach i egzekucji z weksli art. 2 L. 3 i art. 11 lit. a umowy ogłoszonej w D. U. R. P. z r. 1927 poz. 490, niemniej protokół końcowy do tej umowy.

O protestach wekslowych w stosunku do Czechosłowacji zob. art. 25 i 26 umowy z 6 marca 1925 poz. 80 D. U. R. P. z r. 1926, a w stosunku do Republiki austriackiej art. 48 i nast. umowy z 19 marca 1924 poz. 467 D. U. R. P. z r. 1926, zaś o uwierzytelnianiu dokumentów w stosunku do Rzeszy niemieckiej

art. 18 umowy z 5 marca 1924 poz. 217 D. U. R. P. z r. 1926.

O uprawnieniu konsułów polskich do legalizowania podpisów i do pełnienia czynności notariusza zob. art. 18 L 1 i 5 ustawy z 18 listopada 1924 poz. 944 D. U. R. P.

*Zeitschrift für Ostrecht* ogłasza w numerze 8 i 9 za rok 1928 na str. 1259 następujące orzeczenia trybunałów rumuńskich z dziedziny międzynarodowego prawa wekslowego:

1. Jeżeli zobowiązanie wekslowe akceptanta polega na stosunku prawnym, który powstał w Rumunii, to stosunek ten podlega ustawie rumuńskiej, a fakt, że weksel jest płatny w Szwajcarii, nie ma żadnego wpływu na prawo, któremu umowa wekslowa ma być poddana. Wskutek tego przepisy rumuńskiej ustawy handlowej mają zastosowanie i nie można przeciw powódce, będącej użytkowniczką tratty, podnosić zarzutu, że pozwany sądził, iż zaskarżony jest z zobowiązania, które istniało między nim a wystawcą, z którego jednak według prawa szwajcarskiego nie służyłoby powódce żadne uprawnienie.

2. Jeżeli weksel jest wydany, akceptowany i wedle umowy w Szwajcarii płatny, należy do zobowiązania akceptanta zastosować ustawę szwajcarską, a akceptant jest wedle art. 811 szwajcarskiego kodeksu o zobowiązaniach uprawniony, jakimikolwiek środkami dowodowymi<sup>1)</sup> udowodnić umowę co do daty płatności, jaka między nim a wystawcą zawarta została, która wiadoma była posiadaczowi weksłu i na którą tenże byłby się zgodził.

3. Pytanie, czy protest jest konieczny dla utrzymania praw wekslowych, które powstały na podstawie

<sup>1)</sup> W Rumunii w procesie wekslowym dopuszczalny jest dowód tylko z dokumentów.

akceptu danego zagranicą, musi być rozstrzygnięte według ustaw tegoż państwa. Rozstrzygnięcie instancji niższej, polegające na wykładni ustawy zagranicznej, nie ulega badaniu przez sąd kasacyjny.

4. Przepisów formalnych o tracie nie stosuje się według ustawy miejsca, gdzie ona jest wystawiona, lecz według ustawy miejsca, gdzie tratta została akceptowaną przez adresata, gdyż dopiero przez akcept używa ona swą skuteczność; wobec tego chwila akceptu przez adresata jest miarodajna dla oceny, czy tratta odpowiada wszystkim przepisom formalnym. Tratta sporna jest wystawiona w Ameryce a akceptowana w Rumunii. Żądana przez powódkę zwłoka celem dostarczenia dowodu, że ustawy amerykańskie nie wymagają słów „*lettre de change*“ dla ważności weksłu, nie jest zatem potrzebna.

Toż samo pismo ogłasza w numerze 3 z roku 1927 na str. 373 do 375 następujące orzeczenia sądu kasacyjnego bułgarskiego:

1. Posiadacz weksłu kupieckiego może go przenieść na inną osobę przez proste oddanie, nie zamieszczając na nim swego indosu.

2. Indosatarjusz, któremu oddano weksel tylko do inkasa, może na podstawie weksłu wnieść we własnym imieniu skargę o zapłatę. Jeżeli w toku procesu ten charakter indosatarjusza zostanie wykazany, wystawca weksłu może przeciw niemu wnieść zarzuty, jakie ma przeciw indosantowi.

3. Dłużnik wekslowy nie może podnieść zarzutu, iż weksel wydany został bezpłatnie, jeżeli na weksłu znajduje się indos. Indos uważa się jako umieszczony normalnie przed dniem płatności weksłu, dopóki nie dostarczono dowodu przeciwnieństwa. Okoliczność, że weksel nie został w dniu płatności zaprotestowany dla braku zapłaty, nie uprawnia do przyjęcia, iż indos nastąpił później.

## DZIAŁ XV.

## Protest.

Art. 84. Protest sporządza notariusz<sup>1)</sup> lub sąd.

Zobacz art. 109 wraz z uwagami.

Art. 85 Protest zawiera:

1) nazwisko osoby, która żąda protestu, oraz osoby, przeciw której protest ma być dokonany;

2) stwierdzenie, że osoba, przeciw której protest jest skierowany, nie uczyniła zadość wezwaniu do niej wystosowanemu, wraz z jej oświadczeniem, albo stwierdzenie, że jej nie zastano, albo że nie można było odnaleźć lokalu jej przedsiębiorstwa lub mieszkania;

3) oznaczenie miejsca i dnia, w którym wezwanie wystosowano lub bezskutecznie usiłowano wystosować;

4) oznaczenie, ile i jakie egzemplarze weksłu przedstawiono;

5) podpis organu, sporządzającego protest, pieczęć urzędową i liczbę porządkową protestu.

Jeżeli trasat zażąda, aby mu weksel nazajutrz przedstawiono powtórnie do przyjęcia, należy żądanie takie zaznaczyć w proteście.

Art. 86. Przedstawienie weksłu, wezwanie do wydania egzemplarza lub oryginału, tudzież wszystkie inne czynności zachowawcze przesiębrać należy w braku osobnego wskazania w wekslu, — w lokalu przedsiębiorstwa, a gdyby nie można było odszukać takiego lokalu — w mieszkaniu osoby, do której wezwanie ma być wystosowane. W innym miejscu n. p. „na giełdzie“ można tych czynności dokonać jedynie za zgodą stron interesowanych.

<sup>1)</sup> Zob. część V wydania niniejszego.

Organ protestujący obowiązany jest przedsiębrać poszukiwania celem wykrycia lokalu przedsiębiorstwa albo mieszkania osoby, do której wezwanie ma być wystosowane, i odpowiada za szkodę, spowodowaną brakiem należytej staranności lub uwagi. Jednakże zaniedbanie lub niedokładność poszukiwań nie może nigdy stanowić przyczyny nieważności protestu.

Zobacz orzeczenie 1 przy art 52.

Art. 87. Protest należy wypisać na odwrotnej stronie weksłu, albo na osobnej karcie, połączonej z wekslem. Jeżeli na odwrotnej stronie niema żadnych oświadczeń, należy zacząć spisywanie protestu od brzegu, w przeciwnym zaś razie bezpośrednio po ostatniem oświadczeniu.

Jeżeli protest ma być spisany albo kontynuowany na osobnej karcie dodatkowej, należy kartę tę połączyć z wekslem w ten sposób, aby nie było wolnych miejsc na odwrotnej stronie weksłu, a połączenie weksłu z kartą dodatkową było przepieczętowane stemplem urzędowym lub przepisane treścią aktu protestowego.

Art. 88. Jeden dokument protestowy wystarczy nawet wtedy, gdy wezwanie wystosowano na podstawie jednego weksłu do większej liczby osób.

Jeżeli zobowiązanemu przedstawia się równocześnie kilka egzemplarzy weksłu albo oryginał i odpis, wystarczy umieszczenie protestu na jednym egzemplarzu lub oryginale. Na innych egzemplarzach lub odpisie organ protestujący zaznaczy, gdzie protest zamieszczono, lub, że go umieszczono na oryginale, i tę uwagę podpisze.

Art. 89. Jeżeli protest ma być dokonany z powodu częściowej odmowy przyjęcia weksłu, należy sporządzić odpis weksłu, zawierający wszystkie indosy



i oświadczenia, i wypisać protest na tym odpisie lub na załączonej z nim karcie dodatkowej, a sporządzenie protestu zaznaczyć na oryginale.

Protest z powodu niewydania oryginału w myśl art. 67 ust. 2 wypisać należy na odpisie lub na załączonej z nim karcie.

Karte, zawierającą protest, należy połączyć z odpisem w sposób, wskazany w art. 87 ust. 2.

Art. 90. Organ, sporządzający protest, jest upoważniony i obowiązany do odbioru zapłaty i pokwitowania.

Organ urzędowy przedstawiający do zapłaty weksel, który już poprzednio prywatnie, lecz bezskutecznie był do zapłaty przedstawiony, ma obowiązek, gdy dłużnik sumę wekslową płaci, domagać się także zapłacenia przypadających mu za czynność urzędową należności (za inkaso) i w razie odmówienia zapłaty tych należności, może z powodu ich niezapłacenia założyć protest wekslowy. (Opinia pełnego zespołu wszystkich Izb S. N. z 8/5 1926 N. Z. O. 5/25 P. P. A. 226/27 G. S. 105/27).

Zobacz także: Prof. Stanisław Wróblewski: „Koszta inkasa weksła“ w Przeglądzie prawa handlowego z r. 1927 str. 289.

Art. 91. Jeżeli organ, sporządzający protest nie zastanie osoby, do której wezwanie ma być wystosowane, w jej lokalu przedsiębiorstwa lub mieszkaniu, powinien pozostawić tam zawiadomienie o dokonaniu protestu, zawierające nazwisko i miejsce zamieszkania posiadacza weksłu, istotną treść weksłu, nazwisko i lokal urzędowy organu protestującego.

Art. 92. Przy dokonywaniu czynności zachowawczych notariusz może posługiwać się pomocnikami, którym prezes sądu okręgowego na wniosek notariusza nada do tego upoważnienie.

Za działalność pomocnika w tym zakresie jest odpowiedzialny notariusz solidarnie z pomocnikami.

Art. 93. Organ, sporządzający protest, obowiązany jest przechowywać osobno odpisy protestów wraz z wypisem istotnych cech weksłu, zaopatrzone liczbą porządkową, i składać je w porządku chronologicznym, w jakim zostały dokonane.

Interesowanym mogą być na żądanie wydawane proteste lub uwierzytelnione odpisy tych dokumentów<sup>1)</sup>.

<sup>1)</sup> Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 30 kwietnia 1927 r. Nr. 43 poz. 381 D. U. R. P. o należnościach za sporządzenie protestu (ogłoszone 14 maja 1927).

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i ustawy z dnia 2 sierpnia 1926 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 78, poz. 443) postanawiam co następuje:

Art. 1. Za sporządzenie protestu weksłu bądź wszelkiego innego dokumentu, którego protest stosownie do właściwych przepisów prawnych sporządza się na zasadach protestu wekslowego, będzie pobierana należność w wysokości jednakowej, bez względu na organ sporządzający protest

Art. 2. Oplata za sporządzenie protestu przez notariusza wynosi:

Jeżeli kwota ulegająca zaprotestowaniu nie przekracza 100 złotych . . . . .	2 zł
powyżej 100 do 300 zł. . . . .	2 zł. 50 gr.
„ 300 „ 400 zł. . . . .	4 zł.
„ 400 „ 600 zł. . . . .	5 zł.
„ 600 „ 1000 zł. . . . .	7 zł.
„ 1000 „ 5000 zł. . . . .	10 zł.
„ 5000 „ 10000 zł. . . . .	15 zł.

Przy sumie, przekraczającej 10.000 zł., do opłaty 15 zł. za pierwsze 10.000 zł., dodaje się po 30 groszy za każde choćby rozpoczęte dalsze 1.000 zł.

Art. 3. Niezależnie od opłaty za sporządzenie protestu notariusz pobiera należne w myśl przepisów właściwych ustaw i rozporządzeń opłaty stemplowe.

Art. 4. Sądy oraz urzędy pocztowe pobierać będą za sporządzenie protestu opłatę w wysokości równej łącznej sumie opłat, pobieranych przez notariusza za czynność protestową oraz z tytułu opłaty stemplowej.

Art. 5. Opłaty komunalne od zaprotestowanych weksli będą pobierane niezależnie od tego, kto protest sporządza, w wysokości, przewidzianej art. 14 ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 r. o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 747).\*)

Art. 6. Jeżeli protest ma nastąpić poza siedzibą urzędu sporządzającego protest w miejscu, gdzie niema organu uprawnionego do sporządzenia protestu, domagający się dokonania protestu obowiązany będzie uiścić diety i zwrot kosztów podróży według norm, przewidzianych dla urzędników państwowych VIII grupy uposażenia za podróże służbowe.

Art. 7. Sporządzający protest może zażądać uprzedniego wpłacenia należności za dokonanie czynności.

Art. 8. Jeżeli osoba, przeciwko której protest ma być skierowany, uczyni zadość wezwaniu przed sporządzeniem protestu, to od protokołu, który stwierdzi ten stan rzeczy, będzie pobrana należność w wysokości połowy tej opłaty, jakaby przypadła za sporządzenie protestu (art. 2—4).

Diety i zwrot kosztów podróży w każdym razie będą pobrane w całości, opłaty zaś komunalne wcale należeć się nie będą.

Art. 9. Należność za sporządzenie protestu (art. 2), o ile organem, sporządzającym protest, nie jest notariusz bądź urzędnik, nieuprawniony do pobierania uposażenia z funduszów państwowych, wpływa na rzecz Skarbu Państwa.

Art. 10. Wykonanie niniejszego rozporządzenia porucza się Ministrom: Sprawiedliwości, Skarbu oraz Poczti i Telegrafów.

\*) Zob. część III p. 6 wydania niniejszego.

Art. 11. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie piętnastego dnia po dniu ogłoszenia, jednocześnie tracą moc przepisy dotychczasowe w przedmiotach unormowanych rozporządzeniem niniejszem.

## Dział XVI.

### Weksle zaginione.

Art. 94. Ten, komu weksel zaginął, może żądać od sądu powiatowego (sądu pokoju) miejsca płatności wekslu uznania zaginionego wekslu za umorzony.

Wę wniosku należy podać istotną treść wekslu, oraz uprawdopodobnić utratę wekslu i interes prawny, który uzasadnia żądanie umorzenia.

Sąd ogłosi w dzienniku, przeznaczonym do ogłoszeń sądowych, tudzież w piśmie miejscowem, przeznaczonym do ogłoszeń rejestrowych, wezwanie, aby posiadacz wekslu zaginionego zgłosił się w przeciągu dni sześćdziesięciu i okazał sądowi weksel.

Czasokres ten biegnie od dnia płatności wekslu, a gdyby wniosek uczyniono po płatności lub gdyby termin płatności wekslu nie był oznaczony, — od dnia ogłoszenia. Końcowy dzień czasokresu powinien być w ogłoszeniu oznaczony według daty kalendarza.

Jeżeli w przeciągu czasokresu, oznaczonego w wezwaniu, nikt się nie zgłosi z wekslem, sąd wyda orzeczenie, uznające weksel za umorzony.

Jeżeli natomiast posiadacz wekslu zgłosi się przed wydaniem orzeczenia, sąd zaniecha dalszego postępowania po przesłuchaniu interesowanych i po okazaniu wekslu żądającemu umorzenia.

Zarówno o wdrożeniu postępowania, jakoteż o jego wyniku zawiadomi sąd trasata i wszystkich dłużników wekslowych, wskazanych przez żądającego umorzenia wekslu.

Art. 95. Dłużnik wekslowy i trasat, który po otrzymaniu zawiadomienia o wdrożeniu postępowania płaci weksel, czyni to na własne niebezpieczeństwo; wolno mu jednak sumę wekslową złożyć do depozytu sądowego miejsca płatności ze skutkiem, uwalniającym od zobowiązania.

Art. 96. Po ogłoszeniu wezwania o okazanie wekslu i po terminie jego płatności, żądający umorzenia może domagać się od akceptanta złożenia do depozytu sądowego albo zapłaty za zabezpieczeniem; prawo wyboru służy dłużnikowi. Złożenie do depozytu zwalnia i w tym wypadku od zobowiązania.

Art. 97. W toku postępowania o umorzenie wekslu można wykonywać zwrotne poszukiwanie przeciw wystawcy i indosantom, jeśli akceptant, a w braku przyjęcia trasat pomimo wezwania nie złoży sumy wekslowej do depozytu sądowego ani nie dokona zapłaty za zabezpieczeniem. Odmowę należy stwierdzić protestem na podstawie odpisu wekslu. Do poszukiwania zwrotnego stosuje się postanowienia artykułu poprzedniego.

Art. 98. Na podstawie orzeczenia, uznającego weksel za umorzony, można wykonywać wszystkie prawa z wekslu.

Zobacz uwagi pod art. 74.

## TYTUŁ II.

### Weksel własny.

Art. 99. Weksel własny zawiera:

- 1) nazwę „weksel“ w samym tekście dokumentu, w języku, w jakim go wystawiono;
- 2) przyrzeczenie bezwarunkowe zapłaty oznaczonej sumy pieniężnej;

- 3) oznaczenie terminu płatności;
- 4) oznaczenie miejsca płatności;
- 5) nazwisko osoby, na której rzecz, lub na której zlecenie zapłata ma być dokonana;
- 6) oznaczenie daty i miejsca wystawienia wekslu;
- 7) podpis wystawcy.

Weksel jest wekslem własnym, chociaż zawiera nad podpisem wystawcy słowo „przyjmuje“, jeżeli z całej treści jego widoczne jest, że wystawca do osobistej zapłaty się zobowiązał. (O. S. N. III z 14/6 1927 Rw. 2324/26 P. P. A 316/27).

Art. 100. Nie będzie uważany za weksel własny dokument, któremu brak jednej z cech, wskazanych w poprzednim artykule, wyjąwszy przypadki, określone w ustępach następujących:

Weksel własny bez oznaczenia terminu płatności uważa się za płatny za okazaniem.

W braku osobnego oznaczenia miejsce wystawienia wekslu uważa się za miejsce jego płatności, oraz za miejsce zamieszkania wystawcy.

Weksel własny, nie zawierający miejsca wystawienia, uważa się za wystawiony w miejscu, podanem obok nazwiska wystawcy.

Kto umieścił podpis na dokumencie, który nie zawierał wszystkich cech wekslu własnego, odpowiada wekslowo, chyba, że udowodni, że dokument później wypełniono niezgodnie z jego wolą. Wobec nabywcy w dobrej wierze, na którego weksel przeszedł po wypełnieniu, odpowiada pomimo nieprawego wypełnienia.

1. Jeżeli z dwóch wystawców wekslu własnego jeden umieścił na wekslu niewypełnionym swój podpis — a wypełnił weksel drugi wystawca, to wobec nabywcy wekslu w dobrej wierze nie może pierwszy

wystawca wystąpić z zarzutem, że drugi wystawca wypełnił weksel wbrew umowie. (O. S. N. III z 17/11 1926 Rw. 1924/26 P. P. A. 19/27).

2. Wypełnienie weksłu niezgodnie z umową nie czyni weksłu nieważnym. Nietylko wystawca, lecz również żyrant, który podpisał weksel niewypełniony, odpowiada wekslowo. Zobowiązany wekslowo nie może korzystać z zarzutu, iż weksel wypełniono niezgodnie z jego wolą, gdy posiadacz weksłu jest w dobrej wierze i gdy weksel przeszedł na niego po wypełnieniu. (O. S. N. V z 30/12 1927 C. 280/27 R. P. E. 460/28).

3. Zobacz Nr. 1 przy art. 13.

Art. 101. Do weksłu własnego mają zastosowanie postanowienia o wekslu trasowanym, o ile z istotą tegoż weksłu nie zostają w sprzeczności i odnoszą się do:

indosu (art. 10—19),  
 poręki wekslowej (art. 29—31),  
 płatności (art. 32—36),  
 zapłaty (art. 37—41),  
 zwrotnego poszukiwania z powodu niezapłacenia (art. 42—49, 51—53),  
 zapłaty przez wyłączenie (art. 54, 58—62),  
 odpisów (art. 66 i 67),  
 fałszów (art. 68 i 69),  
 przedawnienia (art. 70—74),  
 roszczenia z tytułu niesłusznego zubożenia (art. 75),  
 zdolności wekslowej (art. 76),  
 podpisu nieumiejącego pisać (art. 77),  
 dni świątecznych, liczenia czasokresów i zakazu dni ulgowych (art. 78 i 79),  
 kolizji ustaw (art. 80—83).

Również odnoszą się do weksłu własnego przepisy o wekslu umiejscowionym (art. 4 i 26), o zastrzeżeniu odsetek (art. 5), o różnicach w oznaczeniu sumy wekslo-

wej (art. 6), o skutkach podpisu osoby, nie mającej zdolności wekslowej (art. 7), lub osoby, działającej bez pełnomocnictwa albo przekraczającej jego granice (art. 8), o protestach (art. 84—93), z tą różnicą, że protest ma być sporządzony przeciw wystawcy, o wekslach zaginionych (art. 94—98).

Art. 102. Odpowiedzialność wystawcy weksłu własnego jest taka sama, jak akceptanta weksłu trasowanego, zarówno co do zakresu, jak i co do czasu trwania.

Weksle własne, opiewające na pewien czas po okazaniu, powinny być przedstawione w ciągu czasokresów, oznaczonych w art. 22 do zaznaczenia wizy. Czasokres po okazaniu zaczyna biec od daty wizy, podpisanej przez wystawcę. Jeżeli wystawca wzbrania się umieścić wizę lub zaopatrzyć ją datą, odmowę stwierdzić należy protestem (art. 24); od daty protestu zaczyna biec czasokres.

### TYTUŁ III.

#### Dział I.

#### Przepisy tymczasowe.

Art. 103. Aż do wydania jednolitej ustawy cywilnej i procesowej pozostają w mocy obowiązującej dotychczasowe przepisy ustaw cywilnych i procesowych, które, prócz wymienionych w art. 70, 71 i 72, także innym środkiem procesowym i egzekucyjnym przyznają równy skardze wpływ na rozpoczęcie i przerwę przedawnienia.

W szczególności:

1) na obszarze, na którym obowiązuje niemiecka procedura cywilna, § 209 L. 1, 3, 5 niem. kod. cywilnego, §§ 281 i 693 niem. procedury cywilnej, oraz § 13

rozporządzenia Rady Związkowej z dnia 9 września 1915 r. (Dz. Ustaw Rzeszy str. 562);

2) na obszarze, na którym obowiązuje austriacka procedura cywilna, art. XLV ustawy zaprowadzającej procedurę cywilną;

3) na obszarze, na którym obowiązuje rosyjska procedura cywilna, postanowienia procedury cywilnej, dotyczące wniosku o udzielenie klauzuli egzekucyjnej i doreczenia nakazu egzekucyjnego na podstawie wekslu<sup>1)</sup>.

## Dział II.

### Przepisy końcowe.

Art. 104. Prawo niniejsze wchodzi w życie dnia 1 stycznia 1925 roku.

Art. 105. Z chwilą wejścia w życie niniejszego prawa, tracą moc wszystkie obowiązujące dotąd na ziemiach Rzeczypospolitej Polskiej ustawy, rozporządzenia i dekrety odnoszące się do weksli.

W szczególności tracą moc:

1) ustawa wekslowa austriacka, wprowadzona pat. ces. z 15 stycznia 1850 r. Dz. p. p. Nr. 51, tudzież wszystkie dotyczące weksli nowele i dodatkowe rozporządzenia;

2) ustawa wekslowa niemiecka z 15 lutego 1850 r. wraz z wszystkimi nowelami i późniejszymi ustawami;

3) postanowienia francuskiego code de commerce art. 110—189 wraz z wszystkimi nowelami oraz rozporządzeniem o protestach;

4) ustawa wekslowa rosyjska z 1902 r. wraz z wszystkimi dodatkowymi ustawami.

<sup>1)</sup> Przepisy wymienione w ust. 2 art. 103 są podane w części IV wydania niniejszego.

1. Przepisy polskiej ustawy wekslowej stosują się do spraw dawniej zawisłych, a podjętych po wejściu w życie polskiej ust. weksl. (O. S. N. III z 16/11 1926 Rw. 1967/26 P. P. A. 123/27).

2. Zobowiązania wekslowe, zaciągnięte przed 1 stycznia 1925, a po tej dacie płatne lub poszukiwane, podlegają co do swych skutków dawnym ustawom. (O. S. N. I z 10/11 1927 C. 1216/27 O. S. P. VII 109; podobnie O. S. N. I z 28/1 1927 C. 1878/25 P. P. H. 172/28 i G. S. 302/27 z 24/5 1927 C. 460/26 P. P. H. 36/28 i z 23/11 1927 C. 824/27).

Art. 106. Zamiast postanowień ustaw wekslowych, powołanych w innych ustawach i rozporządzeniach, wchodzi w życie odpowiednie postanowienia niniejszego prawa.

W szczególności:

1) w art. 182 ust. 5 austr. ust. handlowej wchodzi postanowienia art. 12 i 13 ust. 2 niniejszego prawa;

2) w art. 305 ust. 1 austr. ustawy handlowej wchodzi postanowienia art. 12 i 13 ust. 2, 15, 39 ust. 3 niniejszego prawa;

3) w art. 305 ust. 2 austr. ust. handlowej wchodzi postanowienia art. 94—95, 96 ust. 1 i 97 niniejszego prawa;

4) w § 26 ust. 1 austr. ustawy o domach składowych<sup>1)</sup> wchodzi postanowienia art. 15 ust. 1 prawa niniejszego;

5) w § 39 ust. 1 tejże ustawy wchodzi postanowienia art. 94—97 niniejszego prawa;

6) w § 222 niemieckiej ustawy handlowej wchodzi postanowienia art. 12 i 13 ust. 2 i 15 niniejszego prawa;

<sup>1)</sup> Ustawa austriacka o zakładaniu i prowadzeniu publicznych domów składowych z 28 kwietnia 1889 Dpp. Nr. 64 została uchylona i zastąpiona rozporządzeniem Prezydenta Rzpltej z 28 grudnia 1924 Nr 117 poz. 1020 D. U. R. P.

7) w § 365 niemieckiej ustawy handlowej wchodzi postanowienia art. 12, 13 ust. 2, 15 i 39 ust. 3 niniejszego prawa.

Art. 107. Prawo niniejsze nie narusza przepisów ustawowych, dotyczących postępowania w sprawach wekslowych, ani też ustaw i rozporządzeń skarbowych o opłatach państwowych i samorządowych od weksli i protestów.

Opłaty stemplowe od weksli normują art. 122—125 ustawy o opłatach stemplowych z dnia 1 lipca 1926 Nr. 98 poz. 570 Dz. ust. — oraz §§ 155—158 przepisów wykonawczych do tej ustawy wydanych rozp. Min. Skarbu z dnia 20 listopada 1926 Nr. 123 poz. 713 Dz. ust. — dalej rozp. Min. Skarbu z dnia 14 grudnia 1926 Nr. 127 poz. 745 Dz. ust. w sprawie opłat stemplowych od weksli i rozp. Min. Skarbu z dnia 30 grudnia 1926 Nr. 3 poz. 16 Dz. ust. ex 1927 w sprawie opłat stemplowych od weksli, obowiązujące na obszarze górnośląskiej części województwa śląskiego — wreszcie art. 14 ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 Nr. 94 poz. 747 Dz. ust. o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych wprowadzono podatek komunalny od zaprotestowanych weksli. — Przepisy te są podane w części trzeciej niniejszego wydania.

Przepisy o postępowaniu sądowym w sprawach wekslowych są zawarte w części IV wydania niniejszego.

O należnościach za sporządzenie protestu zobacz Rozp. Prez. Rzp. z dnia 30 kwietnia 1927 Nr. 43 poz. 381 Dz. ust. przy art. 93.

Art. 108. Osobne rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości oznaczy dni powszednie, które ze względu na

spełnianie czynności wekslowych mają być zrównane z ustawowymi dniami świątecznymi.

Art. 109. Oznaczenie organu sądowego oraz godzin dokonywania protestu zastrzega się osobnemu rozporządzeniu, które wyda Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu<sup>1)</sup> 2).

Zobacz art. 84.

<sup>1)</sup> Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu z dnia 16 czerwca 1925 r., Nr. 61 poz. 431 Dz. U. R. P., o oznaczeniu organów sądowych upoważnionych do sporządzania protestów wekslowych i czekowych (ogłoszone 20 czerwca 1925).

Na podstawie art. 109 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 14 listopada 1924 r. o prawie wekslowem (Dz. U. R. P. Nr. 100 poz. 926) zarządza się co następuje:

§ 1. Do sporządzania protestów wekslowych i czekowych w okręgu sądu powiatowego są upoważnieni oprócz sędziów powiatowych komornicy i urzędnicy sądowi przydzieleni do danego sądu.

§ 2. Weksle i чеки przeznaczone do protestu należy wręczyć komornikowi sądowemu lub przełożonemu kancelarji naczelnika sądu powiatowego. Sędzia powiatowy wyznaczy urzędnika do wykonania czynności zachowawczej.

Wykonanie czynności zachowawczej można uczynić zależnym od uiszczenia zaliczki wystarczającej na pokrycie gotowych wydatków i opłat.

§ 3. Sąd powiatowy, któremu oddano weksel lub czek do zaprotestowania, może polecić wykonanie tej czynności komornikowi sądowemu.

§ 4. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie w okręgu sądu apelacyjnego w Poznaniu i Toruniu i w górnośląskiej części okręgu sądu apelacyjnego w Katowicach z dniem 1 lipca 1925 r.

<sup>2)</sup> Dla b. zaboru austriackiego utrzymane jest w mocy obowiązujące obecnie postanowienie § 56 ust. 2 ustawy

z 27 listopada 1896 Nr. 217 Dz. p. p. o organizacji sądowej, wedle którego sporządzanie protestów wekslowych może być przez sędziego poruczone urzędnikom kancelarii sądowej (art. 297 § 1 II L. 16 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 6 lutego 1928 Nr. 12 poz. 93 Dz. U. R. P. o ustroju sądów powszechnych).

**Art. 110.** Osobne rozporządzenie, które wyda Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu, może wprowadzić sporządzanie protestów przez urzędy pocztowe<sup>1)</sup> 2).

**Art. 111.** Wykonanie niniejszego prawa powierza się Ministrowi Sprawiedliwości.

<sup>1)</sup> Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 maja 1927 r., Nr. 46 poz. 417 Dz. U. R. P., w porozumieniu z Ministrem Poczt i Telegrafów o protestowaniu weksli przez urzędy i agencje pocztowe (ogłoszone 28 maja 1927).

Na podstawie art. 110 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 listopada 1924 r. o prawie wekslowem (Dz. U. R. P. Nr. 100, poz. 926) i art. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 stycznia 1927 r. w sprawie ustanowienia urzędu Ministra Poczt i Telegrafów (Dz. U. R. P. Nr. 5, poz. 26), zarządza się co następuje:

§ 1. Wprowadza się protestowanie weksli przez urzędy i agencje pocztowe. Urzędy te będą sporządzały protesty jedynie z powodu niezapłacenia.

§ 2. Urzędy i agencje pocztowe nie będą sporządzały protestów weksli z powodu niezapłacenia, jeżeli:

a) protest miałby być sporządzony z powodu niezapłacenia sumy przewyższającej 1000 zł.;

b) weksel jest wystawiony w języku innym aniżeli państwowym; na obszarach wymienionych w art. 2 ustawy z dnia 31 lipca 1924 r. o języku państwowym i języku urzędowania rządowych i samorządowych władz administracyjnych (Dz. U. R. P. Nr. 73, poz. 724) dopuszczalne

jest sporządzanie protestów na podstawie weksli wystawionych w językach tamże podanych \*), a na obszarze województw: poznańskiego, pomorskiego i śląskiego, na podstawie weksli wystawionych w języku niemieckim;

c) weksel jest wystawiony zagranicą lub na walutę zagraniczną;

d) weksel jest zaopatrzony adresem w potrzebie lub przyjęciem w potrzebie;

e) weksel ma być zaprotestowany przy przedłożeniu kilku egzemplarzy tego samego wekslu albo przy przedłożeniu oryginału i kopji wekslu.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 września 1927 r.

Minister Poczt i Telegrafów ustali rozporządzeniem szczegółowe przepisy o przesyłaniu weksli przeznaczonych do protestu w listach zleceńiowych oraz o protestowaniu weksli przez urzędy i agencje pocztowe.

<sup>2)</sup> Rozporządzenie Ministra Poczt i Telegrafów z dnia 1 czerwca 1927 r. Nr. 60 poz. 529 D. U. R. P. w sprawie zleceń pocztowych w obrocie wewnętrznym (ogłoszone 7 lipca 1927).

Na mocy art. 6 i 17 ustawy z dnia 3 czerwca 1924 r. o poczcie, telegrafii i telefonii (Dz. U. R. P. Nr. 58, poz. 584) oraz art. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 stycznia 1927 r. w sprawie ustanowienia urzędu Ministra Poczt i Telegrafów (Dz. U. R. P. Nr. 5, poz. 26) i § 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Poczt i Telegrafów z dnia 18 maja 1927 r. o protestowaniu weksli przez urzędy i agencje pocztowe (Dz. U. R. P. Nr. 46, poz. 417) zarządza się co następuje:

\*) to jest w języku ruskim na obszarze województw: lwowskiego, tarnopolskiego, stanisławowskiego, wołyńskiego i poleskiego; w języku białoruskim na obszarze województw: poleskiego, nowogrodzkiego, wileńskiego oraz powiatów: grodzieńskiego i wołkowyskiego w województwie białostockim; wreszcie w języku litewskim na obszarze powiatu święciańskiego i gmin z większością litewską dawnego powiatu trockiego w okręgu administracyjnym wileńskim.

## Postanowienia ogólne.

## Rodzaje zleceń i warunki przyjęcia.

§ 1. 1) Zlecenie pocztowe służy do ściągnięcia roszczenia pieniężnego za pośrednictwem urzędu pocztowego. Urzędem pocztowym w rozumieniu przepisów tego rozporządzenia jest także agencja pocztowa.

Ściągnięcie roszczenia pieniężnego porucza się urzędowi pocztowemu zapomocą:

- a) listu zleceniowego albo
- b) kartki zleceniowej.

Zapomocą jednego listu zleceniowego można poruczyć ściągnięcie kwoty do wysokości 1000 zł., a tylko, gdy kwota zlecenia ma być przekazana zapomocą blankietu nadawczego P. K. O. — do wysokości 10.000 zł. Jeżeli jednak dokumentem wierzytelościowym jest weksel, który w razie nieuzyskania zapłaty ma być zaprotestowany, zlecenie w żadnym razie nie może przewyższać 1000 zł.

Zapomocą kartki zleceniowej można poruczyć ściągnięcie kwoty najwyżej 100 zł.

2) Nadawca listu zleceniowego lub kartki zleceniowej może żądać, aby pobraną kwotę przekazano bezpośrednio jemu albo na konto w Pocztovej Kasie Oszczędności, w banku lub w jakiegokolwiek innej instytucji krajowej, zajmującej się przyjmowaniem pieniędzy na rachunek obcy.

3) a) Nadawca listu zleceniowego, zawierającego weksel, może żądać, aby urzędowi pocztowemu w razie nieuzyskania zapłaty weksłu, stwierdził tę okoliczność protestem wekslowym, jednak tylko wtedy, jeżeli w miejscu płatności weksłu znajduje się urząd pocztowy, względnie, jeżeli miejsce płatności weksłu znajduje się w granicach miejscowego okręgu doręczeń urzędu pocztowego oraz, jeżeli weksel nie podlega ograniczeniom przewidzianym w rozporządzeniu, wydanem przez Ministra Sprawliowości w porozumieniu z Ministrem Pocht i Telegrafów z dnia 18 maja 1927 r. o protestowaniu weksli przez urzędy i agencje pocztowe (Dz. U. R. P. Nr. 46, poz. 417);

b) wysyłanie listów zleceniowych, zawierających weksle do protestu, przeznaczone dla odbiorców w miejscowościach, należących do okręgu doręczeń listonoszów wiejskich i zleceń *protestu weksli*\*) adresowanych postęstante, jest niedozwolone;

c) listy zleceniowe, zawierające weksle przeznaczone do protestu, wysłane wbrew postanowieniom zawartym w punkcie a) i b) niniejszego ustępu, będą nadawcom zwracane.

## Postanowienia szczegółowe.

## Listy zleceniowe.

§ 2. 1) Zlecenie ściągnięcia roszczenia pieniężnego udziela nadawca przez wypełnienie wykazu zleceniowego.

Wykazy zleceniowe wydaje zarząd pocztowy jako druki płatne w dwóch wzorach. Jeden wzór służy do zleceń ściągnięcia roszczeń z weksli nieprzeznaczonych do protestu i innych dokumentów wierzytelościowych, drugi zaś, do zleceń ściągnięcia roszczeń z weksli przeznaczonych do protestu.

Wykazy zleceniowe można nabywać złączone z przekazami zleceniowymi lub, jeżeli kwota zlecenia ma być przekazana blankietem nadawczym P. K. O., bez przekazów zleceniowych. Wykazów zleceniowych prywatnego nakładu używać nie wolno.

2) Do wykazu zleceniowego musi być dołączony dokument wierzytelościowy.

3) Nadawca wypełnia wykaz zleceniowy (ustęp 1) ściśle według nadruku, alfabetem łacińskim i w języku polskim, atramentem, odręcznie, drukiem lub maszyną do pisania, z wyjątkiem części, które wypełnia urząd pocztowy. Kwotę zlecenia w wykazie zleceniowym podaje nadawca w walucie polskiej cyframi a złote także słowami; kwota ta musi być zgodna z kwotą podaną w dokumencie wierzytelościowym.

\*) Wyrazy „protestu weksli“ dodano obwieszczeniem Ministra Pocht i Telegrafów z 31 lipca 1927 Nr. 81 poz. 714 D. U. R. P. o sprostowaniu błędów w tekście rozporządzenia z 1 czerwca 1927 poz. 529 D. U. R. P.



Na przekazie winien nadawca podać jako adresata swój adres, a u dołu odcinka przekazowego — kwotę zlecenia. Miejsce przeznaczenia przekazu może być inne, niż miejsce nadania listu zleceniowego. Jako adresata przekazu może nadawca listu zleceniowego zamiast siebie (§ 1 ustęp 2) oznaczyć P. K. O., bank i t. p. z dopisaniem klauzuli:

„Do wpisu na konto Nr. . . . . NN . . . . .  
w . . . . .”

Na przedniej części odcinka przekazu zleceniowego może nadawca umieścić daty odnoszące się do zaksiązkowania kwoty zlecenia.

Jeżeli kwota zlecenia ma być przekazana zapomocą blankietu nadawczego P. K. O., nadawca winien z wykazem zleceniowym spiąć niewypełniony co do kwoty blankiet nadawczy P. K. O. i na nim jako nadawcę wpisać nazwisko dłużnika.

Na dolnym brzegu lub na czystej stronie części blankietu nadawczego P. K. O. oznaczonego napisem „Dowód wpłaty“, może nadawca umieścić bezpłatnie daty odnoszące się do zaksiązkowania kwoty zlecenia.

Oprócz szczegółów wyżej przytoczonych nie wolno nadawcy umieszczać ani na wykazie zleceniowym ani na przekazie zleceniowym lub na blankiecie nadawczym P. K. O. żadnych innych uwag, mających charakter korespondencji, ani też dołączać korespondencji do listu zleceniowego.

4) a) Dokumentem wierzytelnościowym (ustęp 2) mogą być weksle, zobowiązania płatnicze, kupony procentowe i dywidendowe, kolejowe listy przewozowe, polisy ubezpieczeniowe oraz wszelkie inne dokumenty handlowe i wartościowe, jak również rachunki pokwitowane lub kwity.

b) W dokumencie wierzytelnościowym musi być podane nazwisko i adres dłużnika tudzież kwota zlecenia. Kwota zlecenia w dokumencie wierzytelnościowym musi być podana w walucie polskiej cyframi, a kwota złotych także słowami i być zgodna z kwotą zlecenia, podaną w wykazie zleceniowym; w razie niezgodności winien

nadawca na górnym rogu pierwszej strony dokumentu wierzytelnościowego wypisać cyframi (złote także słowami) kwotę ściągnąć się mającą od dłużnika, zgodną z kwotą zlecenia w wykazie zleceniowym.

Weksle, rachunki i inne dokumenty, stanowiące dokument wierzytelnościowy zlecenia, winny być pokwitowane.

c) Zapomocą jednego listu zleceniowego można pobrać roszczenie tylko z jednego dokumentu wierzytelnościowego. Za jeden dokument wierzytelnościowy uważa się także dokument wierzytelnościowy z przynależnemi, z nim spojenemi załącznikami, jak również większą ilość złączonych z sobą weksli nie przeznaczonych do protestu, których zapłaty można się domagać od jednego dłużnika w tym samym dniu.

Załącznikami dokumentu wierzytelnościowego, wystawionego w walucie polskiej, mogą być także spójone z nim weksle, nie przeznaczone do protestu lub inne dokumenty, opiewające na walutę zagraniczną. Załącznikami dokumentu wierzytelnościowego nie mogą być listy zamknięte lub otwarte albo notatki noszące charakter osobistej korespondencji.

d) Weksel przeznaczony do protestu winien być wystawiony w języku państwowym. Wyjątek stanowią weksle przeznaczone do protestu, przesyłane w listach zleceniowych wewnątrz obszarów i do obszarów wymienionych w art. 2 ustawy z dnia 31 lipca 1924 r. o języku państwowym i języku urzędowania rządowych i samorządowych władz administracyjnych (Dz. U. R. P. Nr. 73, poz. 724), które mogą być wystawione w językach tamże podanych \*), jako też weksle przeznaczone do protestu, przesyłane wewnątrz i do obszarów województw poznańskiego, pomorskiego i śląskiego, które mogą być wystawione w języku niemieckim.

e) Nadawca listu zleceniowego, zawierającego weksel przeznaczony do protestu, ponosi wszelkie następstwa w wypadkach, gdy weksel ten nie odpowiada wymogom

\*) Zob. uwagę na str. 59.

prawa wekslowego lub, gdy według przepisów niniejszego rozporządzenia nie nadaje się do zaprotestowania przez urząd pocztowy.

5) Wypełniony wykaz zleceniowy z przekazem lub blankietem nadawczym P. K. O. oraz z dokumentem wierzycielskim wysyła nadawca w kopercie urzędowego lub prywatnego nakładu, pod adresem tego urzędu pocztowego, który ma ściągnąć od dłużnika kwotę zlecenia, jeżeli zaś dokumentem wierzycielskim jest weksel przeznaczony do protestu, — do tego urzędu pocztowego, który się znajduje w miejscu płatności wekslu.

Używanie do zleceń kopert prywatnego nakładu jest dozwolone pod warunkiem, że nadawca na stronie adresowej koperty listu zleceniowego u góry umieści swoje imię, nazwisko i adres, w środku w sposób wpadający w oczy napis: „List zleceniowy“, poniżej zaś adres „Urząd pocztowy w . . . .“.

6) Listy zleceniowe muszą być nadane jako listy polecone. Oprócz taryfowej należności za list polecony, nadawca opłaca taryfową należność manipulacyjną znaczkami, które nalepia na liście zleceniowym.

Znalezione w skrzynce listowej list zleceniowy, nieopłacony lub niedostatecznie opłacony, zwraca się nadawcy, o ile podał na kopercie swój adres, w przeciwnym zaś razie uważa się go za niedoręczalny.

Listy zleceniowe winny być nadawane tak, aby do urzędu pocztowego, który ma wykonać zlecenie, mogły nadejść przynajmniej na 24 godzin, nie wcześniej jednak jak na 10 dni przed terminem płatności.

Listy zleceniowe nadeszłe do urzędu pocztowego oddawczego wcześniej, aniżeli 10 dni przed terminem płatności, będą nadawcom zwracane.

Urząd pocztowy nie dokonuje protestu wekslu, jeżeli list zleceniowy zawierający ten weksel nadejdzie do urzędu pocztowego w ostatnim dniu wymagalności zapłaty, a ze względu na spóźnioną porę lub nieobecność doręczającego funkcjonarjusza pocztowego nie można przedstawić dłużnikowi wekslu do zapłaty.

7) Dokument wierzycielski wydaje się dłużnikowi za uiszczeniem pełnej kwoty zlecenia. Jeżeli dokumentem wierzycielskim jest weksel przeznaczony do protestu, przyjmuje się także częściową zapłatę sumy dłużnej z wekslu.

Ściągnięta od dłużnika pełną kwotę zlecenia po potrąceniu taryfowej opłaty przekazowej, lub ściągnięta od dłużnika częściową kwotę zlecenia przy wekslach przeznaczonych do protestu, po potrąceniu taryfowej opłaty przekazowej i należności wskazanych w § 3 ustęp 2 niniejszego rozporządzenia, przesyła się albo nadawcy zlecenia, albo P. K. O., albo bankowi albo innej instytucji przez niego wskazanej (§ 1 ustęp 2).

8) I. Ostateczny termin podjęcia dokumentu wierzycielskiego listu zleceniowego, z wyjątkiem wekslu przeznaczonego do protestu, wynosi:

a) 7 dni w miejscowym okręgu doręczeń i w okręgu listonosza wiejskiego, licząc od dnia następującego po awizowaniu;

b) 7 dni przy zleceniach adresowanych poste restante, licząc od dnia następującego po nadejściu do urzędu pocztowego;

c) 14 dni w zamiejscowym okręgu doręczeń, licząc od dnia następującego po awizowaniu dłużnika względnie po wydaniu dowodu odbioru lub awiza gminie albo innej osobie celem doręczenia dłużnikowi.

II. Termin podjęcia wekslu przeznaczonego do protestu upływa w dniu przedstawienia wekslu dłużnikowi do zapłaty, o ile dzień ten jest pierwszym lub drugim dniem wymagalności zapłaty wekslu.

III. Terminy wskazane pod I nie obowiązują, jeżeli:

a) nadawca zarządził zwrot lub dosłanie zlecenia;

b) dłużnik odmówił zapłaty.

9) List zleceniowy, z wyjątkiem listu zawierającego weksel przeznaczony do protestu, dosyła się na żądanie nadawcy lub dłużnika. Dosłanie odbywa się bezpłatnie. W nowym miejscu przeznaczenia wchodzi w zastosowanie terminy podjęcia, podane w ustępie 8) p. I niniejszego paragrafu.

10) Po upływie terminów, podanych w punkcie I ustępu 8) lub w wypadkach wskazanych w punkcie III ustępu 8) niniejszego paragrafu, niewykupiony dokument wierzycielski, o ile nie ma być dosłany (ustęp 9), zwraca się bezpłatnie nadawcy.

Wyjątek stanowi weksel przeznaczony do protestu, z którym w razie niewykupienia przez dłużnika urząd pocztowy postępuje według postanowień § 3.

Dokument wierzycielski, którego nie można zwrócić nadawcy, uważa się za niedoręczalny (Dz. U. R. P. z 1922 r. Nr. 61, poz. 551).

#### Protestowanie weksli.

§ 3. 1) a) W wypadkach, gdy dłużnik odmówi zapłaty sumy dłużnej z weksłu przeznaczonego do protestu, albo gdy dłużnika nie zastano lub gdy nie można było odnaleźć jego lokalu przemysłowego albo mieszkania, urząd pocztowy dokonywa protestu z powodu niezapłacenia według postanowień prawa wekslowego.

b) W wypadku, gdy dłużnik zapłaci część sumy dłużnej z weksłu przeznaczonego do protestu, urząd pocztowy dokonywa protestu na pozostałą, niezapłaconą część sumy dłużnej.

c) Dłużnik, który płaci sumę dłużną z weksłu nie do rąk funkcjonariusza pocztowego, przedstawiającego mu ten weksel do zapłaty, lecz dodatkowo w urzędzie pocztowym przed sporządzeniem protestu, obowiązany jest od protokołu stwierdzającego ten stan rzeczy uiścić należność w wysokości połowy opłaty określonej w ustępie 2 punkt a) niniejszego paragrafu.

d) Dłużnikowi, który płaci sumę dłużną z weksłu w urzędzie pocztowym po sporządzeniu — lecz przed odesłaniem — protestu nadawcy, wydaje się weksel z protestem pod warunkiem, jeśli uiści w całości opłaty podane w ustępie 2 punkt a) i c) niniejszego paragrafu.

2) Weksel protestowany z protestem przesyła się nadawcy listem poleconym i doręcza mu przez właściwy urząd pocztowy za pokwitowaniem i po ściągnięciu następujących należności:

a) opłaty za sporządzenie protestu, która wynosi: jeżeli kwota ulegająca zaprotestowaniu nie przekracza	
100 zł. . . . .	2 zł. — gr.
powyżej 100 zł. do 250 zł. . . . .	2 zł. 50 gr.
„ 250 „ „ 300 „ . . . . .	3 „ 10 „
„ 300 „ „ 400 „ . . . . .	4 „ 60 „
„ 400 „ „ 500 „ . . . . .	5 „ 60 „
„ 500 „ „ 600 „ . . . . .	6 „ 10 „
„ 600 „ „ 1000 „ . . . . .	8 „ 10 „

b) taryfowej opłaty pocztowej za przesłanie zaprotelowanego weksłu listem poleconym;

c) podatku komunalnego w wysokości  $\frac{1}{2}$  % kwoty wekslowej ulegającej zaprotelowaniu, przypadającego gminie, w której okręgu weksel zaprotelowano (art. 14 ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 r. o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych — Dz. U. R. P. Nr. 94. poz. 747).\*)

3) Jeśli nadawca listu zleceniowego odmówi zapłaty należności wskazanych w ustępie 2 niniejszego paragrafu, ściągają się je od niego w drodze administracyjnej (art. 20 ustawy z dnia 3 czerwca 1924 r. o poczcie, telegrafii i telefonii — Dz. U. R. P. Nr. 58, poz. 584).

#### Kartki zleceniowe.

§ 4. 1) Zlecenie ściągnięcia roszczenia pieniężnego do 100 zł. bez dołączenia osobnego dokumentu wierzycielskiego, można poruczyć urzędowi pocztowemu za pomocą kartki zleceniowej.

2) Kartka zleceniowa złączona z przekazem lub bez przekazu jest płatnym drukiem pocztowym. Kartek zleceniowych prywatnego nakładu używać nie wolno.

3) Nadawca wypełnia kartkę zleceniową alfabetem łacińskim i w języku polskim, atramentem, odręcznie, drukiem lub maszyną do pisania. Kwotę zlecenia w walucie polskiej wpisuje nadawca na odcinku i na odwrotnej stronie kartki zleceniowej, a na przekazie, tylko na odcinku, w miejscu oznaczonym odpowiednim napisem.

\*) Zob. część III in fine wydania niniejszego.

Miejsce przeznaczenia przekazu może być inne niż miejsce nadania kartki zleceniowej. Jako adresata przekazu może nadawca kartki zleceniowej zamiast siebie (§ 1 ustęp 2) oznaczyć P. K. O., bank i t. p., z dopisaniem klauzuli: „Do wpisu na konto Nr. . . . . NN . . . . .  
w . . . . .“.

Na przedniej części odcinka przekazu zleceniowego może nadawca umieścić daty, odnoszące się do zaksiązkowania kwoty zlecenia.

Na odwrotnej stronie odcinka kartki może nadawca umieścić wyjaśnienie dla dłużnika, odnoszące się wyłącznie do pobrać się mającej kwoty zlecenia.

4) Jeżeli kwota zlecenia ma być przekazana zapomocą blankietu nadawczego P. K. O., nadawca winien z kartką zleceniową spiąć niewypełniony co do kwoty blankiet nadawczy P. K. O. i na nim jako nadawcę wpisać nazwisko dłużnika. Na dolnym brzegu lub na czystej stronie blankietu nadawczego P. K. O. oznaczonego napisem: „Dowód wpłaty“, może nadawca umieścić bezpłatnie daty odnoszące się do zaksiązkowania kwoty zlecenia.

5) Kartki zleceniowe podlegają opłacie stempłowej, według skali stempłowej, przepisanej dla rachunków.

Opłatę stempłową uiszczą nadawca przez nalepienie znaczków stempłowych na odcinku kartki zleceniowej.

6) Kartki zleceniowe należy wysyłać jako kartki poleczone pod adresem urzędu pocztowego, mającego ściągnąć od dłużnika kwotę zlecenia. Pobiera się za nie taryfową opłatę jak za poleczone kartki pocztowe jako też taryfową opłatę manipulacyjną. Opłaty te uiszczą nadawca przez nalepienie na kartce zleceniowej znaczków opłaty.

7) W urzędzie pocztowym oddawczym wydaje się dłużnikowi odcinek kartki zleceniowej po uiszczeniu pełnej kwoty zlecenia. Pobraną kwotę zlecenia odsyła się przekazem pocztowym lub blankietem nadawczym P. K. O. po potrąceniu taryfowej opłaty przekazowej.

8) Termin podjęcia, podany w § 2 ustęp 8) punkt I i III dla listów zleceniowych, stosuje się także do kartek zleceniowych. Niewykupioną przez dłużnika kartkę zle-

ceniową zwraca się bezpłatnie nadawcy, a w razie niemożności doręczenia uważa się ją za niedoręczalną (Dz. U. R. P. z 1922 r. Nr. 61, poz. 551).

9) Dłużnikowi, który zmienił miejsce pobytu, można kartkę zleceniową dosłać bezpłatnie do nowego miejsca przeznaczenia. W nowym miejscu przeznaczenia wchodzi w zastosowanie terminy podjęcia, podane w § 2 ustęp 8) punkt I i III.

Zarządzenie zwrotu lub zmiany adresu.

§ 5. Nadawca listu zleceniowego lub kartki zleceniowej może za uiszczeniem taryfowej opłaty żądać zwrotu lub zmiany zlecenia pod warunkami określonymi w rozporządzeniu Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 4 marca 1926 r. w sprawie zwrotu i zmiany adresu przesyłek pocztowych oraz zmiany pobrania lub zlecenia (Dz. U. R. P. Nr. 27, poz. 166).

Postanowienia końcowe.

§ 6. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 września 1927 r. na całym obszarze Rzeczypospolitej. Z dniem powyższym uchyla się moc obowiązującą rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 9 października 1924 r. w sprawie zleceń pocztowych w obrocie wewnętrznym (Dz. U. R. P. Nr. 93, poz. 868) oraz z dnia 5 lutego 1925 r. w sprawie protestowania weksli przesyłanych w zleceniach pocztowych (Dz. U. R. P. Nr. 16, poz. 112).

## CZĘŚĆ II.

## Prawo czekowe.

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej  
z dnia 14 listopada 1924 roku Nr. 100 poz. 927

D. U. R. P. o prawie czekowym.

(Ogłoszone 21 listopada 1924).

Na mocy art. 1 E. p. 5 i art. 2 ustawy z dnia 31 lipca 1924 r. o naprawie Skarbu Państwa i poprawie gospodarstwa społecznego (Dz. U. R. P. Nr 71, poz. 687) oraz zgodnie z uchwałą Rady Ministrów z dnia 15 października 1924 r. stanowiącą co następuje:

## TYTUŁ I.

## Forma.

Art. 1. Czek zawiera:

- a) umieszczoną w tekście nazwę „czek“;
- b) nazwisko osoby, która ma zapłacić (trasata);
- c) podpis wystawcy;
- d) bezwarunkowe polecenie zapłacenia oznaczonej sumy pieniężnej;
- e) wskazanie miejsca i daty wystawienia czeku; jeżeli miejsca wystawienia nie oznaczono, jest niem miejsc, wskazane obok podpisu wystawcy.

Art. 2. Jako trasata można wskazać:

- a) państwowy lub samorządowy zakład kredytowy;
- b) pozostające pod nadzorem czy Państwa, czy organów samorządowych, czy innego zrzeszenia pu-

bliczno-prawnego zakład kredytowy lub kasę oszczędności;

c) firmę zarejestrowaną, której sama nazwa wskazuje czynności bankierskie jako przedmiot przedsiębiorstwa.

Art. 3. Czek jest płatny za okazaniem.

Art. 4. Polecenie zapłaty, któremu brak jednego z warunków, wymienionych w artykułach poprzednich, nie jest ważne jako czek.

Zobacz: Dr. Jerzy Trammer: „Czeki z fałszywą datą wystawienia“ w „Głosie prawnym“ z r. 1925 str. 277.

Art. 5. Czek może być wystawiony na określoną osobę, na jej zlecenie, lub na okaziciela.

Wystawca może wymienić siebie samego jako odbiorcę zapłaty lub wystawić czek na własne zlecenie.

Czek, wystawiony na określoną osobę z dodaniem wyrazów „lub okazicielowi“ albo innego zwrotu równoznacznego, jako też czek, nie wskazujący, komu ma być uiszczona zapłata, jest płatny okazicielowi.

Nieważny jest czek na okaziciela, w którym wystawca jest zarazem trasatem.

Art. 6. Czek jest płatny w miejscu wystawienia. Można wskazać w nim wyraźnie inne miejsce płatności, lub wymienić je obok nazwiska trasata.

Art. 7. Czek, w którym sumę wypisano głoskami i liczbami, w razie niezgodności ważny jest na sumę wypisaną głoskami.

W razie niezgodności sum wypisanych kilkakrotnie głoskami lub kilkakrotnie liczbami, czek jest ważny na sumę mniejszą.

Art. 8. Czek nie ulega przyjęciu.

## TYTUŁ II.

**Indos.**

Art. 9. Czek, nie opiewający na okaziciela, można przenieść za pomocą indosu (żyra).

Jeżeli wystawca zamieścił w czeku wyrazy „nie na zlecenie“ lub zastrzeżenie równoznaczne, można przenieść czek tylko ze skutkami cesji.

Art. 10. Indos powinien być bezwarunkowy. Warunki, od których uzależniono indos, nie mają znaczenia prawnego.

Indos częściowy jest nieważny.

Nieważny jest również indos na okaziciela oraz indos, dokonany przez trasata.

Indos na rzecz trasata ma znaczenie pokwitowania chyba, że trasat ma kilka zakładów, a czek indosowano na rzecz zakładu, znajdującego się w innym miejscu, niż miejsce płatności.

Art. 11. Indos powinien być wypisany na czeku, lub na związanej z nim karcie dodatkowej (przydłużku) i podpisany przez indosanta.

Indos jest ważny i wtedy, gdy indosatarjusz nie jest oznaczony, albo gdy indosant ograniczył się do samego podpisu swego na odwrotnej stronie czeku lub przydłużka (indos in blanco czyli otwarty).

Art. 12. Indos przenosi wszystkie prawa z czeku.

Jeżeli indos jest in blanco, posiadacz czeku może:

a) wypełnić indos nazwiskiem własnym lub innej osoby;

b) indosować czek dalej na inną osobę lub in blanco;

c) przenieść czek na inną osobę bez wypełnienia indosu in blanco i bez indosowania.

Art. 13. Będzie uważany za prawnego posiadacza, kto ma czek i wykaże prawo swoje nieprzerwanym szeregami indosów, choćby ostatni indos był in blanco.

Gdy po indosie in blanco zamieszczono dalszy indos, uważa się, że indosant, który go podpisał, nabył czek na mocy indosu in blanco. Przekreślone indosy uważa się za nieistniejące.

Jeżeli kto utracił posiadanie czeku, posiadacz, który wykaże swe prawo według przepisów poprzedniego ustępu, będzie obowiązany do wydania czeku jedynie wtedy, gdy go nabył w złej wierze, albo przy nabyciu dopuścił się ciężkiego niedbalstwa.

Zobacz orzeczenie 1 przy art. 39 prawa wekslowego.

Art. 14. Jeżeli indos zawiera wzmiankę „waluta do odebrania“, „do inkasa“, „per procura“ lub też inną wzmiankę, oznaczającą tylko pełnomocnictwo (indos zastępczy), natenczas posiadacz może wykonać wszystkie prawa z czeku; może go jednak indosować tylko ze skutkami indosu zastępczego (art. 30).

## TYTUŁ III.

**Przedstawienie do zapłaty.**

Art. 15. Czeki, wystawione i płatne w Polsce, powinny być pod rygorem utraty regresu do indosantów i poręczycieli przedstawione do zapłaty w ciągu dni 10, jeżeli są płatne w miejscu wystawienia, w innych zaś przypadkach — w ciągu dni 20 od wystawienia.

Czeki zagraniczne, płatne w Polsce, powinny być przedstawione do zapłaty w ciągu 30 dni, a jeżeli są wystawione poza Europą — w ciągu 60 dni od wystawienia.

Przy obliczaniu okresów nie wlicza się dnia wystawienia. Jeżeli ostatni dzień okresu przypada na ustawowy dzień świąteczny, okres przedłuża się do najbliższego dnia powszedniego.

Jeżeli czek jest płatny zagranicą, prawo miejsca płatności rozstrzyga o okresie przedstawienia. Gdyby prawo to nie zawierało w tym względzie postanowień, stosować się będzie przepisy ustępów poprzednich.

Art. 16. Przedstawienie czeku izbie rozrachunkowej, w której trasat ma rachunek, jest równoznaczne z przedstawieniem do zapłaty.

Rozporządzenie Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości ustali, które instytucje są izbami rozrachunkowymi.

Art. 17. Jeżeli w miejscu płatności czeku obowiązuje kalendarz odmienny od kalendarza miejsca wystawienia, to dzień wystawienia przelicza się na dzień, odpowiadający mu w kalendarzu miejsca płatności i podług tego oblicza się okres przedstawienia.

#### TYTUŁ IV.

##### Zapłata.

Art. 18. Trasat może przy zapłacie żądać wydania czeku, pokwitowanego przez posiadacza.

Posiadacz nie może odmówić przyjęcia zapłaty częściowej.

W razie częściowej zapłaty trasat może żądać zaliczenia tego na czek i osobnego pokwitowania.

Art. 19. Trasat obowiązany jest przy zapłacie sprawdzić prawidłowość kolejności indosów, lecz nie ma obowiązku badać prawdziwości podpisów indosantów.

Jeżeli trasat zapłacił osobie, wykazującej się nieprzerwanym szeregiem indosów, wolny jest od odpowiedzialności, chyba, że działał w złej wierze lub też dopuścił się ciężkiego niedbalstwa.

1. Trasat czeku, który wypłacił sumę czekową uprawnionemu mimo, że jeden z podpisów na czeku był sfałszowany, nie ma prawa żądania zwrotu wypła-

conej sumy przez indosanta, jeżeli temu sfałszowanie podpisu nie było wiadome. (O. S. N. III z 8/10 1924 Rw. 1336/23 P. P. A. 243/25).

2. Zobacz Nr. 1 przy art. 39 pr. weksl.

Art. 20. Stosunek prawny między wystawcą a trasatem rozstrzyga o obowiązku trasata wobec wystawcy co do zapłaty czeku, chyba że przepisy niniejszego prawa zwalniają go od obowiązku zapłaty.

Art. 21. Trasat jest obowiązany odmówić zapłaty, jeśli doszło do jego wiadomości, że ogłoszono upadłość wystawcy.

Art. 22. Odwołanie czeku jest ważne:

a) jeżeli czek odwołano po upływie okresu, przeznaczonego do przedstawienia, albo w razie, gdyby okresu tego nie zachowano; w tym razie ważność odwołania rozpoczyna się z upływem okresu do przedstawienia;

b) przy czekach, opiewających na nazwisko lub zlecenie, a przesłanych przez wystawcę bezpośrednio trasatowi, jeżeli nastąpiło przed doręczeniem czeku odbiorcy zapłaty.

Od chwili ważnego odwołania trasat nie ma prawa ani obowiązku zapłaty czeku.

Sam upływ okresu do przedstawienia czeku, którego nie odwołano, nie wpływa ani na prawo, ani na obowiązek zapłaty, jeśli umowa między wystawcą a trasatem nie stanowi inaczej.

Art. 23. Wystawca, tudzież każdy posiadacz czeku może przez umieszczenie w poprzek na pierwszej stronie zastrzeżenia „tylko dla obrachunku“ lub „przełać na rachunek“ i t. p. zabronić trasatowi zapłaty czeku w gotówce. W tym razie czek może służyć tylko do rozrachunku z trasatem lub z osobą, która ma u niego

rachunek, lub z członkiem izby rozrachunkowej, mieszczącej się w miejscu płatności.

Jeżeli trasat sam jest członkiem izby rozrachunkowej, może przy przedstawieniu wskazać na czeku członka izby, jako płatnika.

Przeprowadzenie rozrachunku uważa się za zapłatę czeku.

Zakaz zapłaty nie może być cofnięty.

Trasat odpowiada za szkodę wynikłą skutkiem przekroczenia zakazu.

Zobacz dział VI prawa wekslowego.

#### TYTUŁ V.

#### Odpowiedzialność.

Art. 24. Wystawca i indosanci odpowiadają solidarnie wobec posiadacza czeku za zapłatę sumy czekowej.

Wystawca nie może zwolnić się od tej odpowiedzialności; zastrzeżenie temu przeciwnie nie ma znaczenia prawnego.

Indosant może zwolnić się od tej odpowiedzialności, dodając do indosu wyrazy „bez odpowiedzialności“, „bez rękoi“ lub zastrzeżenie równoznaczne. Jeżeli zabronił dalszego indosowania, nie odpowiada wobec następnych indosatarjuszy w większym zakresie, niż wobec swego bezpośredniego indosatarjusza.

Sprzedawca czeku odpowiada nabywcy za walutę choćby do zapłaty waluty wyraźnie nie obowiązał się. (O. S. N. III z 12/11 1924 Rw. 298/24 P. P. A. 45/25).

Art. 25. Narówni z wystawcą lub indosantem odpowiada solidarnie ten, kto poręczył za wystawcę, lub indosanta, podpisując się na czeku lub przydłużku, „jako

poręczyciel“, lub umieszczając przy swym podpisie równoznaczny dodatek.

Jeżeli poręczyciel nie wskazał, na czyj rachunek poręki udziela, ręczy za wystawcę. Poręczeniem za wystawcę jest także sam podpis na przedniej stronie czeku, opiewającego na okaziciela.

Zobowiązanie poręczyciela jest ważne, chociażby zobowiązanie, za które ręczy, było nieważne z jakiegokolwiek przyczyny z wyjątkiem wady formalnej.

Porękę może dać osoba trzecia lub nawet osoba, na czeku podpisana. Poręczenie trasata nie ma znaczenia prawnego.

Art. 26. Kto podpisał czek jako zastępca innej osoby, nie będąc do tego upoważnionym, odpowiada według prawa czekowego solidarnie.

Również zastępca, który przekroczy zakres swego upoważnienia, odpowiada w pełni za zobowiązanie czekowe.

Art. 27. Zobowiązania czekowe może zaciągać każdy, o ile może się zobowiązywać według przepisów prawa cywilnego.

Jeżeli na czeku znajdują się podpisy osób, niezdolnych do zaciągania zobowiązań, zobowiązania z innych podpisów są mimo to ważne.

Art. 28. Sfałszowanie jakiegokolwiek podpisu, nawet wystawcy, nie uchybia ważności innych podpisów.

W razie zmiany treści czeku osoby, które podpisały go po dokonaniu zmiany, odpowiadają według treści zmienionej; osoby, które czek poprzednio podpisały, odpowiadają według pierwotnej treści.

Art. 29. Posiadacz czeku może dochodzić roszczeń przeciw jednemu, lub kilku dłużnikom, bez potrzeby zachowania porządku, w jakim się zobowiązali. Poręczyciel, który czek wykupił, może dochodzić roszczeń



przeciw osobie, za którą ręczy, i przeciw jej poprzednikom. Dochodzenie sądowe roszczeń przeciw jednemu dłużnikowi nie tamuje dochodzenia przeciw innym, nawet przeciw następcom tego dłużnika, przeciw któremu wpierw skierowano dochodzenie.

Art. 30. Wobec posiadacza dłużnik czekowy nie może zastrajać się zarzutami, opartymi na osobistych stosunkach z posiadaczami poprzednimi, chyba że przeniesienie czeku nastąpiło wskutek porozumienia na szkodę dłużnika.

Jeżeli praw z czeku dochodzi indosatarjusz na mocy indosu zastępczego, dłużnicy czekowi mogą zastrajać się zarzutami służącymi im przeciwko indosantowi.

## TYTUŁ VI.

### Zwrotne poszukiwanie.

Art. 31. Posiadacz czeku może wykonywać zwrotne poszukiwanie przeciwko indosantom, wystawcy, tudzież innym zobowiązany z czeku, jeżeli czek został przedstawiony do zapłaty przed upływem okresu przedstawienia, a zapłata nie nastąpiła.

Przedstawienie oraz nieotrzymanie zapłaty winno być stwierdzone:

a) albo aktem publicznym (protest z powodu niezapłacenia);

b) albo oświadczeniem trasata na czeku, datowanym, z wymienieniem dnia przedstawienia;

c) albo oświadczeniem izby rozrachunkowej, datowanym, a potwierdzającym, że czek został we właściwym czasie złożony do rozrachunku i że go nie wykupiono.

Przy czekach rozrachunkowych odmowa przeprowadzenia żadanego rozrachunku ma skutki prawne niezapłacenia, jeżeli rozrachunek ten miał być prze-

prowadzony z trasatem, lub z osobą, która ma u niego rachunek, albo z członkiem izby rozrachunkowej, znajdującej się w miejscu płatności.

Art. 32. Sporządzenie protestu oraz spisanie zastępującego protest oświadczenia powinno nastąpić przed upływem okresu do przedstawienia i to najpóźniej w pierwszym dniu powszednim po przedstawieniu.

Sposób sporządzenia protestu określają przepisy o proteście wekslowym.

Jeżeli czek jest płatny zagranicą, prawo miejsca płatności rozstrzyga o tem, jakich czynności potrzeba do wykonania lub zachowania praw czekowych, oraz o tem, w jakim czasie i w jaki sposób czynności te mają być wykonane.

Art. 33. Posiadacz czeku powinien o niezapłaceniu zawiadomić swojego indosanta i wystawcę w ciągu czterech dni powszednich, następujących po dniu protestu lub oświadczenia, a w przypadku zastrzeżenia „bez kosztów“ — po dniu przedstawienia.

Każdy indosant powinien w ciągu dwóch dni podać do wiadomości swego poprzednika, że otrzymał zawiadomienie indosanta, który go poprzedza.

Zawiadomienie można skutecznie w jakikolwiek bądź sposób, nawet przez proste odesłanie czeku. Obowiązany do zawiadomienia ma udowodnić, że dokonał tego w przepisany czas.

Termin jest zachowany, jeżeli pismo, zawierające zawiadomienie, oddano na pocztę w ciągu przepisane go okresu.

Kto nie zawiadomi w czasie powyżej oznaczonym, nie traci praw z czeku, odpowiada jednak za szkodę, spowodowaną przez swoje niedbalstwo, do wysokości sumy, na jaką czek opiewa,

Art. 34. Wystawca albo indosant może przez zastrzeżenie „bez kosztów“, „bez protestu“ lub inne równoznaczne zwolnić posiadacza od sporządzenia protestu i zastępującego protest oświadczenia, jako warunku zwrotnego poszukiwania.

Zastrzeżenie, pochodzące od wystawcy, ważne jest wobec wszystkich dłużników czekowych. Gdyby mimo zastrzeżenia posiadacz sporządził protest lub postarał się o zastępujące protest oświadczenie, sam ponosi koszty. Jeżeli zastrzeżenie pochodzi od indosanta, koszty obciążają wszystkich dłużników czekowych.

Art. 35. Posiadacz czeku może żądać od zwrotnie zobowiązanego:

- a) niezapłaconej sumy czekowej;
- b) procentu prawnego (ustawowego) od dnia przedstawienia czeku;
- c) kosztów protestu lub zastępującego protest oświadczenia, zawiadomienia poprzednika i wystawcy tudzież innych kosztów;
- d) prowizji komisowej, która w braku umowy wynosi  $\frac{1}{6}$  od sta od niezapłaconej sumy i nie może przekroczyć tej stopy w żadnym przypadku.

Art. 36. Kto czek wykupił, może żądać od swoich poprzedników:

- a) całkowitej sumy zapłaconej;
- b) procentu prawnego (ustawowego) od powyższej sumy, licząc od dnia wykupienia;
- c) własnych kosztów;
- d) obliczonej według przepisu artykułu poprzedniego prowizji komisowej od niezapłaconej sumy.

Art. 37. Dłużnik czekowy, przeciw któremu wykonywa się lub wykonywać można poszukiwanie zwrotne, może żądać, aby mu za zapłatą sumy regresowej

wydano czek, protest, tudzież na koszt dłużnika rachunek pokwitowany.

Indosant, który czek wykupił, może przekreślić indos własny, oraz indosy swoich następców.

Art. 38. Jeżeli przedstawienie czeku, protest lub oświadczenie trasata z powodu przeszkody nieprzewyciężonej (siły wyższej) nie mogą być dokonane w okresach przepisanych, okresy te przedłużają się.

Posiadacz obowiązany jest zawiadomić bezzwłocznie swego indosanta i wystawcę o wypadku siły wyższej i zawiadomienie takie z dodaniem miejsca, daty i swego podpisu zaznaczyć na czeku; ponadto należy stosować postanowienia art. 33.

Po ustaniu siły wyższej posiadacz czeku powinien bezzwłocznie przedstawić czek do zapłaty, a w razie potrzeby sporządzić protest.

Jeżeli siła wyższa trwa dłużej, niż 30 dni po okresie przeznaczonym do przedstawienia, można wykonywać zwrotne poszukiwanie bez przedstawienia czeku i bez protestu.

Nie uważa się za wypadki siły wyższej okoliczności osobistych, dotyczących posiadacza czeku lub też osoby, której posiadacz zlecił przedstawienie lub sporządzenie protestu.

Zobacz dział VII i VIII prawa wekslowego.

## TYTUŁ VII.

### Wtóropisy.

Art. 39. Z wyjątkiem czeku na okaziciela każdy czek wystawiony w Polsce, a płatny w innym państwie, może być wystawiony w kilku jednobrzmiących egzemplarzach.

Exemplarze te powinny być ponumerowane i to  
Prawo wekslowe i czekowe

w samej treści, gdyż inaczej każdy z nich uważa się za czek odrębny.

Art. 40. Zapłata, dokonana za przedstawieniem jednego egzemplarza, zwalnia również wtedy, gdy niema na czeku zastrzeżenia, że taka zapłata unieważnia zobowiązania z innych egzemplarzy.

Indosant, który przeniósł egzemplarze na różne osoby, jako też następni indosanci odpowiadają za wszystkich podpisanych przez siebie egzemplarzy, których im nie zwrócono.

Zobacz dział IX prawa wekslowego.

#### TYTUŁ VIII.

##### Czeki zaginione.

Art. 41. Ten, komu czek zaginął, może żądać od sądu pokoju (sądu powiatowego) miejsca płatności uznania zaginionego czeku za umorzony.

We wniosku należy podać istotną treść czeku, oraz uprawdopodobnić jego utratę oraz interes prawny, który uzasadnia żądanie umorzenia.

Sąd ogłosi w dzienniku, przeznaczonym do ogłoszeń sądowych, tudzież w piśmie miejscowem, przeznaczonem do ogłoszeń rejestrowych, wezwanie, aby posiadacz czeku zaginionego zgłosił się w przeciągu dni 60 i okazał czek sądowi. Okres ten biegnie od dnia ogłoszenia. Ostatni dzień okresu powinien być oznaczony w ogłoszeniu datą.

Jeżeli w przeciągu tego okresu nikt się nie zgłosi z czekiem, sąd wyda orzeczenie, uznające czek za umorzony.

Jeżeli natomiast posiadacz czeku zgłosi się przed wydaniem orzeczenia, sąd umorzy dalsze postępowanie po przesłuchaniu interesowanych i po okazaniu czeku osobie, żądającej jego umorzenia.

Zarówno o wdrożeniu postępowania, jakoteż o jego wyniku sąd zawiadomi trasata i wszystkich dłużników czekowych, wskazanych przez osobę żądającą umorzenia.

Art. 42. Trasat oraz dłużnik czekowy, który płaci czek po otrzymaniu zawiadomienia o wdrożeniu postępowania, czyni to na własne niebezpieczeństwo; wolno mu jednak sumę czekową złożyć do depozytu sądowego miejsca płatności i tem samem zwolnić się od zobowiązania.

Art. 43. Jeżeli po ogłoszeniu wezwania żądający umorzenia zgłosi się do trasata z żądaniem zapłaty, trasat może złożyć sumę czekową do depozytu lub zgłaszającemu się zapłacić ją za zabezpieczeniem.

Gdyby trasat jednego i drugiego odmówił, żądający umorzenia może na podstawie odpisu czeku sporządzić protest, lub uzyskać na tym odpisie oświadczenie trasata, a następnie wykonać poszukiwanie zwrotne; może jednak domagać się od zwrotnie zobowiązanych jedynie złożenia do depozytu albo zapłaty za zabezpieczeniem, według wyboru dłużnika.

Art. 44. Na podstawie orzeczenia, uznającego czek za umorzony, można wykonywać wszystkie prawa z czeku.

Zobacz dział XVI prawa wekslowego.

#### TYTUŁ IX.

##### Przedawnienie.

Art. 45. Roszczenia zwrotne posiadacza przeciw indosantom i wystawcy przedawniają się w sześć miesięcy od końca okresu przedstawienia.

Roszczenia indosantów między sobą i przeciw wystawcy przedawniają się w sześć miesięcy od dnia, w którym indosant wykupił czek, albo w którym doręczono mu skargę.

Przy obliczeniu tych okresów nie wlicza się dnia, który stanowi początek okresu.

Art. 46. Przedawnienie roszczeń czekowych przezywają jedynie:

- a) wytoczenie skargi;
- b) zgłoszenie roszczenia w postępowaniu upadłościowym lub układowym;
- c) przypozwanie ze strony pozwanego lub oznajmienie sporu;
- d) uznanie piśmienne roszczenia.

Art. 47. Przerwane przedawnienie zaczyna biec na nowo:

a) w przypadku wniesienia skargi i nienależytego popierania sporu — od ostatniej czynności procesowej; nowe przedawnienie przerywa się przez podjęcie procesu;

b) w przypadku zgłoszenia w postępowaniu upadłościowym lub układowym — od chwili zakończenia postępowania, a w razie zaprzeczenia zgłoszonej wierzytelności — od chwili zaprzeczenia;

c) w przypadku przypozwania lub oznajmienia sporu — od prawomocnego ukończenia sporu;

d) w przypadku uznania — od daty dokumentu.

Art. 48. Przerwa przedawnienia ma skutek jedynie w stosunku do tego dłużnika czekowego, którego dotyczy przyczyna przerwy.

Art. 49. Bieg przedawnienia nie ulega zawieszeniu. Zobacz dział XI prawa wekslowego.

#### TYTUŁ X.

### Roszczenia z tytułu niesłusznego z bogacenia się.

Art. 50. Wystawca, którego zobowiązanie czekowe zgasto wskutek przedawnienia lub wskutek zaniedbania aktów zachowawczych, jest zobowiązany wobec

posiadacza czeku, o ile z bogacił się niesłusznie z jego szkoda.

Roszczenie z tytułu niesłusznego z bogacenia się przedawnia się w trzy lata od dnia zgaśnięcia zobowiązania czekowego.

Zobacz dział XII prawa wekslowego.

#### TYTUŁ XI.

### Skutki braku pokrycia.

Art. 51. Jeżeli zapłata czeku nie nastąpiła z powodu iż wystawca, wystawiając czek, nie miał u trasata potrzebego funduszu do rozporządzenia, lub z powodu, iż po wystawieniu czeku rozporządził pokryciem, odpowiada wobec posiadacza za wszelką szkodę, co najmniej zaś powinien zapłacić mu sześć procent od niepokrytej sumy. Roszczenia powyższe przedawniają się w przeciągu trzech lat od dnia, w którym trasat odmówił zapłaty.

W przypadkach powyższych wystawca ulega nadto — o ile ten czyn nie stanowi przestępstwa cięższą karą zagrożonego — karze aresztu do sześciu tygodni i grzywnie do 5.000 zł. lub jednej z tych kar, chyba, że, wystawiając czek, miał uzasadnioną podstawę do liczenia na pełne pokrycie w chwili przedstawienia, a brakło go z przyczyn od niego niezależnych.

Ustawa z dnia 22 kwietnia 1926 r. Nr. 44 poz. 268 D. U. R. P. określająca właściwość sądów w sprawach o przestępstwo, przewidziane w art. 51 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 listopada 1924 r. o prawie czekowym (ogłoszona 11 maja 1926) opiewa:

Art. 1. Do orzekania w sprawach o przestępstwo, przewidziane w art. 51 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypo-

spolitej z dnia 14 listopada 1924 r. o prawie czekowym (Dz. U. R. P. Nr. 100, poz. 927), właściwymi są sądy powiatowe (pokoju).

Na obszarze mocy obowiązującej ustawy karnej z dnia 27 maja 1852 r. (austr. Dz. Ust. P. Nr. 117) przestępstwo to jest przekroczeniem.

Art. 2. Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Ministrowi Sprawiedliwości.

Art. 3. Ustawa niniejsza wchodzi w życie po upływie trzech dni po jej ogłoszeniu.

## TYTUŁ XII.

### Zbieg ustaw.

Art. 52. Zdolność osoby do zaciągania zobowiązań czekowych ocenia się podług prawa państwa, którego jest obywatelem. Jeżeli to prawo uznaje ustawę innego państwa za właściwą, należy zastosować tę ustawę.

Kto wedle ustawy, określonej w poprzednim ustępie, nie ma zdolności czekowej, jest ważnie zobowiązany, jeśli zaciągnął zobowiązanie na obszarze państwa, którego ustawa przyznaje mu zdolność czekową.

Art. 53. Czek może być ważnie wystawiony na każdą osobę, która może być trasatem według prawa miejsca wystawienia lub według prawa miejsca płatności.

Art. 54. Formę oświadczenia czekowego ocenia się według prawa państwa, na którego obszarze oświadczenie podpisano; jednak zachowanie formy, przepisanej prawem miejsca płatności, wystarczy do ważności oświadczenia.

Czeki amerykańskie t. zw. „podrózne“ (traveller-check) nie są czekami w rozumieniu ustawy czekowej.

W razie niehonorowania takiego czeku, posiadacz ma prawo do ewikcji przeciw temu, od kogo czek nabył. (O. S. N. III z 9/2 1926 Rw. 2294/25 P. P. A. 114/26).

Art. 55. Do ważności zobowiązań, zaciągniętych zagranicą przez obywatela polskiego wobec obywatela polskiego, wystarczy zachowanie formy, przepisanej niniejszym prawem.

Art. 56. Ważności oświadczeń czekowych, dokonanych w Polsce zgodnie z formą przepisaną w niniejszym prawie, nie uwłacza okoliczność, że inne oświadczenia czekowe, dokonane zagranicą, nie odpowiadają ani przepisom miejsca ich dokonania, ani przepisom miejsca płatności, byleby odpowiadały formie przepisanej niniejszym prawem.

Zobacz dział XIV prawa wekslowego.

Ó prawie czekowym w Estonji zob. Zeitschrift für Ostrecht 1927 str. 1128 i rok 1928 str. 511.

## TYTUŁ XIII.

### Przepisy procesowe.

Art. 57. Właściwość sądów dla sporów o rozszczenie na podstawie niniejszego prawa ocenia się podług przepisów o właściwości sądów w sprawach wekslowych.

Jeżeli się wykonywa poszukiwanie zwrotne, stosować należy odpowiednie przepisy o postępowaniu w sprawach wekslowych.

## TYTUŁ XIV.

### Przepisy przejściowe.

Art. 58. Aż do wydania jednolitej ustawy cywilnej i procesowej pozostają w mocy obowiązującej dotych-

czasowe przepisy ustaw cywilnych i procesowych, które, prócz wymienionych w art. 46 i 47, także innym środkiem procesowym i egzekucyjnym przyznają równy skardze wpływ na rozpoczęcie i przerwę przedawnienia.

W szczególności:

1) na obszarze, na którym obowiązuje niemiecka procedura cywilna, § 209 L. 1, 3, 5 niem. kod. cywilnego, §§ 281 i 693 niem. procedury cywilnej, oraz § 13 rozporządzenia Rady Związkowej z dnia 9 września 1915 r. (Dz. Ustaw Rzeszy str. 562);

2) na obszarze, na którym obowiązuje austriacka procedura cywilna, art. XLV ustawy zaprowadzającej procedurę cywilną;

3) na obszarze, na którym obowiązuje rosyjska procedura cywilna, postanowienia procedury cywilnej, dotyczące wniosku o udzieleniu klauzuli egzekucyjnej i doręczenia nakazu egzekucyjnego na podstawie wekslu.

Przepisy te są podane w części IV wydania niniejszego.

Zobacz art. 103 prawa wekslowego.

Art. 59. Prawo niniejsze wchodzi w życie dnia 1-go stycznia 1925 r.

Z tą chwilą tracą moc obowiązujące dotąd w Polsce przepisy, odnoszące się do czeków, z wyjątkiem przepisów o opłatach państwowych i samorządowych.

Art. 60. Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości oznacza dni powszednie, które w sprawach, przewidzianych przez niniejsze prawo, mają być zrównane z ustawowymi dniami świątecznymi.

Art. 61. Wykonanie niniejszego prawa powierza się Ministrowi Sprawiedliwości.

Opłaty stemplowe od czeków normują art. 128 i 129 ustawy o opłatach stemplowych z dnia 1 lipca 1926 Nr. 98 poz. 570 Dz. ust. oraz § 159, jako też §§ 155—158 przepisów wykonawczych do tej ustawy, wydanych rozp. Min. Skarbu z dnia 20 listopada 1926 Nr. 123 poz. 713 Dz. ust. Przepisy te są podane w części III niniejszego wydania.

## CZEŚĆ III.

**Opłaty stemplowe od weksli  
i czeków.<sup>1)</sup>****1. Z ustawy z 1 lipca 1926 Nr. 98 poz. 570 o opłatach  
stemplowych.**

## Rozdział dwudziesty drugi.

**Weksle.**

Art. 122. Weksle, wystawione w Polsce, podlegają opłacie:

- a) w wysokości 20 gr. przy sumie wekslowej do 50 zł.;
- b) w wysokości 30 gr. od każdego pełnych lub zaczętych stu złotych sumy wekslowej, przewyższającej 50 zł., a nie przewyższającej tysiąca złotych;
- c) w wysokości 3 zł. od każdego pełnego lub zaczętego tysiąca złotych sumy wekslowej, przewyższającej tysiąc złotych<sup>2)</sup>.

Przepis powyższy tyczy się również pism, zawierających prócz nazwy „weksel“ jedynie podpis wystawcy lub akceptanta lub indos. Jeżeli w piśmie takim albo w piśmie, posiadającym jeszcze inne cechy wekslu, lecz

<sup>1)</sup> W sprawie opłat stemplowych od weksli i czeków zob.: Taryfę opłat stemplowych w układzie alfabetycznym Achillesa Rosenkranza. Warszawa, Hoesick.

<sup>2)</sup> O wprowadzeniu 10% dodatku do powyższych opłat zobacz pod 5 części niniejszej, str. 107.

nie wymieniającem sumy wekslowej, wpisano następnie sumę wyższą od tej, która odpowiada uiszczonej opłacie, to zostanie wymierzona podwyżka stemplowa (art. 42 oraz art. 125, ustęp ostatni); podwyżka nie zostanie wymierzona, jeżeli we właściwym terminie (art. 123) uiszczono tytułem opłaty stemplowej 30 zł. (lub więcej), a przed wpisaniem sumy wekslowej dopłacono (art. 124) kwotę, jaka jest potrzebna celem uzupełnienia opłaty do wysokości, odpowiadającej sumie wekslowej.

Opłacie według zasad powyższych podlega również każdy wtóropis wekslu; takiej samej opłacie podlega każdy odpis wekslu, zaopatrzony bądź w indos, bądź w porękę wekslową. Nie podlega jednak opłacie wtóropis, na którego stronie przedniej zaznaczono, że został sporządzony celem przesłania do przyjęcia, a którego stronę odwrotną przekreślono.

Wolny jest od opłaty weksel własny nie na zlecenie, wystawiony w granicach kredytu budowlanego, przewidzianego w punkcie 1 art. 12 ustawy z dnia 29 kwietnia 1925 r. o rozbudowie miast (Dz. U. R. P. Nr. 51 poz. 346)<sup>1)</sup>.

Weksel, wystawiony zagranicą, podlega opłacie według zasad, podanych w poprzednich ustępach niniejszego artykułu, gdy zachodzi którykolwiek z warunków następujących:

- 1) gdy miejsce płatności lub miejsce, wymienione obok nazwiska trasata, znajduje się w Polsce;
- 2) gdy weksel opiewa na walutę polską;

<sup>1)</sup> Ustawa ta została następnie zastąpiona rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z 22 kwietnia 1927 o rozbudowie miast (D. U. P. R. Nr. 42 poz. 372).

3) gdy w Polsce następuje zapłata całkowita lub częściowa;

4) gdy przed sąd polski wytoczono skargę o pretensję z weksłu.

Art. 123. Opłatę od weksłu, wystawionego w Polsce, należy uiścić przed umieszczeniem pierwszego podpisu; o ile jednak chodzi o weksel trasowany, płatny na własne zlecenie wystawcy lub na jego rzecz, opłata winna być uiszczona przed przyjęciem lub przed umieszczeniem pierwszego indosu.

Opłatę od weksłu, wystawionego zagranicą, należy w przypadkach, wymienionych w punktach 1 i 2 art. 122, uiścić w ciągu tygodnia od dnia wprowadzenia weksłu do Polski przez osobę, obowiązaną do uiszczenia opłaty (art. 125), względnie od dnia otrzymania przez osobę taką weksłu, nadesłanego z zagranicy; jeżeli jednak przed upływem tego czasu nastąpi na obszarze Polski przyjęcie, umieszczenie indosu, wypełnienie indosu in blanco lub wręczenie weksłu, zaopatrzonego w indos in blanco, innej osobie, to opłatę należy uiścić przed dokonaniem pierwszej takiej czynności.

W przypadkach, przewidzianych w punktach 3 i 4 art. 122, należy uiścić opłatę przed przyjęciem zapłaty, względnie przed wytoczeniem skargi.

Art. 124. Opłatę od weksłu uiszczą się zasadniczo przez napisanie go na urzędowym blankiecie wekslowym. Jeżeli nie użyto blankietu urzędowego, albo gdy chodzi o uzupełnienie blankietu urzędowego niedostatecznej wartości, uiszczą się opłatę przez skasowanie znaczków stempłowych lub gotówką na podstawie wymiaru, dokonanego przez urząd skarbowy (art. 24, punkt b). Skasowania

znaczków dokonywują urzędy skarbowe (art. 23 punkt b); poza przypadkami dopłaty, przewidzianej w ustępie drugim art. 122, mogą też kasować znaczki stempłowe na weksłach: notariusze, banki państwowe, Bank Polski i te banki prywatne oraz spółdzielnie, którym Minister Skarbu udzieli odpowiedniego zezwolenia; notariusz nie może żądać wynagrodzenia za kasowanie znaczków stempłowych na weksłach.

Art. 125. Do uiszczenia opłaty od weksłu, wystawionego w Polsce, jak również od weksłu, wystawionego zagranicą, a wymienionego w punkcie 1 lub 2 art. 122, są obowiązani solidarnie: wystawca, remitent (art. 1, punkt 6 oraz art. 99, punkt 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 listopada 1924 r. o prawie wekslowem Dz. U. R. P. Nr. 100 poz. 926), wszyscy dłużnicy weksłowi oraz posiadacz weksłu (art. 15 i 101 powołanego rozporządzenia) — każda jednak z tych osób tylko wówczas, jeżeli weksel znajdował się w jej ręku na obszarze Polski.

Jeżeli osoba, obowiązana do uiszczenia opłaty w myśl ustępu poprzedniego, otrzymała weksel nieopłacony lub niedostatecznie opłacony, to ma uiścić opłatę, zanim umieściła na weksłu swój podpis albo wypełniła indos in blanco, lub wręczyła innej osobie weksel, zaopatrzonej w indos in blanco; remitent zaś i posiadacz weksłu w każdym razie w ciągu tygodnia od dnia, w którym weksel otrzymał.

Osoba, która przedstawia do zapłaty weksel nieopłacony lub niedostatecznie opłacony lub wytacza przed sąd polski skargę o pretensję z takiego weksłu, ma — jeżeli nie należy do osób, wymienionych w ustępie pierwszym



niniejszego artykułu — uiścić opłatę przed przyjęciem zapłaty (całkowitej lub częściowej), względnie przed wytoczeniem skargi.

Podwyżkę stemplową (art. 42) oblicza się w przypadkach, przewidzianych w rozdziale niniejszym, w wysokości 25-krotnej<sup>1)</sup>.

Z rozdziału dwudziestego trzeciego:

#### Przekazy, czeki i zlecenia wypłaty.

Art. 128. Czek (rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 listopada 1924 r. Dz. U. R. P. Nr. 100 poz. 927) podlega opłacie stemplowej — według zasad, podanych w ustępie pierwszym art. 126, oraz w ustępie pierwszym art. 127 — tylko w przypadkach następujących<sup>2)</sup>:

1) jeżeli wystawca czeku wręczył go innej osobie przed dniem, oznaczonym datą wystawienia;

2) jeżeli w czeku na rzecz określonej osoby lub na jej zlecenie wystawca jest zarazem trasatem; nie podlega jednak opłacie czek, w którym wystawcą i trasatem są dwa oddziały tego samego przedsiębiorstwa.

Zlecenie wypłaty (asygnacja), która ma być wykonana przez samego wystawcę lub przez inny oddział przedsiębiorstwa wystawcy, podlega opłacie stemplowej w wysokości 0,3% od sumy zlecenia, jeżeli odbiorca otrzymał zlecenie niedatowane albo data zlecenia jest późniejsza, niż dzień doręczenia zlecenia odbiorcy, lub jeżeli zlecenie

<sup>1)</sup> W myśl art. 42 osoba obowiązana do uiszczenia opłaty stemplowej, jeżeli nie uiściła jej w należytej sumie, we właściwym terminie i w prawidłowy sposób, ma zapłacić podwyżkę stemplową w zasadzie w wysokości pięciokrotnej kwoty nieuiszczonej, albo uiszczonej po upływie właściwego terminu lub w sposób nieprawidłowy.

<sup>2)</sup> To jest opłacie w wysokości 0,3% od sumy pieniężnej, która to opłata ma być uiszczoną przed przyjęciem przekazu lub umieszczeniem pierwszego indosu.

ma być wykonane nie za okazaniem, lecz w oznaczonym terminie. Do uiszczenia opłaty są obowiązani solidarnie wystawca i odbiorca; należy ją uiścić przed podpisaniem zlecenia, kasując znaczki stemplowe bądź w sposób, podany w punkcie a) art. 23, bądź datą oraz nazwiskiem lub firmą kasującą.

Art. 129. Podwyżkę stemplową (art. 42) oblicza się w przypadkach, przewidzianych w rozdziale niniejszym, w wysokości 25-krotnej.

Z rozdziału trzydziestego pierwszego:

#### Świadectwa.

Art. 159. Protesty weksli, czeków i innych dokumentów, sporządzone przez notariusza, podlegają opłacie, gdy suma dokumentu przewyższa 250 zł., a mianowicie przy sumie wyższej niż 250 zł., a nie przewyższającej 500 zł. — w wysokości 50 gr., przy sumie ponad 500 zł., a nie przewyższającej 1.000 zł. — w wysokości 1 zł., przy sumie ponad 1.000 zł. do 2.000 zł. — w wysokości 2 zł., a przy sumie wyższej niż 2.000 zł. — w wysokości 3 zł.<sup>1)</sup>

Opłatę oblicza się od każdego zaprotestowanego dokumentu, choćby protest dwóch lub więcej dokumentów był objęty jednym aktem.

Z części trzeciej:

#### Przepisy końcowe.

Z art. 173.

Na obszarze województw krakowskiego, lwowskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego, oraz powiatów bielskiego i cieszyńskiego województwa śląskiego . . . . .

<sup>1)</sup> O dodatku 10% zobacz p. 5 części niniejszej str. 107.

„Protesty weksli, czeków i innych dokumentów, sporządzone przez sąd, podlegają opłacie zasadniczej, równej co do wysokości takiej kwocie, jaka według taksy przypada za tę samą czynność notariuszowi, oraz opłacie dodatkowej w wysokości przewidzianej w art. 159 ustawy o opłatach stemplowych. Jeżeli sądowi złożono dokument celem sporządzenia protestu, a osoba, przeciw której protest miał być skierowany, uczyniła zadość wezwaniu do niej skierowanemu i do protestu nie doszło, to od protokołu, stwierdzającego ten stan rzeczy, należy uiszczyć tylko połowę opłaty przewidzianej w zdaniu poprzedniem“.

(Zob. rozp. Prez. Rzpltej z 30 kwietnia 1927 Nr. 43 poz. 381 D. U. R. P. o należnościach za sporządzenie protestu, podane na str. 47 niniejszego wydania).

## 2. Z rozporządzenia Ministra Skarbu z 20 listopada 1926, Nr. 123 poz. 713 D. U. R. P., zawierającego przepisy wykonawcze do ustawy z 1 lipca 1926 o opłatach stemplowych.

Do art. 122—125<sup>1)</sup>.

§ 155. Opłatę stemplową od wekslu uiszcza się zasadniczo przez napisanie go na urzędowym blankiecie wekslowym.

Wypuszczone zostaną dwa rodzaje blankietów urzędowych wekslowych: 1) dla weksli trasowanych, 2) dla weksli własnych a w każdym rodzaju 21 kategorii wartości, a mianowicie:

<sup>1)</sup> Przepis przejściowy w § 198.

za	20 gr. dla sumy wekslowej,	nie przewyższającej	50 zł.
”	30	”	100
”	60	”	200
”	90	”	300
”	1 zł. 20	”	400
”	1	”	500
”	1	”	600
”	2	”	700
”	2	”	800
”	2	”	900
”	3	”	1000
”	6	”	2000
”	9	”	3000
”	12	”	4000
”	15	”	5000
”	18	”	6000
”	21	”	7000
”	24	”	8000
”	27	”	9000
”	30	”	10000
”	60	”	20000

Blankiety wekslowe są sporządzone z papieru, zaopatrzonego w znak wodny, przedstawiający plecionkę, złożoną z romboidów i sześcioboków<sup>1)</sup>.

<sup>1)</sup> Ustep ten otrzymał na zasadzie rozporządzenia Ministra Skarbu z 28 stycznia 1927 Nr. 10 poz. 84 D. U. R. P. następujące brzmienie z mocą obowiązującą od 11 lutego 1927:

„Blankiety wekslowe są sporządzone z papieru, zaopatrzonego w znak wodny, przedstawiający: w blankietach czterech pierwszych kategorii (groszowych) plecionkę, złożoną z romboidów i sześcioboków, w blankietach pozostałych kategorii (złotowych), plecionkę, złożoną z rombów i sześcioboków; przytem w blankietach złotych w każdym sześcioboku znajduje się orzeł państwowy“.

Wymiar blankietów wekslowych wynosi 28 na 11,0 cm.

Każdy blankiet wekslowy składa się z trzech części: z tekstu objaśniającego, z winiety i ze schematu umowy wekslowej.

Tekst objaśniający znajduje się na lewym węższym brzegu blankietu i składa się z trzech zdań, umieszczonych równoległe do owego brzegu. Zdanie pierwsze brzmi: „Weksel trasowany“ względnie „Weksel własny“; zdanie drugie: „Cena . . . gr.“, względnie „ . . . zł.“, lub „ . . . zł. . . gr.“; zdanie trzecie: „Blankiet dla weksli, których suma nie przewyższa . . . zł.“. Zdanie pierwsze i trzecie jest wykonane pismem angielskim, zdanie drugie — kursywą.

Wymiar końcowych punktów winiety wynosi 96,5 na 36 mm. Winieta składa się z trzech tarcz: górna i dolna są okrągłe, środkowa jest owalna. Tarcze: górna i środkowa posiadają tło ciemne, którego barwą jest właściwy kolor winiety (wymieniony w następnym ustępie niniejszego paragrafu); tarcza dolna posiada tło jasne, którego barwą jest kolor tła winiety, względnie — przy blankietach wartości od 20 gr. do 90 gr. — tło białe. W tarczy górnej jest umieszczony biały orzeł polski, wyłaniający się z ciemnego tła tarczy. W tarczy środkowej znajduje się biały napis równoległy do węższych boków blankietu, wyłaniający się z tła; napis ten brzmi: „OPŁATA STEM-PLOWA GR. . . GR.“, względnie „ZŁ. . . ZŁ.“ lub „ . . . ZŁ. . . GR.“. W tarczy dolnej znajduje się napis, równoległy do szerszych boków blankietu, wykonany barwą, stanowiącą właściwy kolor winiety; napis ten brzmi: „ . . . GROSZY“ względnie „ZŁOTE“ lub „ . . . ZŁO-TYCH“ lub „1 ZŁOTY . . . GROSZY“, lub „ZŁOTE . . .

GROSZY“. Wszystkie tarcze są ujęte w stylizowaną ornamentację z motywów roślinnych.

Na blankietach wartości od 20 gr. do 90 groszy włącz- nie winieta jest koloru granatowego. Na innych blankie- tach winieta jest dwukolorowa, a mianowicie: na blan- kietach wartości od 1 zł. 20 gr. do 2 zł. 70 gr. włącznie kolor właściwy winiety jest granatowy, a tło pomarań- czowe; na innych blankietach kolor właściwy winiety jest czerwony a tło zielone.

Schemat umowy wekslowej brzmi:

a) na blankietach dla weksli trasowanych:

..... dnia ..... 192... r. Na .....  
zapłać Pan za ten ..... weksel na zlecenie .....  
..... sumę .....

Płatny .....

b) na blankietach dla weksli własnych:

..... dnia ..... 192... r. Na .....  
zapłać ..... za ten .....  
weksel na zlecenie ..... sumę .....

Płatny .....

§ 156. W razie użycia blankietu urzędowego, którego wartość jest niższa od opłaty, należącej się według sumy wekslowej, która ma być wpisana lub już została wpisana, należy uzupełnić blankiet urzędowy bądź drogą skasowania znaczków stemplowych przez urząd skarbowy, bądź przez uiszczenie w kasie skarbowej gotówką kwoty, wskazanej przez urząd skarbowy.

Również w razie wystawienia wekslu na blankiecie nieurzędowym, lub na zwykłym papierze, należy uiścić opłatę przez skasowanie znaczków stemplowych lub przez uiszczenie w kasie skarbowej gotówką kwoty, wymierzonej przez urząd skarbowy.

Czy w przypadku poszczególnym ma nastąpić skasowanie znaczków stemplowych, czy uiszczenie gotówką, rozstrzyga się według zasad, podanych w § 35<sup>1)</sup>.

W razie przedstawienia urzędowi skarbowemu blankietu urzędowego lub innego papieru celem uiszczenia opłaty od wekslu, urząd skarbowy na przedstawionym mu papierze nie umieszcza pieczęci wpływu (§ 34).

§ 157. Jeżeli w przypadku poszczególnym kwota, która ma być uiszczona tytułem opłaty stemplowej od wekslu (bądź opłata pełna, bądź reszta należności, po potrąceniu kwoty częściowej, uiszczonej poprzednio) nie przewyższa 100 zł., to skasowanie znaczków stemplowych może być dokonane również przez notariusza, przez Bank Gospodarstwa Krajowego, Pocztową Kasę Oszczędności, Państwowy Bank Rolny, Bank Polski oraz przez te banki

<sup>1)</sup> Według § 35 opłaty stemplowe do wysokości 50 zł. (a od zagranicznych papierów obiegowych do wysokości 100 zł.) uiszczą się znaczkami stemplowymi, opłaty powyżej 50 zł. do 100 zł. — znaczkami stemplowymi lub gotówką w kasie skarbowej według wyboru płatnika, wyższe opłaty gotówką w kasie skarbowej.

prywatne i spółdzielnie, którym Minister Skarbu na to zezwolił.

Osoby powyższe mogą kasować jedynie znaczki stemplowe, umieszczone na blankietach wekslowych (urzędowych albo nieurzędowych) oraz na pismach, zawierających co najmniej nazwę „weksel“, ewentualnie inne jeszcze cechy wekslu (art. 1 i 99 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 listopada 1924 r. o prawie wekslowem, Dz. U. R. P. Nr. 100 poz. 926); nie mogą więc kasować znaczków stemplowych, umieszczonych na zwykłym papierze wcale niezapisanym, lub zaopatrzonym jedynie w podpis. Mogą kasować znaczki stemplowe na wekslach tylko przed upływem terminu, oznaczonego w art. 123.

Znaczki stemplowe umieszcza się na odwrotnej stronie wekslu (względnie blankietu wekslowego), a mianowicie na węższym brzegu papieru; jeżeli jednak na odwrotnej stronie wekslu, wystawionego zagranicą, są już indosy, to należy umieścić znaczki stemplowe bezpośrednio poniżej ostatniego indosu — tak, aby między nim a znaczkami nie było odstępu.

Znaczki stemplowe kasuje się przez wypisanie na każdym znaczkowi daty skasowania oraz umieszczenie pieczęci urzędowej notariusza, względnie pieczęci firmowej banku lub spółdzielni; pieczęć ma być tak wyraźna, aby dała się łatwo odczytać. Poniżej znaczków stemplowych należy umieścić następujące zaświadczenie: „Skasowano znaczki stemplowe za . . . zł. . . . gr., słowami . . . . dnia . . . . 19 . . r.“. Zaświadczenie to ma być podpisane przez notariusza, względnie przez tego funkcjonariusza banku lub spółdzielni, który dokonał skasowania.

Spółdzielnia, należąca do związku rewizyjnego (art. 68

i 70 ustawy z dnia 29 października 1920 r. o spółdzielniach, Dz. U. R. P. Nr. 111 poz. 733) może — bez osobnego zezwolenia — kasować znaczki stemplowe na wekslach trasowanych, wystawionych przez spółdzielnię oraz na wekslach własnych, jeżeli te weksle (trasowane lub własne) są płatne na zlecenie spółdzielni lub na jej rzecz. Skasowanie znaczków stemplowych, umieszczonych na wekslu własnym, płatnym na zlecenie spółdzielni, należącej do związku rewizyjnego lub na jej rzecz, ma nastąpić w dniu otrzymania wekslu przez spółdzielnię; pozatem spółdzielnia ma przestrzegać wszystkich postanowień, zawartych w poprzednich ustępach niniejszego paragrafu.

§ 158. Dłużnikami wekslowymi (art. 46, ustęp drugi art. 101 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 listopada 1924 r. o prawie wekslowem Dz. U. R. P. Nr. 100 poz. 926), obowiązany w myśl art. 125 do uiszczenia opłaty od wekslu są:

a) akceptant wekslu trasowanego, w szczególności też akceptant przez wyłączenie (art. 24, 25 oraz 55—57 prawa wekslowego),

b) każdy indosant wekslu trasowanego lub własnego (art. 10—19 oraz 101 prawa wekslowego), poręczyciel (art. 29—31 oraz 101 prawa wekslowego).

Do art. 127 i 128.

§ 159. Do opłaty od przekazu przenośnego zapomocą indosu, a wystawionego w Polsce (art. 127, ustęp pierwszy), jak również od czeku (art. 128) mają analogiczne zastosowanie zasady podane w § 156 (ustępach: drugim i trzecim) oraz w § 157.

Do art. 124 oraz do art. 155.

§ 198. Aż do dalszego zarządzenia mogą być używane urzędowe blankiety wekslowe, sporządzone według wzorów dotychczasowych, opisanych w rozporządzeniach Ministra Skarbu z dnia 28 maja 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 50 poz. 515) i z dnia 23 września 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 109 poz. 775).

§ ten 198 otrzymał na zasadzie rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 17 lutego 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 15 poz. 113) dodatek następujący z mocą obowiązującą od 25 lutego 1927 r.:

„również będą aż do dalszego zarządzenia w obiegu urzędowe blankiety wekslowe wartości: 10, 40, 50 i 70 gr. oraz 1 zł., sporządzone według wzorów dotychczasowych, opisanych w powołanem rozporządzeniu z dnia 28 maja 1924 r., na których stronie odwrotnej, a mianowicie na brzegu węższym, umieszczono znaczki stemplowe, skasowane pieczęcią kasy skarbowej, a uzupełniające wartość urzędowego blankietu wekslowego do kwoty 20 gr. lub 30 gr. lub 60 gr. lub 90 gr. lub 1 zł. 50 gr.“

3. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 14 grudnia 1926 r. Nr. 127 poz. 745 D. U. R. P., w sprawie opłat stemplowych od weksli.

Na podstawie art. 9 (ustępu pierwszego) ustawy z dnia 26 października 1921 r. o opłatach stemplowych od weksli (Dz. U. R. P. z 1922 r. Nr. 38, poz. 313) oraz na podstawie art. 176 (zdania ostatniego) ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o opłatach stemplowych (Dz. U. R. P. Nr. 98, poz. 570) zarządza się:

§ 1. W razie wystawienia wekslu bez określenia kwoty długu i bez daty wystawienia (art. 1, ustępy czwarty i piąty, ustawy z dnia 26 października 1921 r. o opłatach stemplowych od weksli) i uiszczenia w sposób prawidłowy opłaty stemplowej w wysokości 18 zł. (§ 2 rozporządzenia z dnia 19 maja 1924 r., Dz. U. R. P. Nr. 50, poz. 513) można uiścić dopłatę (art. 1, ustęp czwarty powołanej ustawy z 1921 r.) tylko do końca lutego 1927 r. Dopłata ma nastąpić zasadniczo po wpisaniu sumy wekslowej. Przedtem dopłata będzie przyjęta tylko w takim razie, gdy kwota, którą podatnik składa, wynosi co najmniej 12 zł.

Począwszy od dnia 1 marca 1927 r. będą stosowane do weksli, wymienionych w ustępie poprzednim, postanowienia ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o opłatach stemplowych (Dz. U. R. P. Nr. 98, poz. 570).

§ 2. Weksle, wystawione zagranicą przed dniem 1 stycznia 1927 r., a wprowadzone do Polski w czasie od dnia 1 stycznia 1927 r., podlegają w myśl art. 179 (ustępu drugiego) ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o opłatach stemplowych (Dz. U. R. P. Nr. 98, poz. 570) przepisom tejże ustawy.

§ 3. Prolongata wekslu wystawionego przed wejściem w życie ustawy o opłatach stemplowych z dnia 1 lipca 1926 r., dokonana w czasie obowiązywania tej ustawy, nie podlega opłacie stemplowej.

§ 4. Celem uiszczenia opłaty stemplowej od następujących weksli, wystawionych przed wejściem w życie ustawy o opłatach stemplowych z 1926 r., a podlegających ustawie z dnia 26 października 1921 r. (Dz. U. R. P. z 1922 r. Nr. 38, poz. 313), a mianowicie:

1) od weksli blanco (§ 1 niniejszego rozporządzenia),  
2) od weksli, wystawionych zagranicą a wprowadzonych do Polski przed dniem 1 stycznia 1927 r.,

3) od weksli płatnych za okazaniem lub w pewien czas po okazaniu, a nie przedstawionych do zapłaty z upływem trzech miesięcy od daty wystawienia.

4) od weksli z oznaczonym terminem płatności, nie przedstawionych do zapłaty z upływem trzech miesięcy od daty wystawienia — należy weksel przedstawić urzędowi skarbowemu (§ 16 rozporządzenia z dnia 20 listopada 1926 r. Dz. U. R. P. Nr. 123, poz. 713, który postąpi w sposób, wskazany w § 156 powołanego rozporządzenia z dnia 20 listopada 1926 r.

§ 5. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1927 r.

**4. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 30 grudnia 1926 r. Nr. 3 poz. 16 D. U. R. P. z r. 1927, w sprawie opłat stemplowych od weksli, obowiązujące na obszarze górnośląskiej części województwa śląskiego.**

(Ogłoszone 14 stycznia 1927 r.).

Na podstawie art. 176 (zdania ostatniego) ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o opłatach stemplowych (Dz. U. R. P. Nr. 98, poz. 570) zarządza się:

§ 1. W razie wystawienia wekslu (przed dniem 1 stycznia 1927 r.) bez określenia kwoty długu i bez daty wystawienia (§ 3, ustępy czwarty i piąty, niemieckiej ustawy o opłatach stemplowych od weksli w brzmieniu rozporządzenia z dnia 19 maja 1924 r. Dz. U. R. P. Nr. 50, poz. 514) i uiszczenia w sposób prawidłowy opłaty stemplowej w wysokości 18 zł. można uiścić dopłatę (ustęp czwarty powołanego §-u 3) tylko do końca lutego 1927 r.

Dopłata ma nastąpić w sposób, wskazany w § 2 niniejszego rozporządzenia. Ma być dokonana zasadniczo po wpisaniu sumy wekslowej; przedtem dopłata będzie przyjęta tylko w takim razie, gdy kwota, którą podatnik składa, wynosi co najmniej 12 zł.

Począwszy od dnia 1 marca 1927 r., będą stosowane do weksli, wymienionych w ustępie poprzednim, postanowienia ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o opłatach stemplowych (Dz. U. R. P. Nr. 98, poz. 570).

§ 2. Celem uiszczenia opłaty stemplowej od następujących weksli, wystawionych przed wejściem w życie ustawy o opłatach stemplowych z 1926 r., a podlegających postanowieniom §-u 3 niemieckiej ustawy o opłatach stemplowych od weksli w brzmieniu rozporządzenia z dnia 19 maja 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 50, poz. 514), a mianowicie:

- 1) od weksli blanco (§ 1 niniejszego rozporządzenia),
- 2) od weksli, wystawionych zagranicą, a wprowadzonych do Polski przed dniem 1 stycznia 1927 r.,
- 3) od weksli płatnych za okazaniem lub w pewien czas po okazaniu, a nie przedstawionych do zapłaty z upływem trzech miesięcy od daty wystawienia,
- 4) od weksli z oznaczonym terminem płatności, nie przedstawionych do zapłaty z upływem trzech miesięcy od daty wystawienia — należy weksel przedstawić urzędowi skarbowemu (§ 16 rozporządzenia z dnia 20 listopada 1926 r. Dz. U. R. P. Nr. 123, poz. 713), który postąpi w sposób, wskazany w § 156 powołanego rozporządzenia z dnia 20 listopada 1926 r.

§ 8. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie w tydzień po ogłoszeniu.

5 a. Z rozporządzenia Prezydenta Rzpltej z 10 grudnia 1926 r. (D. U. R. P. Nr. 121 poz. 697) w sprawie pobierania w roku 1927 nadzwyczajnego 10% dodatku do podatków bezpośrednich, podatków pośrednich, opłat stemplowych, podatku spadkowego i od darowizn, jakoteż do wpłacanych, względnie przymusowo ściąganych zaległości wyżej wymienionych danin.

Art. 1. W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 1927 r. pobierany będzie na cele równowagi budżetowej nadzwyczajny dodatek, określony w art. 5 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 63 poz. 376) w wysokości 10% do uiszczanych w tym okresie podatków bezpośrednich, podatków pośrednich, opłat stemplowych, podatku spadkowego i od darowizn, jako też od wpłacanych, względnie przymusowo ściąganych zaległości wyżej wymienionych danin.

b. Z rozporządzenia wykonawczego Ministra Skarbu z dnia 27 grudnia 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 130 poz. 780).

Z § 4. Znaczkii stemplowe oraz urzędowe blankiety wekslowe (§ 155) sprzedają kasy skarbowe oraz dystrybutorzy znaków stemplowych — po cenie, która równa się wartości znaku stemplowego, zwiększonej o 10%.

Z § 6. Znaczkii stemplowe oraz blankiety wekslowe nie mogą być sprzedawane po cenie wyższej od kwoty, wyrażającej wartość nominalną znaku stemplowego, zwiększoną o 10%.

c. Rozporządzenie Prezydenta Rzpltej z 19 grudnia 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 114 poz. 972) przedłużyło pobieranie 10% nadzwyczajnego dodatku, wspomnianego w p. 5 lit. a na czas od 1 stycznia 1928 do 31 marca 1929 r.

**6. Ustawa z dnia 11 sierpnia 1923, o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych Nr. 94 poz. 747 D. U. R. P.**

Art. 14. 1) Od weksli przedstawionych do protestu pobierany będzie przez notariuszów, względnie inne organy, uprawnione do sporządzania protestów, łącznie z opłatą (należytością) państwową od protestu, podatek komunalny w wysokości  $\frac{1}{2}\%$  sumy wekslowej.

2) Podatek ten przypada tej gminie (wiejskiej lub miejskiej), w której obrębie przedstawiono weksel do protestu, w b. dzielnicy pruskiej powiatowemu związkowi komunalnemu, jeżeli weksel przedstawiono do protestu na obszarze dworskim.

**CZEŚĆ IV.**

**Właściwość sądów i postępowanie w sprawach wekslowych.**

**1. Wyjątki z przepisów Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 lutego 1928 Nr. 12 poz. 93 D. U. R. P., zawierającego prawo o ustroju sądów powszechnych.**

(Przepisy te obowiązują od 1 stycznia 1929).

Art. 287. § 1. Sądy grodzkie, okręgowe i Sąd Najwyższy stosują przepisy o właściwości i o postępowaniu sądowem, które obowiązywały w odpowiadających im sądach dotychczasowego ustroju (art. 269), ze zmianami, przewidzianymi w następujących artykułach.

Art. 288. Dotychczasowe przepisy, określające w myśl art. 287 właściwość sądów grodzkich, uzupełnia się w ten sposób, iż sądy te rozpoznają:

a) . . . . b) spory z weksli, jeśli wartość powództwa nie przekracza sumy tysiąca złotych; c) . . . . .

Art. 290. § 1 Z pośród spraw należących do właściwości sądów grodzkich, sędzia pokoju rozpoznaje spory między mieszkańcami swego okręgu o roszczenia majątkowe, jeśli wartość powództwa nie przekracza sumy dwustu złotych, z wyjątkiem: a) . . . . .



b) sporów z weksli, czeków, akcyj, obligacyj, listów zastawnych, dowodów składowych i tym podobnych papierów wartościowych c) . . . . . d) . . . . .

Art. 292. § 1. Przed sędzią pokoju strony mogą zawrzeć, ze skutkami ugody sądowej, ugodę we wszelkich sprawach majątkowych, jeśli wartość przedmiotu nie przekracza sumy tysiąca złotych.

§ 2. Przedmiotem ugody nie mogą być prawa do nieruchomości i prawa rzeczowe na nieruchomościach oraz takie prawa i stosunki prawne, dla których powstania ustawa wymaga formy aktu notarialnego lub sądowego.

Art. 296. Sprawy wszczęte przed dniem wejścia w życie niniejszego prawa będą ukończone w sądach przekształconych odpowiadających sądom dotychczasowym (art. 269) bez względu na zmiany właściwości, przewidziane w niniejszym rozdziale.

## 2. Przepisy ustawy postępowania sądowego cywilnego, obowiązującej w okręgach apelacyjnych warszawskim, lubelskim i wileńskim.

(Zob. Miszewski: Ustawa postępowania cywilnego. Warszawa 1926).

### a. Tytuł dziesiąty. O przymusowym wykonaniu aktów.

Art. 161<sup>1</sup>. Przymusowemu wykonaniu ulegają: . . . . .

3) weksle zaprotestowane<sup>1)</sup> . . . . .

Art. 161<sup>2</sup>. Wymienione w art. 161<sup>1</sup> akty nie ulegają przymusowemu wykonaniu: 1) jeżeli wykonanie to skierowane jest przeciwko zarządowi skarbowemu; 2) jeżeli

<sup>1)</sup> Zob. artykuł Feliksa Zadrowskiego: „Z prac przygotowawczych do polskiego kodeksu procedury cywilnej. Klauzula egzekucyjna a postępowanie nakazowe”, ogłoszony w Państwie 1927, Nr. IV.

zawarte w akcie zobowiązanie umorzone jest wskutek przedawnienia, którego nastąpienie z treści samego aktu jest oczywiste.

161<sup>3</sup>. Przymusowe wykonania aktu żądać ma prawo: . . . . .

6) z weksli zaprotestowanych — posiadacz weksłu, w którego imieniu weksel był zaprotestowany, jak również indosant, poręczyciel i wyręczyciel, którzy uiszcili należność weksłu i wykonują regres.

161<sup>4</sup>. Przymusowe wykonanie aktu jest dozwolone:

1) . . . a z weksłu zaprotestowanego przeciwko wszystkim, którzy z niego są zobowiązani . . . . .

4) przeciwko spadkobiercom dłużnika, jeżeli przyjęcie przez nich spadku udowodnione jest decyzją sądu, na ustalenie praw do spadku zapadła, albo testamentem zatwierdzonym do wykonania.

161<sup>5</sup>. W podaniu o przymusowe wykonanie aktów w przedmiocie uiszczenia pieniędzy winny być wyraźnie określone: poszukiwany na mocy aktu kapitał, tudzież przypadająca kara umowna i procenty umówione i prawne, a co do weksli również koszty wywołane protestem i ustawa prowizja.

161<sup>6</sup>. Do podania winien wierzyciel dołączyć akt, któremu ma być dodana klauzula egzekucyjna i uiszczyć wpis sądowy w wysokości połowy wpisu określonego w art. 200<sup>2</sup>, oraz opłatę arkuszową, a w sprawach wekslowych dołączyć być winien również akt protestu.

161<sup>7</sup>. Z podaniami o przymusowe wykonanie należy się zwracać: z zobowiązań, których przedmiotem jest uiszczenie pieniędzy, lub zwrot rzeczy i majątku ruchomego — do sędziego pokoju według miejsca zamieszkania,

lub czasowego pobytu pozwanego, albo według miejsca wykonania czynności egzekucyjnych, z zobowiązań zaś zabezpieczonych majątkiem nieruchomości i z zobowiązań, których przedmiotem jest opuszczenie lub zwrot majątku nieruchomościowego, wypuszczonego w najem — według miejsca położenia nieruchomości.

161<sup>8</sup>. Gdy sędzia pokoju uzna, że wniosek petenta ulega uwzględnieniu w trybie klauzuli egzekucyjnej, nie wzywając pozwanego wydaje w tym przedmiocie dekretycją na samym akcie, a w braku miejsca na doszytym do niego arkuszu w ten jednak sposób, aby początek dekretacji wypadł na akcie. Dekretacja winna zawierać: 1) datę jej wydania, 2) stan, imiona i nazwiska lub przewziska wierzyciela i pozwanego, 3) datę wystawienia aktu i jego rodzaj, 4) wyszczególnienie co mianowicie ma być wykonane w drodze przymusowej, 5) wysokość zasądzonych od pozwanego kosztów sądowych oraz kosztów prowadzenia sprawy według art. 161<sup>22</sup> i 6) podpis i pieczęć sędziego pokoju.

161<sup>9</sup>. W razie oddalenia wniosku o wykonanie przymusowe sędzia pokoju zwraca petentowi akt z adnotacją co do przyczyn oddalenia, tudzież inne złożone dokumenty, wpis sądowy i opłaty.

161<sup>10</sup>. Akt, któremu nadano klauzulę egzekucyjną na żądanie wierzyciela, ulega wykonaniu przymusowemu według przepisów obowiązujących przy wykonaniu wyroków z tą różnicą, że: 1) przy doręczeniu pozwanemu nakazu egzekucyjnego doręcza mu się także odpis aktu, ulegającego wykonaniu i odpis wydanej dekretacji, które to odpisy w tym celu składa wierzyciel wykonawcy wyroku, 2) pozwanemu wyznacza się na dobrowolne wy-

konanie termin trzydniowy od daty doręczenia nakazu egzekucyjnego i 3) wykonanie aktu całkowite lub częściowe wykonawca zaznacza na samym akcie, przy tem po otrzymaniu całkowitego zaspokojenia doręcza akt pozwanemu, a w razie częściowego uiszczenia wydaje mu pokwitowanie; gdy akt dotyczy najmu majątku zwraca go wierzycielowi.

161<sup>11</sup>. Jeżeli pozwany uważa roszczenia wierzyciela za niesłuszne, może na zasadzie ogólnych przepisów dotyczących właściwości Sądu według wartości powództwa, celem obalenia istoty roszczeń wierzyciela wytoczyć przeciwko niemu powództwo w terminie sześciomiesięcznym od daty doręczenia pozwanemu odpisu aktu, któremu nadano klauzulę egzekucyjną. W ciągu pierwszego miesiąca, a jeżeli przymusowe wykonanie nie jest jeszcze ukończone, do czasu zupełnego jego ukończenia, powództwo to może być wytoczone, bądź według miejsca zamieszkania wierzyciela, bądź według wykonania czynności egzekucyjnych, po tym zaś terminie — tylko według miejsca zamieszkania wierzyciela. Jednocześnie wytaczający powództwo ma prawo żądać zawieszenia wykonania przymusowego, albo zabezpieczenia powództwa, jeżeli wierzyciel w tym trybie już został zaspokojony.

161<sup>12</sup>. Uchylono.

161<sup>13</sup>. Wyegzekwowaną w trybie wykonania przymusowego sumę albo rzeczy lub inny majątek, z których pozwany został wyzuty, wydaje się wierzycielowi dopiero po upływie dni siedmiu, o ile nie zapadnie decyzja właściwego sądu, nakazująca zawieszenie egzekucji lub zabezpieczenie powództwa.

161<sup>14</sup>. Na zarządzenia sędziego pokoju w przedmiocie

podań o wykonanie przymusowe mogą być zakładane przez wierzyciela do właściwego według miejsca nadania klauzuli egzekucyjnej (zjazdu sędziów pokoju) Sądu okręgowego skargi incydentalne co do wszystkich jego rozszczeń, które nie zostały uwzględnione.

161<sup>15</sup>. Wymienione w art. 161<sup>14</sup> skargi winny być zakładane w terminie siedmiodniowym od daty zwrotu wierzycielowi złożonego przez niego aktu (art 161<sup>18</sup> i 161<sup>19</sup>).

161<sup>16</sup>. Oprócz przypadku przytoczonego w art. 161<sup>11</sup> pozwany może w ciągu dni siedmiu od daty doręczenia pierwszego nakazu egzekucyjnego zwrócić się do sędziego pokoju według miejsca wykonania czynności egzekucyjnych z wnioskiem o zawieszenie przymusowego wykonania aktu, które zostało dopuszczone. Po rozważeniu zgłoszonych przez pozwanego zarzutów przeciwko rozstrzeżeniom wierzyciela sędziego pokoju wniosek powyższy rozstrzyga niezwłocznie, a w każdym razie najpóźniej w ciągu dni trzech od daty złożenia tegoż.

161<sup>17</sup>. Wniosek o zawieszenie wykonania może być złożony sędziemu pokoju za pośrednictwem komornika sądowego, który niezwłocznie przesyła go według kompetencji.

161<sup>18</sup>. Złożenie przez pozwanego wniosku, o którym jest mowa w art. 161<sup>16</sup> aż do czasu rozstrzygnięcia go, wstrzymuje wydanie wierzycielowi pieniędzy, należących się od pozwanego, oraz oddanie, lub opuszczenie majątku, będącego przedmiotem najmu, tudzież sprzedaż majątku, do którego skierowano egzekucję. Wstrzymanie wykonania ustaje, jeżeli sędzia pokoju uzna wniosek rzeczony za niezastępujący na uwzględnienie. W razie zaś uwzględnienia tego wniosku sędzia mocen jest zawiesić

wszystkie inne czynności egzekucyjne po zażądaniu, o ile uzna to za konieczne od pozwanego złożenia zabezpieczenia.

161<sup>19</sup>. Zarządzenia sędziego pokoju wydane na skutek zgłoszonego w myśl art 161<sup>16</sup> wniosku o zawieszenie wykonania, zaskarżeniu nie ulegają i są wykonywane na zasadzie podpisanego przez sędziego nakazu do komornika sądowego.

161<sup>20</sup>. Zarządzenie sędziego pokoju w przedmiocie zawieszenia wykonania traci moc, jeżeli nie będzie w terminie miesięcznym zatwierdzone decyzją sądu, do którego kompetencji w myśl art. 161<sup>11</sup> należy powództwo pozwanego o zwolnienie go od poszukiwania.

161<sup>21</sup>. Wierzyciel, którego wniosek o dokonanie egzekucji w drodze przymusowego wykonania sędziego pokoju oddalił, może, niezależnie od skargi z art. 161<sup>14</sup>, dochodzić swoich roszczeń od pozwanego w trybie powództwa.

161<sup>22</sup>. Pozwany na żądanie wierzyciela winien zwrócić mu wpis sądowy w stosunku do sumy zasądanego poszukiwania i inne koszty sądowe, tudzież koszty prowadzenia sprawy w wysokości według uznania sędziego pokoju, nie przekraczającej jednak jednej piątej części należności za prowadzenie sprawy, przypadającej według taksy dla adwokatów przysięgłych.

161<sup>23</sup>. Wytaczającemu powództwo z takiego aktu, z którego mogło być dopuszczone przymusowe wykonanie, przyznaje się na jego żądanie koszty prowadzenia sprawy tylko w stosunku do sumy roszczenia, której pozwany przed sądem nie przyznał, a która została powodowi zasądzona.

161<sup>24</sup>. (opuszcza się jako nie odnoszące się do weksli).

**b. O zabezpieczeniu powództwa.**

Z art. 125. Uwzględnienie wniosków o zabezpieczenie powództwa zależy od sędziego pokoju; jeżeli jednak powód jednocześnie z wytoczeniem powództwa, opartego na obligu, sporządzonym lub zaświadczoneym trybem przepisany, albo na wekslu zaprotestowanym, żąda zabezpieczenia, — sędzia pokoju nie ma prawa odmówić mu tego . . . . .

Art. 595. Uwzględnienie wniosków o zabezpieczenie zależy od decyzji sądu; wszakże gdy przy samem wszczęciu poszukiwania z obligu, sporządzonego lub poświadczonego trybem przepisany, albo z wekslu zaprotestowanego poszukujący żąda zabezpieczenia, sąd nie ma prawa mu tego odmówić.

**c. Wykonanie wyroków.**

Art. 136. Jeżeli strona przegrywająca nie posiada żadnych gotowych środków na uiszczenie zasądzonej wyrokiem sumy pieniężnej, sędzia pokoju może zapłatę rozłożyć na określone raty przy uwzględnieniu wysokości należności, tudzież możliwości dłużnika, na dowód czego, na żądanie stron, wystawia im zaświadczenie. Nie jest dopuszczone rozkładanie na raty należności z wekslu zaprotestowanego.

Art. 138. W sprawach rozstrzyganych przez sędziego pokoju, tymczasowe wykonanie wyroku zarządza się li tylko na żądanie strony, przytem jedynie w wypadkach następujących:

1) gdy zasądzono należność z aktu wieczystego, notarialnego lub zaświadczonego trybem przepisany albo z wekslu zaprotestowanego, co do którego autentycz-

ności nie zgłoszono zarzutów, albo z aktu prywatnego, uznanego przez stronę, przeciwko której był produkowany, jak również gdy należność zasądzono na zasadzie przyznania przez pozwanego roszeń powodowych; . . . . .

Art. 737 zawiera analogiczne przepisy o tymczasowem wykonaniu wyroków sądów okręgowych przed ich uprawomocnieniem się.

**d. Wątpliwości co do autentyczności aktu.**

Art. 106<sup>1</sup>. Wątpliwość co do autentyczności aktu winna być zgłoszona przez stronę niezwłocznie po okazaniu jej aktu. Na zgłoszoną wątpliwość co do autentyczności aktu strona, która akt złożyła, obowiązana jest na tejże sesji oświadczyć się: czy chce korzystać z tego aktu. Jeżeli się nie oświadczy, albo zrzeknie się zakwestjonowanego aktu, akt ten wyłącza się z liczby dowodów; jeżeli zaś wyrazi chęć korzystania z aktu, następuje badanie jego autentyczności, trybem przepisany w artykułach 547, 549—553.

Art. 108. Wątpliwości co do autentyczności aktu nie może zgłaszać osoba, w której imieniu akt był wystawiony lub spisany, jeżeli akt przez tę osobę jest podpisany.

Art. 109. Nie jest dopuszczalne zgłoszenie wątpliwości co do autentyczności aktów wieczystych, notarialnych i zaświadczonych trybem przepisany.

Art. 109<sup>1</sup>. Po ukończeniu badania zakwestjonowanego co do autentyczności aktu i po wysłuchaniu stron sędzia pokoju uznaje akt za autentyczny albo wyłącza go z liczby dowodów.

Art. 545. Wątpliwość co do autentyczności aktu winna być zgłoszona najpóźniej na pierwszym posiedzeniu sądu po okazaniu aktu tej stronie, która zgłasza wątpliwość.

Art. 546. Na skutek zgłoszenia wątpliwości co do autentyczności aktu strona, która akt złożyła, winna na temże posiedzeniu oświadczyć: czy chce korzystać z tego aktu. Jeżeli oświadczenia nie złoży, lub rzeknie się aktu poszlakowanego, to akt ten wyłącza się z pośród dowodów; jeżeli zaś oświadczy, że chce korzystać z aktu, to dokonane będzie sprawdzenie jego autentyczności.

Art. 547. Sprawdzenie autentyczności aktu poszlakowanego dokonywa się:

1) przez zbadanie aktu i porównanie jego treści z innymi dokumentami;

2) przez przesłuchanie świadków wymienionych w akcie, lub tych, na których powołała się jedna albo druga strona w celu stwierdzenia lub obalenia autentyczności aktu;

3) przez porównanie charakteru pisma i podpisu na akcie poszlakowanym z charakterem pisma i podpisem tejże osoby na innych niewątpliwych aktach.

Art. 548. Badanie aktu i porównanie jego treści z innymi dokumentami dokonywa jeden z członków sądu, wyznaczony przez prezesa. Akt poddany badaniu i porównaniu parafuje także członek sądu.

Art. 549. Wszystkie zauważone w akcie poprawki, skrobania, dopiski lub przekreślenia winny być wyszczególnione w protokole badania.

Art. 550. Treść aktu, poszlakowanego co do autentyczności, sprawdza się przy pomocy takich dokumentów, które są autentyczne wobec trybu ich sporządzenia, albo też zostały uznane za autentyczne przez obie strony.

Art. 551. Wybór pism lub aktów porównania charakteru pisma pozostawia się wzajemnemu porozumieniu stron, w razie zaś braku porozumienia — uznaniu sądu.

Art. 552. Sąd wybiera przedewszystkiem akty wiecyste, notarialne i zarejestrowane oraz pisma, niewątpliwie napisane lub podpisane przez osobę, której charakter pisma ulega porównaniu, bacząc przytem, ażeby, o ile to jest możliwe, akty porównywane pochodziły z jednego czasu.

Art. 553. Porównanie podpisu i charakteru pisma w aktach może być polecone biegłym, którzy są wybierani i dają opinię według zasad ogólnych.

Art. 554. Po ukończeniu badania aktu, poszlakowanego co do autentyczności, i po wysłuchaniu stron, sąd uznaje akt za autentyczny lub wyłącza go z pośród dowodów.

#### e. Zarzut fałszu aktu.

(Przepisy dla sądów pokoju).

Art. 109<sup>2</sup>. Zarzut fałszu aktu może być zgłoszony w każdym stadjum sprawy.

Art. 109<sup>3</sup>. Zarzut fałszu przeciwko takiemu aktowi, który nie ma wpływu na wyrokowanie, nie wstrzymuje postępowania.

Art. 109<sup>4</sup>. Gdy przeciwko aktowi, mającemu istotne znaczenie przy wyrokowaniu, zgłoszono zarzut fałszu i nie wskazano obwinionego, sędzia pokoju żąda od strony, która akt złożyła, stanowczej odpowiedzi, czy zamierza ona korzystać z zakwestjonowanego aktu, wyznaczając, w razie potrzeby, do złożenia oświadczenia pewien termin, nie dłuższy nad siedm dni. Niewykonanie przez

stronę tego żądania powoduje wyłączenie zakwestjonowanego aktu z pośród dowodów.

Art. 109<sup>5</sup>. Po otrzymaniu odpowiedzi, że strona zamierza korzystać z zakwestjonowanego aktu, sędzia pokoju udziela zarzucającemu fałsz siedm dni terminu na złożenie dowodu fałszu, uprzedzając, że w razie niezłożenia dowodów w terminie, zarzut fałszu będzie oddalony.

Art. 109<sup>6</sup>. Po rozważeniu i zbadaniu złożonych dowodów, a gdy zajdzie potrzeba i po zbadaniu zakwestjonowanego dokumentu trybem, przepisany w art. 547, 549 do 553, sędzia pokoju wydaje decyzję, której mocą albo oddala zarzut fałszu albo uznaje akt za sfałszowany i wyłącza go z pośród dowodów.

Art. 109<sup>7</sup>. Sędzia pokoju może zażądać od osoby, której charakter pisma ma być skonfrontowany, aby w jego obecności napisała kilka wierszy lub wyrazów. Odmowa wykonania żądania sędziego lub umyślna zmiana charakteru pisma mogą być przyjęte przez sędziego za dowód przeciwno tej osobie.

Art. 109<sup>8</sup>. Poza sposobami, wskazanymi w art. 547, 549—553, badanie aktu może być dokonane sądownie sposobem fotograficznym, chemicznym lub innym technicznym. W razie potrzeby sędzia pokoju może przesłać akt do zbadania sędziemu pokoju najbliższego powiatowego lub gubernjalnego miasta, jak również do instytutu ekspertyzy naukowo-sądowej.

Art. 109<sup>9</sup>. Strona, która zgłosiła zarzut fałszu, ulega grzywnie od dziesięciu do stu rubli (20 do 200 złotych), jeżeli sędzia pokoju uzna zarzut za niezashugujący na uwzględnienie.

Art. 110. Jeżeli zgłaszający zarzut fałszu wprost oskarża kogokolwiek o ten fałsz, jak również w razie, gdy akt po zbadaniu go przez sędziego pokoju uznany będzie za sfałszowany i wskutek tego podlegający śledztwu, sędzia pokoju komunikuje swą decyzję w tym przedmiocie prokuratorowi miejscowego sądu okręgowego, przesyłając mu jednocześnie sam akt.

Art. 110<sup>1</sup>. Przekazując prokuratorowi sprawę o fałsz z powodu oskarżenia wprost kogokolwiek o popełnienie go, sędzia pokoju albo zawiesza całe swoje postępowanie cywilne aż do ukończenia postępowania karnego, albo na wniosek jednej lub drugiej strony kontynuuje postępowanie w tych punktach, których rozstrzygnięcie nie jest zależne od zakwestjonowanego aktu.

Art. 111. Gdy na skutek oskarżenia kogoś o popełnienie fałszu sprawę skierowano do postępowania karnego i w wyroku sądu karnego, uniewinniającym oskarżonego, nie zdecydowano, czy akt jest autentyczny, czy sfałszowany, akt ten na żądanie jednej lub drugiej strony może być poddany badaniu i rozważeniu sędziego pokoju celem ustalenia jego autentyczności.

(Przepisy dla sądów okręgowych).

Art. 555. Zarzut fałszu może być zgłoszony w każdym stanie sprawy.

Art. 556. Ten kto chce zgłosić zarzut fałszu, winien złożyć w tym przedmiocie do sądu specjalne oświadczenie. O zgłoszonym ustnie na posiedzeniu sądu zarzucie fałszu aktu sporządza się oddzielny protokół.

Art. 557. Odpis powyższego oświadczenia lub protokołu doręcza się samej stronie, a nie jej pełnomocni-

kowi, wyjąwszy wypadek, gdy ten ostatni posiada upoważnienie do złożenia odpowiedzi na zarzut fałszu aktu. Osoba, której odpis został doręczony, obowiązana będzie dać w ciągu dwóch tygodni odpowiedź stanowczą: czy ma zamiar korzystać z aktu powyższego przy postępowaniu w sprawie czy też nie.

Art. 558. W razie niezłożenia odpowiedzi w terminie, albo gdy w odpowiedzi oświadczone, iż strona, która złożyła akt, nie zamierza z niego korzystać, — akt wyłączony będzie z postępowania, sprawa zaś rozstrzygnięta zostanie na podstawie innych dowodów.

Art. 559. Odpowiedź strony, która złożyła dokument, o zamiarze skorzystania z niego, podaje się do wiadomości przeciwnikowi, który obowiązany jest w siedmiodniowym terminie od czasu powiadomienia powyższego, złożyć dowody fałszu dokumentu.

Art. 560. O złożonych dowodach fałszu komunikuje się stronie, powołującej się na dokument, w celu zgłoszenia przez nią zarzutów w siedmiodniowym terminie od daty zakomunikowania.

Art. 561. Po otrzymaniu repliki, a w razie potrzeby, po uprzednim zbadaniu aktu trybem przepisany w art. 547—554, oraz po wysłuchaniu wyjaśnień stron i wniosków prokuratora, sąd wydaje decyzję albo o oddaleniu zarzutu fałszu, albo też o uznaniu aktu za sfałszowany i wyłączeniu go z pośród dowodów.

Art. 562. Strona, która zgłosiła zarzut fałszu, ulegnie karze grzywny od dziesięciu do trzystu rubli (20 do 600 złotych), jeżeli w terminie przepisany nie złoży dowodów fałszu (art. 559), albo jeżeli sąd zarzut fałszu oddali. Grzywna może być zwiększona do wysokości jednej dzie-

siątej części poszukiwanej z aktu sumy, jeżeli ta ostatnia przewyższa trzy tysiące rubli (6000 złotych) i jeżeli sąd uzna, że zarzut fałszu był zgłoszony w złej wierze.

Art. 563. Jeżeli zgłaszający zarzut fałszu wprost kogoś o fałsz ten oskarża, a odpowiedzialność z czynu fałszu nie uległa przedawnieniu lub umorzeniu wskutek śmierci oskarżonego, jak również w przypadku, gdy akt po dokonaniu sprawdzenia przez sąd cywilny, uznany został za sfałszowany i skutkiem tego za taki, który winien być przedmiotem dochodzenia, sąd komunikuje prokuratorowi decyzję swoją w tej mierze wraz z samym aktem.

Art. 564. Sąd, przekazując prokuratorowi sprawę o fałsz z powodu oskarżenia kogoś wprost o dokonanie fałszu, — albo zawiesza całe swe postępowanie cywilne aż do ukończenia sprawy w drodze karnej, albo na wniosek jednej ze stron, kontynuuje postępowanie w sprawie co do tych punktów, co do których wyrokowanie nie jest zależne od aktu poszlakowanego.

Art. 565. Gdy sprawa o fałsz, z powodu oskarżenia kogoś wprost o dokonanie go, była skierowana na drogę karną i w wyroku sądu karnego, uniewinniającym pod sądnego, nie będzie orzeczone: czy akt uznany jest za autentyczny, czy też za sfałszowany, to akt ten, na wniosek jednej ze stron, może być poddany badaniu i rozpoznaniu przez sąd cywilny, celem zadecydowania co do jego autentyczności, albo wyłączenia z pośród dowodów.

#### **f. Dowód ze świadków.**

Art. 409. Zeznania świadków nie mogą być dowodem takich zdarzeń, dla których stwierdzenia ustawa wymaga dowodu na piśmie. Wyjątek stanowią wypadki, gdy spi-

sany akt z jakiegokolwiek niezależnej od woli strony przyczyny został zagubiony, zniszczony lub posiadaczowi zabrane, ale istnienie jego i treść może być stwierdzona, oprócz świadków, innemi dowodami.

(Orzecznictwo sądowe do tego artykułu w sprawach wekslowych jest podane u Miszewskiego: Ustawa post. cywil. 1926, str. 409 XII).

Jeżeli pozwani spadkobiercy wystawcy weksłu zgłaszają zarzut fałszu podpisu, nie zaś zarzut wątpliwości podpisu, to są oni obowiązani do złożenia dowodów fałszu (O. S. N. I z 4/5 1928 C 474/27, OSP. VII 411).

#### B.

Okólnik Prezesa Sądu Apelacyjnego we Lwowie z 4 czerwca 1925 Prez. 17941/17/N/25, w sprawie wykonania egzekucji w b. zaborze rosyjskim na wezwanie sądów b. zaboru austriackiego.

Sąd powiatowy w X. naraził się na odmowę wykonania egzekucji ze strony sądu dzielnicy b. zaboru rosyjskiego z tego powodu, że dozwolił egzekucji i do tego takiej, jaka podług tamtejszego prawa nie jest wykonalną. Ale i pouczenia, wydane przez Senat plenarny Sądu okręgowego w Y., nie odpowiadają ustawom tamtej dzielnicy. Zaopatrzenie wyroku klauzulą wykonalności wystarczyć może dla dzielnicy b. zaboru pruskiego, gdzie tytułem egzekucyjnym jest wyrok zaopatrzony klauzulą wykonalności i prawomocności (oraz w wypadkach, gdy chodzi o zniewolenie do oświadczenia woli, też potwierdzeniem doręczenia), ale nie wystarcza dla dzielnicy b. zaboru rosyjskiego, gdzie właściwym tytułem egzekucyjnym nie jest wyrok (ugoda i t. p.) lecz nakaz egzekucyjny.

Nakaz egzekucyjny zawiera ogólną treść wyroku (podług austriackiej p. c. wygotowanie wyroku bez motywów), potwierdzenie, że wyrok jest wykonalnym z dołączeniem powodów wykonalności (urośnięcie w moc prawną z powodu niewniesienia środka prawnego, z powodu zatwierdzenia w instancjach wyższych i t. p.) oraz nakaz (wezwanie) o następującej treści: „Sąd wzywa wszystkie władze i osoby, których to dotyczy, by niniejszy wyrok wykonały, a władze miejscowe policyjne i wojskowe wzywa, aby wykonującemu wyrok komornikowi sądowemu pomocy udzieliły“.

Taki nakaz wydaje ten sąd, który wydał wyrok (Sąd procesowy), z tym nakazem udaje się wierzyciel do Prezesa Sądu, w którego okręgu egzekucja ma być wykonaną, celem wyznaczenia komornika do przeprowadzenia egzekucji. Po wyznaczeniu komornika zwraca się wierzyciel wprost do komornika i jemu oznajmia, jakiego rodzaju egzekucję zamierza prowadzić.

W dzielnicy b. zaboru rosyjskiego wykonaniem egzekucji sąd się z zasady nie zajmuje, egzekucję przeprowadza samoistnie komornik sądowy, a sąd tylko czuwa nad wykonywaniem egzekucji. Ingerencja bezpośrednia sądu przepisana jest tylko w pewnych wypadkach. Sąd rozdziela cenę licytacyjną z ruchomości, gdy jest kilku wierzycieli, a cena na zupełne zaspokojenie ich roszczeń nie starczy. Sąd (zjazd sędziów pokoju, Sąd okręgowy) przeprowadza licytację (ale tylko samą sprzedaż) nieruchomości — i rozdziela cenę licytacyjną — sąd upoważnia wierzyciela do spełnienia zastępczo czynności, na której spełnienie dłużnik został zasądzony, wreszcie sąd interwenjuje przy egzekucjach, prowadzonych na papiery war-



tościowe, depozyty i t. p. złożone w bankach, kasach, u władz i t. p.

W tych wszystkich wypadkach interwenjuje ten sąd, w którego okręgu czynność egzekucyjna ma być spełnioną. Sąd procesowy (o ile egzekucja w jego okręgu niema być wykonaną) postępowaniem egzekucyjnym wcale się nie zajmuje. Czynność jego ogranicza się do wydania nakazu egzekucyjnego.

Klauzula wykonalności wyroku, jak z powyższego wiadoczne, nie wystarcza w dzielnicy b. zaboru rosyjskiego, bo Prezes Sądu, w którego okręgu egzekucja ma być wykonaną, ma podług prawa tylko wyznaczyć komornika. Komornik zaś w takim wypadku nie ma nakazu sądowego do prowadzenia egzekucji.

Aby wprowadzić egzekucję na właściwe tory — sądy tutejsze, na wniosek wierzyciela — zamiast dozwalania egzekucji konkretnej, co jest wedle prawa dzielnicy b. zaboru rosyjskiego nieznané i zamiast wzywania sądu egzekucyjnego o jej wykonanie (co nie kryje się z nakazem egzekucyjnym) — powinny wygotowywać nakazy egzekucyjne podług wyżej przytoczonej treści i nakazy takie wręczać wierzycielom. Oczywiście nakaz taki musi być opatrzony podpisem sędziego i pieczęcią sądu.

Dla uzupełnienia dodaje, że wedle praw b. dzielnicy rosyjskiej egzekwowane być mogą wyroki, uchwały sądowe, ugody sądowe, prawomocne nakazy zapłaty i t. p. W każdym takim wypadku musi być wygotowany nakaz egzekucyjny. Wolno tylko jeden nakaz egzekucyjny wydać. Ten nakaz jest legitymacją wierzyciela dla wszelkiego rodzaju egzekucji. Jeżeli jest kilku wierzycieli, można wydać każdemu wierzycielowi osobny nakaz ale

tylko wtedy, gdy w wyroku jest powiedziane, w jakim stosunku dłużnik wobec każdego z tych wierzycieli odpowiada. Wydaje się w takim razie nakaz np. dla każdego wierzyciela na połowę, na jedną trzecią część i t. d. zawyrokowanego roszczenia.

Akty notarialne nie mogą być egzekwowane, zatem na ich podstawie nie można wydać nakazu egzekucyjnego.

Środki egzekucyjne są naogół te same, co w b. zaborze austriackim, z wyjątkiem egzekucji przez przymusowy zarząd majątku (zupełnie niedopuszczalnej) i egzekucji dla wymuszenia czynności, której drugi spełnić nie może (tu dopuszczalną jest tylko skarga odszkodowawcza).

Egzekucja zabezpieczająca w rozumieniu § 371 o. e. w prawie dzielnicy b. zaboru rosyjskiego jest nieznaną. Tam dopuszczalną jest tylko egzekucja na podstawie tytułów nieprawomocnych tymczasowo wykonalnych (np. nieprawomocne wyroki zaoczne, wyroki wydawane na podstawie dokumentów, weksli, wyroki z kontraktów najmu usług i t. p.). Nie jest to jednak egzekucja zabezpieczająca, lecz egzekucja stanowcza Sąd procesowy rozstrzyga tu o tem, czy potrzeba tymczasowego wykonania czy nie — i w miarę tego dodaje — (za zabezpieczeniem lub bez tegoż) do swoich wyroków klauzulę tymczasowej wykonalności. W razie przegrania sporu w instancjach wyższych, dłużnik ma skargę odszkodowawczą do wierzyciela z powodu wykonania egzekucji. Otóż na podstawie nieprawomocnych wyroków (§ 370 i nast. o. e.) nie można wprowadzać egzekucji zabezpieczającej i wydawać nakazu egzekucyjnego.

Tymczasowe zarządzenia w toku sporu są dopuszczalne

ia w prawie dzielnicy b. zaboru rosyjskiego. Tam nazywają się one „tymczasowym zabezpieczeniem powództwa”. Może zatem sąd procesowy je dozwolić i wezwać właściwy sąd o wykonanie. Ponieważ podług prawa dzielnicy b. zaboru rosyjskiego — sąd nie jest krepowany w wyborze środków tymczasowego zarządzenia, przeto najpraktyczniejsze będzie, gdy sąd procesowy ograniczy się do dozwolenia tymczasowego zabezpieczenia powództwa — a pozostawi właściwemu sądowi miejsca wykonania wybór stosownego środka zabezpieczenia. Oczywiście potrzebaby dokładnie określić roszczenie dochodzone, aby sąd ów mógł powziąć decyzję co do rodzaju środka zabezpieczającego.

### 3. Przepisy, obowiązujące w byłej dzielnicy pruskiej.

#### a. Z niemieckiej ustawy postępowania cywilnego<sup>1)</sup>.

§ 110. Cudzoziemcy, występujący jako powodowie, mają dać pozwanemu na jego żądanie zabezpieczenie kosztów procesowych.

Nie ma tego obowiązku: . . . . .

2) w procesach z dokumentów i weksli; . . . . .

§ 439. Przeciwnik dowodzącego winien się oświadczyć stosownie do przepisu § 138 co do prawdziwości dokumentów prywatnych.

Jeżeli pod dokumentem podpisane jest nazwisko, należy oświadczyć się co do prawdziwości podpisu.

Jeżeli oświadczenia nie złożono, dokument należy uważać jako uznany, gdy z innych oświadczeń stron nie wynika zamiar zaprzeczenia prawdziwości.

<sup>1)</sup> Przekład urzędowy tej ustawy, wydany w r. 1923, używa na oznaczenie wekslu wyrażenia „wymian”.

§ 440. Prawdziwość nieuznanego dokumentu prywatnego należy udowodnić.

Jeżeli ustalono prawdziwość podpisu nazwiska, albo jeżeli znajdujący się pod dokumentem znak odrębny jest sądownie lub notarialnie uwierzytelniony, wtedy pismo umieszczone ponad tym podpisem lub znakiem odrębnym ma za sobą domniemanie prawdziwości.

§ 441. Dowód co do prawdziwości lub nieprawdziwości dokumentu można także prowadzić za pomocą porównania pisma.

W tym wypadku dowodzący winien przedłożyć pisma nadające się do porównania lub w myśl postanowienia § 432 żądać ich udzielenia, a w razie potrzeby przystąpić do dowodu prawdziwości tychże.

Jeżeli pisma, nadające się do porównania, znajdują się w rękach przeciwnika, jest on obowiązany do przedłożenia ich na wniosek dowodzącego. Postanowienia §§ 421—426 stosują się odpowiednio. Jeżeli przeciwnik nie czyni zadość zarządzeniu przedłożenia pism, nadających się do porównania, lub złożenia przysięgi w § 426 ustanowionej, uważa się dowód co do prawdziwości za przeprowadzony.

Jeżeli dowodzący uwiarogodni, że pisma nadające się do porównania, których przedłożenie będzie on mógł urzeczywistnić za pomocą skargi, znajdują się w rękach osoby trzeciej, wówczas stosują się odpowiednio przepisy § 431.

§ 442. O wyniku porównania pism sąd winien rozstrzygnąć według swobodnego przekonania, w odpowiednim zaś przypadku po wysłuchaniu biegłych.

§ 443. Dokumenty, których prawdziwość została zaprzeczona, lub których treść powinna ulec zmianie, przechowywane do załatwienia sądu, w sekretarjacie sądu, o ile w interesie porządku publicznego nie będzie konieczne wydanie ich innej władzy.

Z § 538. Sąd odwoławczy winien przekazać sprawę napowrót sądowi pierwszej instancji, jeżeli okaże się konieczne dalsze jej rozpoznanie, . . . . .

4) gdy wydano zaskarżony wyrok z zastrzeżeniem praw w sporze z dokumentów lub weksli; . . . . .

### Proces z weksli.

§ 602. Jeżeli w procesie z dokumentów dochodzi się roszczeń z weksli w rozumieniu ustawy o wekslach (proces z weksli) mają zastosowanie niżej podane przepisy szczególne.

§ 603. Skargi z weksli można wnosić tak w sądzie miejsca zapłaty, jak również w sądzie, w którym pozwany ma swoją ogólną podsadność.

Jeżeli skarży się wspólnie kilku dłużników z weksli, wówczas oprócz sądu miejsca zapłaty właściwym jest każdy sąd, w którym jeden z pozwanych ma swoją ogólną podsadność.

§ 604. Skarga musi zawierać oświadczenie, że się ją wnosi w procesie z weksli.

Czasokres do wzdania się w spór wynosi najmniej dwadzieścia cztery godzin, jeżeli skargę doręcza się w miejscu, będącym siedzibą sądu procesowego; najmniej trzy dni, jeżeli skargę doręcza się w innym miejscu, znajdującym się w okręgu sądu procesowego, a jeśli tym sądem procesowym jest sąd powiatowy — w okręgu sądu

okręgowego, który jest położony nad tym sądem powiatowym, lub którego część należy do tegoż okręgu; najmniej tydzień, jeśli skargę doręcza się w innym miejscu na obszarze kraju. To samo stosuje się do czasokresu dla wezwania, jeżeli ten ostatni według ogólnych przepisów nie jest krótszy od ustanowionego w pierwszym zdaniu czasokresu do wdania się w spór.

W wyższych instancjach czasokres do wdania się w spór i czasokres dla wezwania wynosi najmniej dwadzieścia cztery godzin, jeżeli doręczenie pisma odwoławczego lub rewizyjnego albo wezwanie dokonywa się w tem miejscu, które jest siedzibą sądu wyższego, najmniej trzy dni, gdy doręczenie dokonywa się w innym miejscu, znajdującym się w całości lub w części okręgu sądu okręgowego, w którym ma siedzibę sąd wyższy; najmniej tydzień, jeżeli doręczenie dokonywa się w innym miejscu na obszarze państwa.

§ 605. O ile dla utrzymania roszczenia, opartego na wekslu, nie potrzeba sporządzenia w przepisany czasie protestu, dopuszczalne jest wskazanie przysięgi, jako środka dowodu, iż weksel przedstawiono do zapłaty.

Dla uwzględnienia wierzytelności ubocznej wystarczy, że się ją uwiarogodni.

Z § 708. Nawet bez wniosku należy uznać za tymczasowo wykonalne: . . . . . 4) wyroki, wydane w sporach z dokumentów lub weksli; . . . . .

§ 831. Zajęcie wierzytelności z weksli i innych papierów, które mogą być przenoszone za pomocą indosu, skutecznia się w ten sposób, że komornik sądowy bierze owe papiery w posiadanie.

**b. Z niemieckiej ustawy o organizacji sądowej.**

Z § 23: Właściwość sądów powiatowych obejmuje w sprawach cywilnych, o ile one nie są bez względu na wartość przedmiotu sporu przydzielone sądom okręgowym:

1. Spory o roszczenia majątkowe, których przedmiot w pieniądzech lub wartości pieniężnej nie przekracza trzysta marek (obecnie pięćset złotych, zob. rozporządzenie Rady Ministrów z 18 lutego 1926 Nr. 16 poz. 157 Dz. U. R. P.) . . . . .

Z § 101: Przed izby dla spraw handlowych należą w myśl następujących przepisów te sprawy cywilne, zastrzeżone w pierwszej instancji sądom okręgowym, w których skargą dochodzone jest roszczenie . . . . .

2) z wekslu w rozumieniu ustawy wekslowej lub z dokumentu określonego w § 363 ustawy handlowej.

Z § 202: Podczas feryj będą tylko w sprawach ferjalnych odbywane terminy i wydawane rozstrzygnięcia.

Sprawami ferjalnymi są . . . . .

5. sprawy wekslowe.

**c. Przepisy wymienione w art. 103 ust. 2 L. 1 prawa wekslowego i art. 58 prawa czekowego jako nadal obowiązujące.**

§ 209 niem. kod. cywilnego:

Przedawnienie przerywa się, gdy uprawniony wniesie skargę o zaspokojenie lub o ustalenie roszczenia, o udzielenie klauzuli wykonalności lub o wydanie wyroku egzekucyjnego.

Równoznaczne jest z wniesieniem skargi:

1) doręczenie nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczem;

2) zgłoszenie roszczenia do upadłości;

3) przedstawienie do potrącenia roszczenia w procesie;

4) zapowiedzenie sporu w procesie, którego wynik rozstrzyga o roszczeniu;

5) przedsięwzięcie czynności wykonawczej, a o ile egzekucja przekazana jest sądom lub innym władzom, podanie wniosku o egzekucję.

§§ 281 i 693 niem. proc. cyw.

§ 281. Zawisłość prawna roszczenia, podniesionego dopiero w toku sporu, następuje od tej chwili, gdy go się dochodzi w ustnej rozprawie.

§ 693. Doręczenie nakazu zapłaty dłużnikowi dokonuje się z urzędu.

Z chwilą doręczenia nakazu zapłaty następują skutki zawisłości prawnej.

Jeżeli przez doręczenie ma być zachowany czasokres lub ma nastąpić przerwa przedawnienia, skutek ten osiąga się już z chwilą wniesienia lub podania prośby o wydanie nakazu zapłaty, o ile doręczenie zaraz po tem nastąpi.

Sekretarz sądowy winien zawiadomić wierzyciela o doręczeniu nakazu zapłaty.

Z przepisów rozporz. Rady Związkowej z 9 września 1915 (Dz. Ust. Rz. str. 562).

§ 13. Roszczenie podlegające właściwości sądów powiatowych, powinno być wytoczone w drodze postępowania upominawczego, jeżeli postępowanie to dopuszczalne jest według § 688 ustawy o postępowaniu cywilnem, co jednak nie uchybia §§ 500, 510 c. tejże ustawy,

§ 16. Następujące przepisy szczególne stosują się do postępowania upominawczego z dokumentów lub weksli:

1) Określenie nakazu zapłaty jako nakazu z dokumentu lub weksłu, ma taki skutek, że skargę należy uważać za wytoczoną w procesie z dokumentów lub weksli jeśli opozycję wniesiono w prawidłowym czasie.

2) (Uchylony).

3) Do podania o wydanie nakazu zapłaty (l. 1 § 15) lub do skargi (l. 2 § 15) powinny być dołączone dokumenty w pierwopisie lub odpisie, oraz doręczone w odpisie łącznie z nakazem zapłaty.

4) Przy wydaniu nakazu zapłaty i nakazu wykonawczego nie jest wymagane badanie dopuszczalności obranej drogi procesu.

5) Jeżeli opozycja ogranicza się do wniosku pozwanego, aby mu zastrzeżono wykazanie jego praw, należy wydać nakaz wykonawczy z powyższym zastrzeżeniem. Do dalszego postępowania ma odpowiednio zastosowanie przepis § 600 ustawy o postępowaniu cywilnym.

6) Czasokres dla wezwania wynosi najmniej trzy dni; o ile czasokres do wdania się w spór jest krótszy, czasokres dla wezwania odpowiada temu ostatniemu.

1. Wyrok, który zapadł z zastrzeżeniem praw z § 599 niem. proc. cyw. w procesie dokumentowym przeciw dłużnikowi wekslowemu, nie stanowi przeciw właścicielowi nieruchomości, na której dług wekslowy jest zabezpieczony, dowodu istnienia roszczenia wekslowego. (O. S. N. Plen. V z 3/3 1928 C. 94/27 O. S. P. VII 427).

2. Umieszczenie na wekslu przy własnoręcznym podpisie pieczętki firmy, wzbudzającej pozór podpisania go w charakterze prokurenta tej firmy, nie jest podrobieniem dokumentu w rozumieniu §§ 267 i 268 niem. kod. kar. (O. S. N. V z 20/6 1927 K 219/27 O. S. P. VII 451).

#### 4. Przepisy obowiązujące w b. zaborze austriackim.

##### a. Z normy jurysdykcyjnej.

Z § 7 art. 3. austr. normy jurysdykcyjnej, zmienionej art. IV L. 1 noweli z 1 czerwca 1914 Nr. 118 Dpp.: Zażalenie . . . . . wniosków o wydanie nakazów zapłaty w postępowaniu nakazowym i wekslowych nakazów zapłaty i zabezpieczenia . . . . . winien zlecić naczelnik trybunału ustanowionemu w tym celu członkowi sądu jako sędziemu samoistnemu.

Przepis § 51 normy jurysdykcyjnej, według którego bez względu na wartość przedmiotu sporu należą do sądu handlowego spory, wynikające z interesów wekslowych, został za ważnością od 1 stycznia 1929 rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z 6 lutego 1928 Nr. 12 poz. 93 DURP. o ustroju sądów powszechnych zmieniony w ten sposób, że spory z weksli, jeżeli wartość powództwa nie przekracza sumy tysiąca złotych, przekazano do właściwości sądów grodzkich.

§ 89 nor. jur.: Osoby, zobowiązane z weksłu, posiadacz weksłu może pozywać przed sąd miejsca zapłaty.

§ 93 ust. 2 nor. jur.: Osoby, zobowiązane z weksłu, można jako uczestników sporu, pozywać przed sąd miejsca zapłaty.

Kilku wekslowo zobowiązanych nie można pozywać przed sądem, który tylko dla jednego z nich jest powszechnym. (O. S. N. III z 21/9 1927 Rw. 1929/26, Gł. Adwok. 123/28 i O. S. P. VII 69).

##### b. Z procedury cywilnej.

Art. XLV ustawy zaprowadzającej austriacką procedurę cywilną z dnia 1 sierpnia 1895 Nr. 112 Dz. u. p.

Pod względem wekslowego przedawnienia, wystąpienie z odpowiednim roszczeniem podczas ustnej rozprawy (§ 232 ust. 2 p. c.) równa się wręczeniu skargi wekslowej (art. 80 u. w.)<sup>1)</sup>.

Z § 57 ust. 2 proc. cyw.: Jednakże obowiązek do złożenia zabezpieczenia (kosztów procesowych przez cudzoziemca) nie istnieje: . . . . .

4) odnośnie do skarg w postępowaniu nakazowym i wekslowem, do skarg wzajemnych, tudzież odnośnie do skarg, które zostają wniesione wskutek publicznego sądowego wezwania.

§ 224 proc. cyw. Sprawami ferjalnymi są:

1) spory wekslowe; . . . . .

§ 312 proc. cyw. Prawdziwość dokumentu prywatnego uważa się za niesporną, gdy przeciwnik prowadzącego dowód zaniechał oświadczenia się co do prawdziwości dokumentu, chyba że zamiar zaprzeczenia prawdziwości wynika z innych oświadczeń przeciwnika. Jeżeli na dokumencie znajduje się podpis, przeciwnik prowadzącego dowód winien oświadczyć się pod temi samemi skutkami prawnymi także co do prawdziwości podpisu.

Zaprzeczoną prawdziwość dokumentu prywatnego lub podpisu znajdującego się na nim powinien udowodnić ten, kto zamierza użyć dokumentu jako środka dowodowego.

§ 313. Strona, która zaprzeczyła swawolnie prawdziwości dokumentu, ulegnie grzywnie za pieniactwo.

U w a g a. Tymczasowa wykonalność wyroków nie istnieje w b. zaborze austriackim. Na podstawie niepra-

<sup>1)</sup> Art. 80 austri. ustawy weksl. odpowiada postanowieniom art. 71 a i c polskiego prawa weksl.

womocnego wyroku lub nieprawomocnego nakazu zapłaty wekslowego można uzyskać tylko egzekucję na zabezpieczenie (§§ 370—377 ord. egz.).

### Postępowanie w sporach wekslowych.

§ 555. W postępowaniu na skargi o roszczenia wekslowe:

1) należy w wyroku wyznaczyć trzydniowy termin do spełnienia obowiązku nałożonego na pozwanego;

2) wynosi termin do postawienia wniosku o przywrócenie do poprzedniego stanu, do wniesienia odwołania lub rewizji, tudzież do założenia rekursu ośm dni.

Terminy te nie mogą być przedłużone.

§ 556. W sporach z weksli niema ani przywrócenia do stanu poprzedniego, ani wznowienia postępowania na niekorzyść strony, która w procesie głównym w dobrej wierze działając utraciła tymczasem wskutek upływu czasu w całości lub części swe roszczenia wekslowe do osób trzecich, albo też dla krótkości pozostałego czasu nie może ich już dochodzić.

§ 557. Jeżeli dochodzona skargą wierzytelność zasada się na wekslu, który posiada wszelkie wymogi ważności, a pod względem jego prawdziwości nie zachodzi wątpliwość i gdy zarazem w skardze obok weksłu przedłożono sądowi pierwopis protestu i rachunku zwrotnego, o ile te dokumenty w poszczególnym wypadku potrzebne są do uzasadnienia roszczeń powoda, może powód żądać wydania przeciw pozwanemu nakazu, aby w nieodwlocznym terminie trzechdniowym dług wekslowy razem z wykazanemi roszczeniami ubocznymi i z żądanymi kosztami

pod rygorem egzekucji zapłacił, albo przeciw temu nakazowi wniósł zarzuty (nakaz zapłaty).

§ 558 opuszczono jako nie mający znaczenia wobec przepisów polskiego prawa wekslowego.

§ 559. Jeżeli skarga zawiera wniosek o wydanie nakazu zapłaty lub nakazu dania zabezpieczenia, będą w dalszym postępowaniu stosowane odpowiednio przepisy rozdziału pierwszego (§§ 550—554).

1. Przepis § 261 L. 6 pr. c. o odstąpieniu sprawy sądowi właściwemu ma zastosowanie także w postępowaniu wekslowem po wydaniu nakazu zapłaty. (O. S. N. III z 28/10 1925 R. 754/25 P. P. A. 120/26).

2. Jeżeli sąd uchyla wekslowy nakaz zapłaty z powodu swej niewłaściwości, powinien to uczynić w formie uchwały, a nie zapomocą wyroku. (O. S. N. III z 21/9 1927 R. 1929/27 O. S. P. VII 69 i P. P. A. 40/28).

3. W myśl §§ 552 i 559 pr. c. nie należy uwzględniać w postępowaniu w sprawach wekslowych zarzutów, podniesionych przeciw nakazowi zapłaty dopiero w toku rozprawy. (O. S. N. III z 23/2 1926 R. 140/26 O. S. P. V 509).

4. W postępowaniu wekslowem nie może pozwany zarzutów potrącenia uzasadniać roszczeniem, co do którego po wejściu skargi wekslowej zawisł odrębny spór. (O. S. N. III z 12/4 1928 R. 59/28 O. S. P. VII 308).

5. Zarzutu przedwczesności skargi, podniesionego w postępowaniu wekslowem, nie można uzasadniać faktami, mającymi stanowić podstawę umorzenia roszczenia wekslowego przez potrącenie. (O. S. N. III z 2/5 1928 R. 2100/27 O. S. P. VII 374).

6. Zobacz Nr. 1 przy art. 70 pr. weksl.

7. Nieważność zobowiązania się osoby trzeciej za dłużnika, znajdującego się w postępowaniu układowem, oparta na przepisie § 47 zd. 1 ord. układowej,

musi być w postępowaniu wekslowem, wdrożonem przeciw tej osobie trzeciej, podniesiona już w zarzutach. Podniesienie jej dopiero w odwołaniu jest spóźnione i nie może być przez sąd brane pod rozwagę. (O. S. N. III z 30/5 1928 R. 674/28 O. S. P. VII 379).

8. Klauzula egzekucyjna na wekslu zaprotestowanym, udzielona w trybie przewidzianym w art. 161 i nast. rosyjskiej ustawy postępowania cywilnego przez polski sąd b. dzielnicy rosyjskiej, stanowi w zasadzie sądowy tytuł egzekucyjny także na ziemiach ponaustrjackich.

Jednakże egzekucja z tej klauzuli może być dozwolona i wykonana dopiero po upływie terminu — wprowadzonego art. 161<sup>10</sup> p. 2 ros. upc. dla dobrowolnego wykonania świadczenia przez zobowiązanego — a wynoszącego dni trzy od daty doręczenia zobowiązanemu nakazu egzekucyjnego.

Do rozpoznania wniosku o egzekucję mobilarną na zasadzie takiego tytułu egzekucyjnego jest w b. zaborze austriackim właściwy sąd powiatowy, w okręgu którego znajdują się rzeczy ruchome, mające być przedmiotem egzekucji (§ 4 i § 18 L. 4 ord. egz.). (O. S. N. III z 19/7 1927 R. 530/27 Głos prawa 25/28 O. S. P. VI 388).

9. Fakt, że wekslowego nakazu zapłaty nie doręczono prawidłowo do rąk własnych pozwanemu, posiadającemu zdolność procesową, nie stanowi podstawy do zwalczania tego nakazu zapłaty skargą o nieważność na mocy przepisu § 529 L. 2 proc. cyw. (O. S. N. III z 26/9 1928 R. 2585/27).

10. Niedoręczenie wekslowego nakazu zapłaty nie stanowi nieważności z § 477 L. 4 pr. c., jeśli pozwany wniósł zarzuty i w dalszym postępowaniu prawidłowo był zastąpiony. (O. S. N. III z 22/2 1928 R. 1359/27 P. P. A. 265/28).

11. Zarzut nienależności zaskarżonej wierzytelności wekslowej, podniesiony w zarzutach wekslowych, nie mieści w sobie zarzutu omyłki i działania pod przy-

musem. Takie zarzuty są zarzutami odrębnymi i powinny być osobno podniesione w pisemnych zarzutach. Podniesione później nie mogą być uwzględnione. (O. S. N. III z 15/2 1928 R. w. 2047/27 P. P. A. 268/28).

12. Zarzut bezprawnego przeniesienia wekslu wskutek porozumienia się na szkodę dłużnika wekslowego może być podniesiony także wtedy, gdy porozumienie to nastąpiło pomiędzy osobami, które przenieśli weksel in blanco przez proste wręczenie. (O. S. N. III z 31/1 1928 R. w. 2492/27 P. P. A. 237/28).

13. Kto podpisuje weksel jako pełnomocnik, musi obok podpisu mocodawcy zamieścić swój podpis z dodatkiem wskazującym na pełnomocnictwo. Zamieszczenie jedynie nazwiska mocodawcy nie wystarcza do zobowiązania mocodawcy wekslowo. (O. S. N. III z 13/3 1928 R. w. 508/28 P. P. A. 248/28).

Zobacz uwagi Dra Bühna do tego orzeczenia, zamieszczone w Przeglądzie prawa i administracji 1928, str. 382 i nast.

**5. Z projektu polskiego Kodeksu procedury cywilnej.** (Brzmienie ustalone przez Komitet redakcyjny proced. cywilnej Komisji Kodyfikacyjnej w trzecim czytaniu w r. 1928).

Art. 4. Spory majątkowe, w których wartość przedmiotu sporu nie przekracza sumy tysiąca złotych, należą do właściwości sądów grodzkich.

Z art. 6. Z pośród spraw należących do właściwości sądów grodzkich sędzia pokoju rozpoznaje spory majątkowe między mieszkańcami swego okręgu, jeżeli wartość przedmiotu sporu nie przenosi 200 złotych, z wyjątkiem sporów: . . . . .

2) z weksli, czeków i papierów wartościowych; . . . . .

Art. 26 ust. 2. Zobowiązanych z wekslu można wspólnie zapozwać przed sąd ogólnie właściwy akceptanta albo wystawcy wekslu własnego; zobowiązanych zwrotnie z czeku można wspólnie zapozwać przed sąd ogólnie właściwy wystawcy czeku.

Z art. 131. W następujących wypadkach niema takiego obowiązku (t. j. obowiązku zabezpieczenia kosztów procesu przez cudzoziemca-powoda): . . . . .

4) w procesach małżeńskich, w postępowaniu nakazowym, wekslowem i czekowym, w procesach z pozwów wzajemnych i z pozwów wywołanych wezwaniem publicznem.

Z art. 184. Przepisy o ferjach sądowych nie mają zastosowania . . . . . do sporów z postępowania wekslowego i czekowego . . . . .

Art. 316. Jeżeli strona zaprzecza prawdziwości dokumentu przedstawionego przez stronę drugą, obowiązana jest udowodnić fałsz dokumentu.

Jeżeli spór dotyczy prawdziwości dokumentu prywatnego, pochodzącego od innej osoby, a nie od strony zaprzeczającej, prawdziwość dokumentu winna udowodnić strona, która chce z niego korzystać.

Art. 317. Sprawdzenie prawdziwości dokumentu dokonywa się oprócz innych środków dowodowych także przez porównanie charakteru pisma na zakwestjonowanym dokumencie z charakterem pisma tej samej osoby na innych dokumentach niewątpliwie prawdziwych, bez udziału lub z udziałem biegłych.

W razie potrzeby sąd może też wziąć pod uwagę charakter pisma strony, ustalony wobec sądu przez dyktowanie jej szeregu wyrazów.



(Brzmienie dalsze jest ustalone przez Komitet redakcyjny proc. cyw. w drugim czytaniu w r. 1927).

Art. 475. Powód może żądać wydania nakazu zapłaty przeciw każdej osobie, która zaciągnęła zobowiązanie wekslowe, gdy roszczenie pozwu opiera się na wekslu, który ma wszystkie warunki ważności i nie nasuwa żadnych podejrzeń co do swej niewadliwości i autentyczności.

Do pozwu musi powód dołączyć w oryginale oprócz weksla wszystkie dokumenty potrzebne do uzasadnienia roszczenia.

Art. 476. W nakazie zapłaty sąd poleci pozwanemu, aby w ciągu dni trzech zapłacił powodowi dług wekslowy z należyciami ubocznymi i z oznaczonymi przez sąd kosztami pod rygorem egzekucji, albo wniósł przeciw nakazowi, w tym samym nieodwołalnym terminie, swoje zarzuty.

Art. 477. Z takim samem żądaniem może powód wystąpić przeciw osobom zwrotnie zobowiązanym na podstawie czeku, jeżeli w oryginale dołączy do pozwu czek i inne dokumenty prawa powoda wykazujące.

Art. 478. Do dalszego postępowania w tych sprawach zastosować należy odpowiednie przepisy o postępowaniu nakazowem.

Art. 479. W postępowaniu wekslowem lub czekowem termin do wnoszenia środków prawnych tudzież próśby o przywrócenie do stanu pierwotnego wynosi tydzień.

W wyroku należy termin do wypełnienia zobowiązania oznaczyć na dni trzy.

Art. 480. W procesach wekslowych i czekowych niema przywrócenia do stanu pierwotnego na niekorzyść strony,

która w procesie działała w dobrej wierze, jeżeli swe roszczenia do osób trzecich utraciłaby z powodu upływu czasu w całości lub w części, albo z powodu krótkości pozostałego jej jeszcze czasu nie może ich już dochodzić<sup>1)</sup>.

U w a g a. Projekt Kodeksu polskiej procedury cywilnej nie przejął zasady przyjętej w orzecznictwie sądowem b. zaboru austriackiego, że pozwany w postępowaniu wekslowem ma zgłosić wszystkie swoje zarzuty przeciw nakazowi wekslowemu już w pierwszym wnoszonem przezeń piśmie przygotowawczem, zwanem „zarzutami“, i ze uzupełnienie tych zarzutów w dalszem postępowaniu jest niedopuszczalne. Spóźnione przytaczanie okoliczności faktycznych i środków dowodowych, jeżeli przez to nastąpi zwłoka w załatwieniu sporu, będzie miało tylko wpływ na orzeczenie o kosztach procesu (art. 106 projektu), ponadto sąd może pominąć fakty i dowody, których przeprowadzenie wymagałoby odroczenia rozprawy, jeżeli strona opóźniła je w celu przewłoki lub z opieszałości (art. 199 ust. 2).

Projekt polskiego Kodeksu procedury cywilnej nie zawiera norm o tymczasowej wykonalności wyroków, mają one być objęte projektem ordynacji egzekucyjnej.

<sup>1)</sup> Zob. referaty prof. Dra Allerhanda i adw. Dra Józefa Skąpskiego o nadzwyczajnych procesach cywilnych w polskiej procedurze cywilnej, projekty referentów z uzasadnieniami, Tom II. Kraków 1923, str. 93—160.

## CZEŚĆ V.

**Z przepisów notarialnych.<sup>1)</sup>****1. Z ustawy notarialnej, obowiązującej w Okręgach Sądów Apelacyjnych Warszawskiego, Lubelskiego i Ziemi wschodnich.**

Art. 26. Notariusz winien utrzymywać: 1) repertorium wszystkich sporządzonych aktów, protestów, zaświadczeń oraz zarejestrowanych zobowiązań dłużniczych i kontraktów.

.....  
 Uzupełnienie. Notariusz obowiązany jest również utrzymywać księgę aktów protestu weksli.

Art. 128. Notariusze na żądanie zgłaszających się osób mogą zaświadczać: ..... 6) zarejestrowanie pełnomocnictw, zobowiązań dłużniczych po napisaniu i po terminie (ust. cyw. art. 2036 i 2056), kontraktów, dotyczących najmu nieruchomości (por. art. 160), najmu pracy, dostaw, oraz różnego rodzaju protestów, .....

<sup>1)</sup> Zob. dział XV prawa wekslowego.

O kasowaniu znaczków stemplowych na wekslach przez notariuszy zob. w części III niniejszego wydania art. 124 ustawy z 1 lipca 1926 Nr. 90 poz. 570 o opłatach stemplowych i § 157 rozporządzenia wykonawczego z 20 listopada 1926 Nr. 123 poz. 713; — o opłatach stemplowych od protestów art. 159 tejże ustawy, a o 10% podwyższeniu tych opłat p. 5 części III tego wydania, zaś o opłatach komunalnych od protestów wekslowych p. 6 tejże części.

Art. 131. W protestach wekslowych notariusze kierują się przepisami, wyłożonemi w ustawie wekslowej.

Art. 146. Zaświadczenia zarejestrowania zobowiązań dłużniczych, kontraktów i różnego rodzaju protestów notariusz wystawia na samym akcie, wymieniając osoby, które akt okazały.

**2. Z przepisów niemieckiej ustawy o sprawach sądownictwa niespornego z dnia 17 maja 1898.**

Art. 62. Protesty wekslowe wręcza się wnioskodawcom w pierwopisie. Wierzytelne odpisy protestów wekslowych, przeznaczone dla rejestru protestów, są wolne od opłaty stemplowej.

Art. 95. Notariusz winien prowadzić rejestr, do którego należy wpisywać w nieprzerwanem następstwie pod bieżącymi liczbami przeprowadzone rozprawy, sporządzone i uwierzytelnione zarzysy, oraz uwierzytelnienia podpisów lub znaków odręcznych, tudzież inne poświadczenia z wyjątkiem uwierzytelnień odpisów. Strony rejestru mają być zaopatrzone w bieżące liczby, a liczba stron poświadczona przez sąd powiatowy, w okręgu którego notariusz ma siedzibę urzędową. Wpisy powinny zawierać w odpowiednich przedziałkach dzień wystawienia i przedmiot dokumentu oraz wymienienie stron uczestniczących w sprawie. Na pierwopisie każdego dokumentu, jak również na każdym wypisie lub odpisie notariusz powinien umieścić liczbę, pod którą pierwopis wpisany jest do rejestru.

Przepisy, podane w ustępie pierwszym, nie stosują się do protestów wekslowych.

Z rozp. z dnia 21 grudnia 1899 w układzie rozporządzeń z 19 stycznia 1906, z 16 września i z 2 marca 1912, oraz rozporządzenia Ministra b. dzielnicy pruskiej z dnia 9 listopada 1919 (Tyg. Urz. Nr. 52 poz. 146) i okólnika z dnia 11 listopada 1919 (Tyg. Urz. str. 332).

§ 2. b. Protesty wekslowe i protesty czekowe.

1) Wierzytelne odpisy dokumentów, stwierdzających protest, które po dokonaniu protestów wekslowych i protestów czekowych należy zatrzymać, oraz dokonane zapiski o treści weksłu, kopji weksłu lub czeku należy wraz z należącami do nich obliczeniami kosztów zszywać uporządkowane wedle czasu, w którym je sporządzono w akta zbiorowe; odpisy protestów należy zaopatrzyć w każdym tomie akt zbiorowych porządkowemi liczbami. O ile możliwości należy na tej samej karcie umieszczać odpis protestu i zapiski.

2. Do każdego doniesienia o naruszenie obowiązku co do stempli należnych od weksli, winno się dołączyć odpis weksłu lub czeku wraz z znajdującemi się na nim przenosami i uwagami.

3. § 89 austrj. ustawy notarialnej z dnia 25 lipca 1871 Nr. 75 Dz. U. P.

Sporządzając protesty wekslowe i prowadząc rejestr tychże, ma notariusz postępować wedle istniejących osobnych przepisów.

Też same przepisy należy odpowiednio stosować, jeżeli notariusza wezwano o założenie protestu co do papierów kupieckich, opiewających na zlecenie (art. 301 i 302 ust. handl.). Sporządzone protesty wciągnąć należy do ogólnego rejestru protestów przy uwidocznieniu oko-

liczności, że nie weksej, lecz inny papier kupiecki był przedmiotem założenia protestu.

4. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 lipca 1928 r. Nr. 23 w sprawie nadsyłania wykazów ilości protestowanych weksli

(ogłoszone w Nr. 15 Dziennika urzędowego Ministerstwa Sprawiedliwości z dnia 1 sierpnia 1928).

Z mocą obowiązującą dla władz sądowych oraz notariuszy na całym obszarze Rzeczypospolitej zarządzam co następuje:

1) Na początku każdego miesiąca notariusze będą sporządzali według załączonego wzoru wykazy ilości protestowanych weksli za ubiegły miesiąc z podaniem sumy; wykazy będą przesyłane w ciągu trzech dni po upływie miesiąca sprawozdawczego do właściwych prezesów sądów okręgowych.

2) Po otrzymaniu wykazów od poszczególnych notariuszy prezesi sądów okręgowych zarządzą bezzwłocznie: a) sporządzenie zbiorowego wykazu ilości protestowanych weksli przez notariuszy w okręgu sądu okręgowego według załączonego wzoru, b) sprawdzenie wpisanych do zbiorowego wykazu liczb oraz zesumowanie wykazu, c) wysłanie zbiorowego wykazu przed dniem 10 każdego miesiąca bezpośrednio do Głównego Urzędu Statystycznego (Warszawa, Aleje Jerozolimskie Nr. 32).

3) Wykazy ilości protestowanych weksli, nadsyłane przez poszczególnych notariuszy, pozostają w aktach sądów okręgowych.

4) Główny Urząd Statystyczny uprawniony jest zwracać się w sprawach objętych niniejszym rozporządzeniem bezpośrednio do notariuszy i sądów okręgowych, jak

również zwracać się do sądów okręgowych o nadsyłanie wykazów ilości protestowanych weksli, sporządzonych przez poszczególnych notariuszy celem przeprowadzenia dokładniejszych badań, bądź sprawdzenia zawartych w nich danych.

5) Do rozporządzenia dołączone są wzory:

a) wykazu ilości protestowanych weksli, sporządzonego przez poszczególnego notariusza (wzór Nr. 1), oraz b) zbiorowego wykazu ilości protestowanych weksli, sporządzonego w sądzie okręgowym (wzór Nr. 2).

6) Rozporządzenie niniejsze obowiązuje z dniem 1 lipca 1928 na całym obszarze Rzeczypospolitej

*Wzór Nr. 1.*

Do Pana Prezesa Sądu Okręgowego

w .....

Wykaz

ilości protestowanych weksli

w miesiącu ..... 19..... r.

w kancelarii notariusza .....

(imię i nazwisko)

w .....

(miejscowość)

Ilość protestowanych weksli w ciągu miesiąca		Na ogólną sumę w złotych polskich (i groszach)			
Krajowych	Zagranicznych	Krajowych		Zagranicznych *	
		Złote	gr.	Złote	gr.

Data wystawienia dnia ..... 19..... r.

Nr. ....

Notariusz

\* Waluty obce należy wykazywać w złotych polskich.

*Wzór Nr. 2.*

Do Głównego Urzędu Statystycznego

w Warszawie

Aleje Jeruzolimskie Nr. 32

Zbiorowy wykaz

ilości protestowanych weksli

w miesiącu ..... 19..... r.

przez notariuszy w okręgu Sądu Okręgowego .....

Nr. kolejny	Imię i nazwisko notariusza	Miejsce urzędowania notariusza	Ilość protestowa- nych weksli w ciągu miesiąca		Na ogólną sumę w złotych polskich (i groszach)				
			Krajo- wych	Zagra- nicz- nych	Krajo- wych		Zagra- nicznych		
					Złote	gr.	Złote	gr.	
		Ogółem							

Data wystawienia: dnia ..... 19..... r.

Nr. ....

Prezes Sądu Okręgowego

## CZĘŚĆ VI.

### Przerachowanie wierzytelności wekslowych.

Z rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 maja 1924 r. Nr. 42, poz. 441 o przerachowaniu zobowiązań prywatno-prawnych.

§ 26. 1. Dla zastosowania stawek skali § 2 do należności wekslowych i czekowych, których termin płatności nadszedł (§ 41), miarodajnym jest czas płatności oznaczony w wekslu względnie czeku.

2. Należność będzie przerachowana na 10% sumy obliczonej według skali § 2, co nie wyklucza innej miary przerachowania należności wynikającej z tytułu, który był podstawą zobowiązania wekslowego względnie czekowego.

§ 41. Będą przerachowane tylko według relacji ustalonej rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 kwietnia 1924 r. o zmianie ustroju pieniężnego (Dz. U. R. P. Nr. 34 poz. 351), t. j. 1 złoty = 1,800.000 marek polskich, a nie według miar niniejszem rozporządzeniem określonych:

a) zobowiązania wekslowe i czekowe, których termin płatności jeszcze nie nadszedł; . . . . .

1. Wierzytelności wekslowe, zabezpieczone w drodze egzekucji prawem zastawu na nieruchomości,

przerachowuje się według skali oznaczonej dla wierzytelności hipotecznych. (O. S. N. III Plen. z 15/6 1926 R. 293/26 O. S. P. V 351).

2. Sąd może przerachować przedwojenną wierzytelność wekslową według skali 1 zł. = 1,800.000 Mkp., jeżeli dłużniczka, licząca lat 65, jest niezdolna do zarobkowania i ograniczona do pensji wdowiej. (O. S. N. III z 14/12 1926 R. 1036/26).

Por. § 36 rozporządzenia o przerachowaniu.

3. Jeżeli weksel wręczono na zabezpieczenie wykonania umowy o dostawę zboża, za które cenę kupna zgóry uiszczono, to roszczenie wekslowe (o zwrot pobranej ceny kupna) przerachować należy według zasad §§ 28 i 29 rozporządzenia o przerachowaniu. (O. S. N. III z 21/12 1927 R. 893/27 P. P. A. 287/28).

4. W razie istnienia przesłanek z § 29 lit. a rozporządzenia o przerachowaniu dopuszczalne jest pełne przerachowanie zobowiązania wekslowego. (O. S. N. III z 28/7 1925 R. 578/25 P. P. A. 293/25).

5. W procesie wekslowym nie można dochodzić waloryzacji wyższej ponad określoną § 26 rozporządzenia o przerachowaniu. (O. S. N. V z 26/2 1926 C. 20/26 O. S. P. V 221).

6. Kosztów procesowych, narosłych w sporze wekslowym i w postępowaniu egzekucyjnym, nie można uważać za należność wekslową i przerachowywać ich tylko na 10% skali § 2 rozporządzenia o przerachowaniu. (O. S. N. III z 27/1 1925 R. 46/25 O. S. P. IV 275). Koszty te przerachowuje się według czasu ich powstania i według pełnej stawki § 2. (O. S. N. III z 18/2 1925 R. 743/24 P. P. A. 134/25 — z 25/2 1925 R. 147/25 P. P. A. 136/25 i z 29/9 1925 R. 529/25 Gł. pr. 31/26).



1404607

## Spis alfabetyczny.

(Cyfry oznaczają stronicę).

- Akceptanta odpowiedzialność 15, 25, 33, 39  
Aval 15  
Awalista 16, 25, 28, 33  
Bezprawne domiciljowanie wekslu 2  
Czasokresów obliczania 40  
Czeku forma 70  
Czek podróży 86  
Czek rozrachunkowy 76, 78  
Czeki zaginione 82  
Dni święteczne 40  
Dni ulgowe 40  
Domiciljowanie wekslu 2  
Egzekucja międzydzielnicowa 124  
Falsze wekslu 33  
Forma czeku 70  
Forma czynności 41  
Forma oświadczeń czekowych 86, 87  
Forma oświadczeń wekslowych 40  
Forma protestu 44—46  
Forma wekslu 1, 50  
Indos czekowy 72  
„ częściowy 8  
„ do inkasa 12  
„ na okaziciela 8  
„ otwarty czyli in blanko 8, 72  
Indos per procura 12  
„ po terminie płatności 13  
„ wekslowy 7  
„ zastępczy 12, 13, 73  
Indosanta odpowiedzialność 9, 25, 34  
Inkaso wekslu 46  
Izba rozrachunkowa 76  
Likwidacja stosunków z dawnych weksli 35  
Należności za sporządzenie protestu 47  
Niecałkowicie wypełniony weksel 3  
Niesłuszne z bogacenie 39, 84  
Obliczanie czasokresów 40  
Odpisy wekslu 31, 32  
Odpowiedzialność akceptanta 15, 25, 33, 39  
Odpowiedzialność awalisty 25, 28, 33  
Odpowiedzialność indosanta wekslu 9, 25, 34  
Odpowiedzialność indosanta czeku 76  
Odpowiedzialność poręczyciela czeku 76  
Odpowiedzialność wystawcy czeku 76  
Odpowiedzialność wystawcy wekslu 7, 25, 34, 39, 53

- Odsetki w wekslu 4  
Odwołanie czeku 75  
Opłaty stemplowe od czeków 94  
Opłaty stemplowe od protestów 95, 96  
Opłaty stemplowe od weksli 90—94  
Oprocentowanie sumy wekslowej 4  
Organy sądowe upoważnione do sporządzania protestów 57  
Płatność czeku 71  
„ wekslu 17  
Podpis nieumiejącego pisać 39  
Podpisanie czeku przez zastępcę 77  
Podpisanie wekslu przez zastępcę 5  
Poręka czekowa 76, 77  
„ wekslowa 15, 16  
Porozumienie na szkodę dłużnika 11  
Postępowanie w sprawach wekslowych i czekowych 110  
Prawny posiadacz czeku 72  
„ „ wekslu 10  
Protest czekowy 78, 79  
Protestu forma i treść 44—46  
Protest wekslowy 22  
Protestowanie weksli przez urzędy i agencje pocztowe 58, 59, 66  
Przedawnienie roszczeń czekowych 83  
Przedawnienie roszczeń wekslowych 33, 34  
Przedstawienie czeku 81  
Przedstawienie czeku do zapłaty 73  
Przedstawienie wekslu do przyjęcia 13, 14  
Przejęciowe przepisy czekowe 87  
Przepisy notarialne 144—149  
Przerachowanie wierzytelności z weksli i czeków 150  
Przerwa przedawnienia roszczeń czekowych 83  
Przerwa przedawnienia roszczeń wekslowych 34  
Przyjęcie przez wyłączenie 29  
„ wekslu 13, 14  
Regresowe prawa 27, 29  
Roszczenie z powodu niesłusznego z bogacenia się czekowe 84  
Roszczenie z powodu niesłusznego z bogacenia się wekslowe 39  
Sfałszowanie podpisów na czeku 77  
Sfałszowanie podpisów na wekslu 33  
Siła wyższa 28, 81  
Skutki braku pokrycia czeku 85  
Stemplowe opłaty 90—94  
Suma wekslowa 5  
Travellercheck 86  
Treść protestu 44—46  
Tymczasowe przepisy wekslowe 53  
Utrata praw regresowych 27, 29  
Umorzenie czeku 82, 83

Umorzenie weksłu zaginionego 49	Wtóröpisy weksłu 31
Właściwość sądów w sprawach czekowych 87	Wykazy ilości protestowanych weksli 147
Właściwość sądów w spr. czekowych i weksl. 110—143	Wypełnienie weksłu niezgodnie z umową 51, 52
Weksel jarmarczny 18	Wyręczenie wekslowe 29
„ kaucyjny 2	Wystawcy weksłu odpowiedzialność 7, 25, 34, 39, 53
„ na własne zlecenie wystawcy 4	Wystawienie weksłu 1
„ niecałkowicie wypełniony 3	Zaginione weksle 49
„ opiewający na walutę zagraniczną 20—21	Zapłata czeku 74
„ płatny w pewien czas po okazaniu 14, 17, 28, 53	„ przez wyręczenie 30
„ płatny za okazaniem 17, 28	„ weksłu 19, 20
„ targowy 18	Zastrzeżenie odsetek w wekslu 4
„ trasowany 1	Zdolność czekowa 77, 86
„ umiejscowiony 4, 14, 15	„ weksłowa 39, 40
„ własny 50	Zlecenie pocztowe 59
„ zwrotny 26, 27	Zwolnienie od protestu 24
Wtóröpisy czeku 81	Zwrotne poszukiwanie z czeku 78, 80, 87
	Zwrotne poszukiwanie z powodu nieprzyjęcia lub niezapłacenia weksłu 16, 22, 25, 26, 34

## Sprostowanie.

Na stronie 31 w art. 63, ustęp 3, w wierszu piątym ma być: „indosanta“ zamiast: „ndosanta“.

## Spis chronologiczny

## przepisów prawnych, przytoczonych w niniejszej książce.

	Str.
a) Obowiązujące w byłej dzielnicy rosyjskiej:	
1) Przepisy ustawy postępowania sądowego cywilnego	
art. 106 . . . . .	117
art. 108—109 . . . . .	117
art. 109 . . . . .	109—120
art. 110—111 . . . . .	121
art. 125 . . . . .	116
art. 136 . . . . .	116
art. 138 . . . . .	116
art. 161 . . . . .	110
art. 409 . . . . .	123
art. 545—550 . . . . .	118
art. 551—554 . . . . .	119
art. 555—557 . . . . .	121
art. 558—562 . . . . .	122
art. 563—565 . . . . .	123
art. 595 . . . . .	116
art. 737 . . . . .	117
2) Przepisy ustawy notarialnej	
art. 26 i 128 . . . . .	144
art. 131 i 146 . . . . .	145
b) Obowiązujące w byłej dzielnicy pruskiej:	
1) Niem. kodeks cywilny § 209 . . . . .	132
2) Niem. kodeks handlowy § 54 . . . . .	6
§ 395 . . . . .	8
3) Niem. ust. o organizacji sądowej § 23, § 101, § 202 . . . . .	132

	Str.
4) Niem. procedura cywilna	
§ 110 . . . . .	128
281 . . . . .	133
439 . . . . .	128
440—442 . . . . .	129
443 . . . . .	130
538 . . . . .	130
602—604 . . . . .	130
605 . . . . .	131
693 . . . . .	133
708 . . . . .	131
831 . . . . .	131
5) Niem. ust. o sprawach sądownictwa niespor- nego z dnia 17 maja 1898	
art. 62 i 95 . . . . .	145
6) Rozp. z 21 grudnia 1899 § 2 b . . . . .	146
7) Rozp. Rady Związkowej z 15 września 1915 . . . . .	133
c) Obowiązujące w b. dzielnicy austriackiej:	
1) dekret nadworny z 13 lipca 1789 Nr. 1033 Zb. u. s. . . . .	20
2) austr. kodeks handlowy	
art. 47 . . . . .	6
art. 373 . . . . .	8
3) ust. notarialna z 25 lipca 1871 Nr. 75 Dz. u. p. § 89 . . . . .	146
4) ust. o org. sądowej z 27 listopada 1926 Nr. 217 Dz. u. p. § 56 . . . . .	58
5) norma jursydycyjna §§ 7, 89, 93 . . . . .	135
6) procedura cywilna	
§§ 57, 224, 312, 313 . . . . .	136
§§ 555—557 . . . . .	137
§ 559 . . . . .	138
7) ustawa wprowadzająca proc. cyw. art. XLV . . . . .	135
8) ordynacja egzekucyjna § 343 . . . . .	7
d) Normy polskie	
1923	
Ust. z 11 sierpnia Nr. 94 poz. 747 . . . . .	108

	Str.
1924	
Rozp. Prez. Rzp. z 14 maja Nr. 42 poz. 441 . . . . .	151
Rozp. Prez. Rzp. z 28 grudnia Nr. 114 poz. 1020 . . . . .	7—8
1925	
Rozp. Min. Sprawiedl. z 16 czerwca Nr. 41 poz. 431 Dz. U. R. P. . . . .	57
Okólnik Prez. S. Apel. we Lwowie z 4 czerwca Prez. 17941/17 N./25 . . . . .	124
1926	
Ust. z 22 kwietnia Nr. 44 poz. 268 Dz. ust. . . . .	85
Ust. z 1 lipca Nr. 98 poz. 570 Dz. ust. . . . .	90
Rozp. Min. Skarb. z 30 listopada Nr. 123 poz. 713 Dz. ust. . . . .	96
Rozp. Prez. Rzp. z 10 grudnia Nr. 121 poz. 697 . . . . .	107
Rozp. Min. Skarb. z 14 grudnia Nr. 127 poz. 745 Dz. ust. . . . .	103
Rozp. Min. Skarb. z 27 grudnia Nr. 130 poz. 780 Dz. ust. . . . .	107
Rozp. Min. Skarb. z 30 grudnia Nr. 3 poz. 16 Dz. ust. z r. 1927 . . . . .	105
1927	
Rozp. Min. Skarb. z 28 stycznia Nr. 10 poz. 84 . . . . .	97
Rozp. Min. Skarb. z 17 lutego Nr. 15 poz. 113 . . . . .	103
Rozp. Min. Skarb. z 21 lutego Nr. 16 poz. 125 . . . . .	5
Rozp. Prez. Rzp. z 30 kwietnia Nr. 43 poz. 381 . . . . .	47
Rozp. Min. Sprawiedl. z 18 maja Nr. 46 poz. 417 . . . . .	58
Rozp. Min. Poczti i Telegr. z 1 czerwca Nr. 60 poz. 529 . . . . .	59
Rozp. Prez. Rzp. z 14 grudnia Nr. 114 poz. 968 . . . . .	35
Rozp. Prez. Rzp. z 19 grudnia Nr. 114 poz. 972 . . . . .	107
1928	
Rozp. Prez. Rzp. z 6 lutego Nr. 28 poz. 93	
art. 287—290 . . . . .	109
art. 292—296 . . . . .	110
art. 297 § 1 . . . . .	58
Rozp. Min. Sprawiedl. z 17 lipca Nr. 23 (Nr. 15 Dz. urz.) e) Z projektu polskiej procedury cywilnej	147
art. 4 i 6 . . . . .	140
art. 26, art. 131, art. 184, art. 316, 317 . . . . .	141
art. 475—480 . . . . .	142



## Spis chronologiczny orzeczeń.

	1924.	Str
O. S. N. III z 8/10 Rw. 1336/23 . . . . .	75	
" " " III z 12/11 Rw. 298/24 . . . . .	76	
1925.		
O. S. N. III z 27/1 R. 461/25 . . . . .	152	
" " " III z 18/2 R. 743/24 . . . . .	152	
" " " III z 25/2 R. 147/25 . . . . .	152	
" " " I z 26/2 C. 1072/24 . . . . .	20	
" " " III z 28/7 R. 578/25 . . . . .	152	
" " " III z 4/8 Rw. 603/25 . . . . .	7 i 10	
" " " III z 29/9 R. 529/25 . . . . .	152	
" " " III z 28/10 R. 754/25 . . . . .	138	
1926.		
O. S. N. III z 9/2 Rw. 2294/25 . . . . .	87	
" " " III z 23/2 Rw. 140/26 . . . . .	138	
" " " V z 26/2 C. 20/26 . . . . .	152	
" " " III z 27/4 Rw. 147/26 . . . . .	10	
S. Apel. Warszawa z 30/4 Ac. 2. 522/25 . . . . .	6	
O. S. N. Opinia pełnego zespołu wszystkich Izb z 8/5 1926 N. Z. O. 5/25 . . . . .	46	
O. S. N. III Plen. z 15/6 R. 293/26 . . . . .	151	
" " " III z 13/7 Rw. 350/26 . . . . .	5	
" " " III z 14/9 Rw. 38/26 . . . . .	41	
" " " III z 26/10 Rw. 275/26 . . . . .	6	
" " " III z 16/11 Rw. 1967/26 . . . . .	34 i 55	
" " " III z 17/11 Rw. 1924/26 . . . . .	3, 51, 52	
" " " III z 14/12 Rw. 1036/26 . . . . .	151	
" " " III z 28/12 Rw. 2328/26 . . . . .	3	

	1927.	Str.
O. S. N. III z 5/1 Rw. 1350/26 . . . . .	35	
" " " I z 28/1 C. 1878/25 . . . . .	55	
S. Apel. Lwów z 4/2 Bc. II 966/26 . . . . .	3	
O. S. N. III z 15/3 Rw. 2627/26 . . . . .	3	
S. Okreg. Warszawa z 15/3 II 3. 1203/26 . . . . .	16	
O. S. N. III Plen. z 2/4 Rw. 1149/26 . . . . .	5	
" " " III z 10/5 Rw. 797/27 . . . . .	24	
" " " III z 10/5 Rw. 1706/27 . . . . .	4	
" " " I z 24/5 C. 460/26 . . . . .	55	
" " " III z 7/6 Rw. 273/27 . . . . .	39	
" " " III z 14/6 Rw. 232/26 . . . . .	51	
" " " V z 20/6 K. 219/27 . . . . .	134	
" " " III z 13/7 Rw. 753/26 . . . . .	19	
" " " III z 19/7 R. 530/27 . . . . .	139	
" " " III z 14/9 Rw. 1705/26 . . . . .	34	
" " " III z 21/9 Rw. 1929/27 . . . . .	25, 135, 138	
" " " III z 27/9 Rw. 307/27 . . . . .	27	
" " " I z 30/9 C. 253/27 . . . . .	11—12	
" " " III z 4/10 Rw. 1331/27 . . . . .	13	
" " " III z 4/10 Rw. 2153/26 . . . . .	3	
" " " I z 11/10 C. 1199/26 . . . . .	33	
" " " III z 12/10 Rw. 2519/26 . . . . .	3 i 6	
" " " III z 18/10 Rw. 670/27 . . . . .	12	
" " " III z 25/10 Rw. 1677/26 . . . . .	2	
" " " I z 3/11 C. 1115/26 . . . . .	21	
" " " III z 8/11 Rw. 1213/27 . . . . .	3	
" " " I z 10/11 C. 1216/27 . . . . .	55	
" " " I z 23/11 C. 824/27 . . . . .	55	
" " " V z 25/11 C. 243/27 . . . . .	11	
" " " V z 2/12 C. 252/27 . . . . .	33	
" " " III z 6/12 Rw. 559/27 . . . . .	16, 28, 33	
S. Apel. Poznań z 20/12 U. 417/27 . . . . .	13	
O. S. N. I z 21/12 C. 1719/26 . . . . .	8 i 11	
" " " III z 21/12 R. 893/26 . . . . .	151	
" " " V z 30/12 C. 280/27 . . . . .	52	

		1928.	Str
O. S. N.	I z 12/1 C. 1930/27 . . . . .		21
" "	III z 17/1 Rw. 16/28 . . . . .		4
S. Apel.	Poznań z 17/1 W. 90/27 . . . . .		35
O. S. N.	III z 31/1 Rw. 2492/27 . . . . .		140
" "	III z 15/2 Rw. 2047/27 . . . . .		139 i 140
" "	III z 22/2 Rw. 1359/27 . . . . .		139
" "	I z 24/2 C. 273/27 . . . . .		9
" "	I z 24/2 C. 2161/27 . . . . .		12
" "	V Plen. z 3/3 C. 94/27 . . . . .		134
" "	III z 13/3 Rw. 508/28 . . . . .		5, 6, 140
" "	I z 21/3 C. 1857/26 . . . . .		10
" "	I z 30/3 C. 150/28 . . . . .		34
" "	III z 12/4 Rw. 59/28 . . . . .		138
" "	I z 20/4 C. 266/28 . . . . .		21
" "	III z 2/5 Rw. 2100/27 . . . . .		138
" "	I z 4/5 C. 474/27 . . . . .		4 i 124
" "	III Plen. z 19/5 Rw. 2483/27 . . . . .		6
" "	III z 25/5 Rw. 291/27 . . . . .		2
" "	III z 25/5 Rw. 863/28 . . . . .		34
" "	III z 30/5 Rw. 674/28 . . . . .		138, 139
" "	III z 22/8 Rw. 1060/28 . . . . .		19
" "	III z 26/9 Rw. 2585/27 . . . . .		139

---